

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie

Diplomová práce

Perzekuování adventisté sedmého dne v komunistickém
Československu

Vedoucí práce: Jaroslav Vokoun

Autor práce: Pavel Jadloviský

Studijní obor: Pastorační asistence

Forma studia: kombinované

Ročník: 6.

2009

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

15. června 2009

vlastnoruční podpis studenta

Děkuji vedoucímu diplomové práce doc. Jaroslavu Vokounovi
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1 CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE	8
1.1 Historie CASD	8
1.2 Historie CASD v Evropě a v Československu.....	9
2 FORMY PERZEKUCE	11
3 ZASTAVENÍ ČINNOSTI CASD, DOBA ZÁKAZU CÍRKVE A ODSOUZENÍ ADVENTISTÉ V TOMTO OBDOBÍ	13
3.1 Vzpomínky adventistů na zastavení činnosti.....	16
3.2 Zprávy KCT o činnosti CASD v době zákazu.....	19
3.3 Studenti CASD a věznění adventisté v době zákazu CASD	20
4 STÁTNÍ SOUHLAS	23
4.1 Ztráta souhlasů ke kazatelské činnosti v CASD	24
5 ŠKOLSKÁ OTÁZKA A MOŽNÉ FORMY PERZEKUCE I NAPŘ. NA PRACOVÍŠTÍCH	28
5.1 Výnosy k povolení sobotních absencí dětí adventistů	28
5.2 Sobotní školská docházka dětí adventistů ve zprávách KCT	29
5.3 Vyloučení žáků adventistů ze škol, případné jejich školské kázeňské postihy	32
5.4 Perzekuovaní rodiče dětí adventistů	34
5.5 Perzekuovaní adventisté na pracovištích	36
5.6 Problémy kazatelů CASD se sobotní absencí žáků adventistů a se státní správou.....	37
5.7 Odebrání dětí rodičům adventistů.....	39
5.8 Problémy adventistického učitele Tempíra ve školství	39
5.9 70. a 80. léta ve školství.....	40
6 PERZEKUOVANÍ ADVENTISTÉ BĚHEM VOJENSKÉ SLUŽBY	40
7 ROZHOVORY S PERZEKUOVANÝMI ADVENTISTY – RESPONDENTY	53
7.1 Miloslav Bláha.....	53

7.2 Radomír Drobný	61
7.3 Juraj Krupa.....	65
7.4 Vladimír Adame	72
7.5 Jan Kovařík	76
7.6 Bohuslav Sabela (pouze autorovy pozn. z rozhovoru)	78
7.7 Bohumil Dymáček	79
7.8 Daniel Pražan	92
ZÁVĚR	95
Seznam pramenů a literatury:	97
Seznam pramenů:.....	97
Prameny archivní:.....	97
Rozhovory poskytl: - seznam lidí.....	97
Seznam použité literatury:	97
Časopisy	102
Seznam použitých zkratk	103
Seznam příloh	105
Příloha 1 - stručná životopisná data respondentů	105
Adame Vladimír	105
Bláha Miloslav	105
Drobný Radomír.....	106
Dymáček Bohumil.....	106
Kovařík Jan.....	107
Krupa Juraj	107
Pražan Daniel	108
Sabela Bohuslav	108
Příloha 2 – výnos k povolení činnosti CASD v roce 1956.....	109
Příloha 3 – Abstrakt diplomové práce v českém jazyce	111
Příloha 4 – Abstrakt diplomové práce v anglickém jazyce	112

ÚVOD

Zvolené téma nebylo doposud samostatně zpracované z pohledu mapování perzekuce komunistické strany vůči členům Církve adventistů sedmého dne v tehdejším Československu.

Cílem této práce je přiblížit různé formy perzekuce, které byly uplatňovány vůči členům Církve adventistů sedmého dne, ale i vůči církvi samotné ze strany totalitního komunistického režimu a vyhledat také konkrétní osoby, které byly těmito postihy zasaženy.

Autor práce čerpal poznatky k dané problematice v těchto archivech: Archiv Československé unie CASD, Archiv Českého sdružení CASD, Národní archiv Praha, Státní oblastní archiv Plzeň, Archiv města Plzně, Vojenský ústřední archiv Praha, Ústav pro studium totalitních režimů Praha a Archiv bezpečnostních složek.

Určité formy perzekuce byly popsány v disertační práci Jiřího Piškuly *Dějiny adventizmu sedmého dne v českých zemích (1890-1989)*; tento autor svá zjištění následně postupně publikoval také v časopisu Advent. Některé vzpomínky pamětníků na vymezené období byly útržkovitě zachyceny také ve zkušenostech, které sami tito pamětníci vydali v knižní podobě. Zde jsou cennými informacemi hlavně jména perzekuovaných adventistů, které prakticky jinde nelze dohledat – ani v samotných archivech.

Další informace ke zvolenému tématu autor práce čerpal z vlastních rozhovorů s 8 respondenty, kteří sami během svého života prožili určitou formu perzekuce vládnoucí strany v Československu. Rozhovory byly pořizeny v roce 2006 a jednalo se o přímá svědectví, jejichž autentičnost má velkou historickou cenu. Až na jednu výjimku byly tyto rozhovory se souhlasem respondentů nahrány, pouze jeden oslovený si nahrávání nepřál. Jednotlivé výpovědi autor práce přepsal, ale použil z nich pouze vybrané důležité části v této práci v nepozměněné formě. Jednalo se o tyto oslovené respondenty: Vladimír Adame, Miloslav Bláha, Radomír Drobný, Bohumil Dymáček, Jan Kovařík, Juraj Krupa, Daniel Pražan, Bohuslav Sabela.

V práci autor použil metody přímé a komparativní.

1 CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE

1.1 Historie CASD

Tato církev patří mezi protestantské denominace¹ v naší republice. Její kořeny sahají do USA, kde vznikla v 19. století. „Počátky adventismu v Severní Americe jsou neodmyslitelně spojeny s baptistou Williamem Millerem (1782 – 1849).“² Ten svým delším samostudiem Bible došel k závěru, že okolo roku 1843 přijde Kristus. Tento závěr opíral o proroctví z knihy Daniel 8. kapitoly. Již předtím o tomto poznatku hovořil i v jiných denominacích a z jedné z nich mu Joshua V. Himes³ začal pomáhat šířit jeho poselství.⁴ Millerovi stoupenci ovšem prožili zklamání 22. října 1844, kdy definitivně očekávali příchod Krista, který však nenastal. Hnutí se poté rozdělilo na tři tábory, přičemž jedni zpochybnili výpočtové datum, druzí zastávali názor, že příchod nastal, ale „duchovní“ a třetí hájili správné datum, které však nebylo spojeno s Kristovým příchodem, ale s jinou událostí. Právě z této skupiny vzešla budoucí Církev adventistů sedmého dne. „Podle názorů této skupiny se většinová větev vedená Himesem zřekla adventistického poselství tím, že zpochybnila události, které adventní hnutí prožilo v roce 1844.“⁵ Mezi členy této třetí skupiny patřili Joseph Bates a James White, kteří byli pozdějšími vedoucími osobnostmi Církve adventistů sedmého dne.

Tato třetí skupina přijala názor, že datum, které bylo stanoveno, se vztahovalo k začátku Kristovy velekněžské služby ve svatyni svatých a k očištění nebeské svatyně. Tento názor se opíral o poselství knihy Daniel a o List Židům. Později se v učení této skupiny objevily i další důrazy, zejména na zachovávání

---

¹ Srov. ČERNÝ, P. *Círky a náboženské společnosti v ČSSR*. 3. doplněné a upravené vyd. Praha: Horizont, nakladatelství Socialistické akademie ČSSR, 1989, s. 85.; Srov. ČERNÝ, P.; KRATOCHVÍL, V. *Círky a náboženské společnosti v Severomoravském kraji*. Ostrava: Profil, 1986, s. 76.

² KNIGHT, G, R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent – Orion s.r.o., 2003, s. 15.

³ Pozn. aut. – bostonský kazatel mezicírkevního hnutí Christian Connexion.; Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*. Praha: Luxpress, spol. s.r.o., 2008, ISBN 978-80-7130-140-0, s. 9.

⁴ Srov. SCHWARZ, R., W. *Light Bearers to the Remnant*. Washington: Pacific Press, 1979, Catalog Card No. 78-70730, s. 37 – 38.

a svěcení sobotního dne, zdravotní reformy a „přijímání vizí Ellen Gould Whiteové (1827 – 1915), rozené Harmonové, jako prorockého hlasu pro *církev ostatků* (Remnant church), tedy církev, kterou si Bůh vyvolil pro hlásání svého posledního poselství v době konce.“⁶ Dalším stěžejním bodem věrouky bylo tzv. trojandělské poselství ze Zj 14, které později adventisty vedlo k celosvětové misi – hlásání evangelia po celém světě.

Oficiální název Adventisté sedmého dne byl přijat až v roce 1860 a tím bylo umožněno získat též právní subjektivitu, důležitou zejména pro spravování církevního majetku. O rok později začala vznikat tzv. sdružení⁷ a v roce 1863 tato sdružení zastřešila Generální konference,⁸ která je i doposud nejvyšším orgánem v církvi.

1.2 Historie CASD v Evropě a v Československu

Prvním adventistickým misionářem, který navštívil Evropu, byl Michael B. Czechowski v roce 1864. Ten však tuto misi podstoupil bez oficiálního pověření vedení CASD, jež kvůli velké finanční zátěži nebylo ochotno jeho cestu hradit. Působil převážně ve Švýcarsku, Itálii a Rumunsku. Až v roce 1874 vyslalo vedení církve svého oficiálního misionáře do Evropy, kterým byl John Nevin Andrews.⁹

---

⁵ KNIGHT, G. R. *Adventismus v proměnách času*, s. 28.

⁶ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*. Praha, 2007. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Evangelická teologická fakulta. Katedra církevních dějin. Vedoucí práce P. Morée. s. 14.

⁷ Pozn. aut. – Sdružení se skládá z jednotlivých sborů, které se nacházejí v určité geografické části dané země, např. Česká republika má dvě sdružení: české a moravskoslezské. Srov. *Církevní řád*. 16. aktualiz. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, ISBN 80-7172-852-7, s. 22.

⁸ Srov. *Církevní řád*. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002. s. i.

⁹ Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 11 – 12; Srov. KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*, s. 70 – 71.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 15 – 17.

Na českém území byl založen první sbor adventistů v roce 1902, a to v Praze¹⁰, zásluhou misionářů J. P. Lorenze a H. Kokolskyho. Sbor byl ale v roce 1916 rozpuštěn pro nezdar v misijní činnosti.¹¹ Na Moravě vznikl první sbor v Těšíně v roce 1908¹² a na Slovensku sbor v Bratislavě roku 1911.¹³

V roce 1907 byl zřízen na našem území „Spolek křesťanských mužů a žen.“ Jeho zřízení bylo umožněno na základě spolkového zákona.¹⁴ „Ještě před začátkem války¹⁵ byl Spolek křesťanských mužů a žen zakázán, protože spolky nesměly zastřešovat náboženské organizace.“¹⁶

14. listopadu 1919 byla utvořena tzv. Česko-Slovenská unie,¹⁷ která je i dnes, po rozdělení obou republik, zachována jako organizační struktura církve. Do unie dnes patří tzv. České, Moravskoslezské a Slovenské sdružení, ale při jejím vzniku unie pokrývala větší oblast a zahrnovala Severočeské sdružení, Polsko-slezské sdružení,¹⁸ Středočeské a Slovenské¹⁹ misijní pole. V roce 1919 měla unie 50 sborů, do kterých patřilo 1142 pokřtěných členů. Sídlo unie se nacházelo v Opavě a později se toto místo několikrát měnilo (Brno²⁰ a Praha, kde se sídlo několikrát stěhovalo). Již v roce 1936 unii tvořilo 123 sborů a 3552 pokřtěných členů. O deset let později byl počet členů téměř stejný, protože se projevil úbytek způsobený nuceným vystěhováním německy mluvících adventistů a zrušení tzv. Severočeského sdružení po druhé světové válce. Počet sborů byl nižší než v roce

---

¹⁰ Srov. Několik slov z historie adventismu v Čechách. *Advent*, 1995, č. 9, s. 25.; Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1976, č. 3, s. 6.; Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1977, č. 3, s. 5.

¹¹ Srov. PIŠKULA, J. Švec a mydlář, příběh českých adventistů za Rakouska Uherska. *Advent*, 2006, č. 7, s. 11.

¹² Srov. ČERNÝ, P. *Církev a náboženské společnosti v ČSSR*, s. 80; Srov. ČERNÝ, P.; KRATOCHVÍL, V. *Církev a náboženské společnosti v Severomoravském kraji*, s. 88.; Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1976, č. 5, s. 7.; Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1977, č. 3, s. 6.

¹³ Srov. DUDA, E. Z histórie hnutí na Slovensku. *Advent*, 1995, č. 10, s. 29.

¹⁴ Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1962, s. 47 – 48.

¹⁵ Pozn. aut. - První světová válka.

¹⁶ PIŠKULA, J. Švec a mydlář, příběh českých adventistů za Rakouska Uherska, s. 11.

¹⁷ Srov. HUDEC, J. *Půtenci na úzké cestě*. Ostrava: A-Alef, 1999, ISBN 80-85237-62-8, s. 192.; Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1977, č. 4, s. 6.

¹⁸ Pozn. aut. – toto sdružení bylo vyřazeno z unie v roce 1920.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 41.

¹⁹ Pozn. aut. – tento celek pokrýval oblast Slovenska a Podkarpatské Rusi.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 40.

1936, a to 102, počet členů byl 3610.²¹ Před vytvořením unie se zakládaly spolky s lokální působností, které měly název Misijní společnost adventistů sedmého dne. Až v roce 1922 byl schválen Zemskou správou politickou na Moravě spolek Československá jednota adventistů sedmého dne v Brně s celorepublikovou působností. Spolek Československá jednota adventistů sedmého dne v Praze sice byl schválený Ministerstvem vnitra, ale nakonec nebyl ustanoven.²² V roce 1950 byla uznána státem církev CASD, stala se tedy právnickou osobou 3 spolků s působností na celém území Československa. Jednalo se následující organizace: Československá jednota adventistů sedmého dne v Praze, Československá jednota adventistů sedmého dne v Brně a Spolek pro péči o zdraví v Československé republice.²³

2 FORMY PERZEKUCE

V době komunismu se vládnoucí strana snažila bojovat proti církvi CASD samotné, ale i proti jejím členům. K tomu používala své mocenské postavení a myšlenky své ideologie namířené proti náboženstvím a církvím. Komunistická strana chtěla mít pod kontrolou i dění v církvích, aby tak mohla účinně realizovat svou protináboženskou ideologii. Proto různé formy perzekucí postihly prakticky všechny církve v tehdejší ČSSR.²⁴

Stát se projevoval vůči členům i dětem adventistů následujícími způsoby:

- Perzekuce v zaměstnáních kvůli odmítání práce v sobotu
- Odebírání státního souhlasu kazatelům, kteří např. neposílali své děti v sobotu do školy

---

²⁰ Srov. KUTÝ, J. Tak nás Bůh vedl. *Znamení doby*, 1977, č. 4, s. 5.

²¹ Srov. NOWAK, K. Naší unii je osmdesát. *Advent*, 1999, č. 8, s. 15.

²² Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 42 - 43.

²³ Srov. Archiv města Plzně, f. Církve adventistů sedmého dne v Plzni, kt. č. 4748, inv. č. 1.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 86 – 87.

²⁴ Srov. TRETERA, J., R. *Církevní právo*. Praha: Jan Krigl, 1993, s. 48.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností a jejich hospodářské zabezpečení v Československé socialistické republice*. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1977, str. 21.

- Přeřazení kazatelů do jiného místa působení kvůli ztrátě státního souhlasu nebo také ukončení kazatelské činnosti
- Postihy rodičů, kteří své děti neposílali v sobotu do školy (např. pokutami nebo dokonce odebráním dětí)
- Děti adventistů měly snížené známky z chování, byly i vylučovány ze škol či učilišť, a také mnohým nebylo umožněno studovat na středních či vysokých školách
- Studenti, kteří přešli v roce 1950 ze Školy biblických nauk na KTF, museli tuto školu opustit v roce 1952, když byla církev zakázána²⁵
- Vojáci, kteří neuposlechli rozkaz velitele v sobotu, byli souzeni za vyhýbání se služební povinnosti na vojně a přestoupení podle § 277, ods. 1, písm. c.
- Mnozí vojáci byli zařazeni do PTP či TP jako politicky nespolehliví

Postihy – perzekuce vůči církvi CASD:

- V dubnu 1948 byl vyvlastněn pozemek v Praze-Krči o rozloze 187,5 ha, který měl být součástí misijní školy a plánovaného sanatoria²⁶
- V roce 1951 a 1958 stát zasáhl do církevního života tzv. systematizací sborů
- Zákaz činnosti církve od 1. října 1952, církev byla opět povolena 18. 9. 1956²⁷
- Ukončení studia ve Škole biblických nauk v Praze-Krči²⁸ v roce 1950²⁹ na základě vládního nařízení o bohosloveckých fakultách³⁰

²⁵ Srov. NA, f. C-ADV, kt. 5., inv. č. 24.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 110.

²⁶ Srov. HRDINKA, J.; ŠIMEK, P. Zákon o finančním narovnání a Církev adventistů sedmého dne. *Advent*, 2008, č. 6, s. 6.; Pozn. aut. - v tomto článku se hovoří o necelých 10 ha.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 82.

²⁷ Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 154 – 156.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 43 – 45.

²⁸ Pozn. aut. - Škola byla otevřena v roce 1946.; Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 52.; Srov. NA, f. C-ADV, kt. 13, inv.č. 56 a 57.

²⁹ Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 54 a 77.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 85 – 86.

- Zabavení majetku v roce 1952, který ale nebyl roce 1956, kdy byla církev znovu povolena, navrácen
- Zasahování do voleb v církvi, tzv. „kandidátku“ k volbám museli schválit církevní tajemníci³¹
- Omezení pastorační práce s mládeží³²
- Cenzura církevních oběžníků³³
- Omezená publikační činnost³⁴
- Hlášení bohoslužeb a hlášení schůzí duchovenstva³⁵

3 ZASTAVENÍ ČINNOSTI CASD, DOBA ZÁKAZU CÍRKVE A ODSOUZENÍ ADVENTISTÉ V TOMTO OBDOBÍ

Církvi adventistů sedmého dne byla v Československu zastavena činnost ode dne 1. 10. 1952, její činnost pak byla povolena ode dne 26. 9. 1956.³⁶ Jak se

---

³⁰ Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 172 – 173.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 187 – 193.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 92.

³¹ Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 62 – 64.

³² Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 93.

³³ Tamtéž, s. 94.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 74 – 75.;

³⁴ Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 83 a 94.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 59 – 64.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 72 – 74.

³⁵ Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 90.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 47 – 48.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 157 – 158.

³⁶ DUDA, E. Z historie hnutí na Slovensku. *Advent*, 1995, č. 10, s. 29.; Srov. Několik slov z historie adventizmu v Čechách. *Advent*, 1995, č. 9, s. 25.; Srov. DUDA, E. Pohľad do minulosti. *Advent*, 2000, č. 9, s. 7.; Srov. HUDEC, J. *Pútnici na úzkej ceste*, s. 192.; Srov. KAPLAN, K.; PALEČEK, P. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Brno: Barrister & Principal, 2001, ISBN 80-85947-75-7, s. 33.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 15.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 20.; Srov. Archiv unie CASD, kt. 9.14.

praví v zastavovacím dekretu pro tuto církev, důvodem se stala činnost církve v rozporu s ústavou a zásadami lidově demokratického zřízení.³⁷

V době zákazu byla tato církev chápána komunistickou stranou jako „církev, která má nepřátelskou ideologii a svým učením škodí lidově demokratickému zřízení.“³⁸

Než byla církev oficiálně zakázána, byla úřadem SÚC vytvořena Směrnice zmocněncům pro správu majetku CASD a Obecná směrnice k zastavení činnosti církve.

V dopise SÚC KCT pod č. j. T1036/52-S z roku 1952 se uvádějí určité důvody, proč má být církev adventistů definitivně zastavena a v jakých oblastech: „na činnost církve ve všech krajích jsou stále stížnosti, neboť církev porušuje platnou ústavu republiky. Členové CASD neposílali své děti v sobotu do školy a jejich rodiče též nechodili v ten samý den do práce.“³⁹

Všem kazatelům (i laickým) měl být odebrán k 1. říjnu 1952 státní souhlas. Placení kazatelé museli nastoupit do civilních zaměstnání, většinou do dolů nebo do těžkého průmyslu v jiné lokalitě, než kde doposud vykonávali funkci kazatele. Například kazatel Josef Šimek zastával funkci kazatele v Olomouci a musel nastoupit do Kaolinových dolů v Horní Bříze na Plzeňsku.⁴⁰ Státní souhlas měl též být odebrán všem sborům adventistů. Veškeré poradní výbory ve sborech ASD byly rozpuštěné a neměly tudíž žádnou pravomoc. Celá církev přišla také o veškerý svůj majetek, movitý, ale i nemovitý. „Všechny majetek církve byl zabaven a budovy předány jiným uživatelům.“⁴¹ SÚC si také vyžádalo seznamy všech členů, které měla zajistit soupisová komise. Objem zabaveného majetku – budov v ČSSR činil **20 033 780, 80 Kčs**.⁴² Vedení CASD žádalo po obnovení činnosti po státu, aby zabavený majetek byl CASD vrácen.

---

³⁷ Srov. NA Praha, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.; Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 57.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 109.

³⁸ Archiv bezpečnostních složek Praha, f. OB-93 Brno.

³⁹ Srov. NA, f. SÚC, kt. 204.

⁴⁰ Srov. BIELIK, V. *Za každých okolností...* Martin: Alfa Print s.r.o., 2008, ISBN 978-80-969892-9-4, s. 70.; Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-38-0, s. 31 – 32.

⁴¹ DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 57.

V roce 1958 k tomu ovšem vydalo MŠK vyjádření, v němž byl obhájen postup státu při zabavení movitého a nemovitého majetku, protože ve stanovách církve nebylo uvedeno, komu bude patřit majetek církve v případě jejího zániku. Proto se řídil stát nařízením § 119 obč. zák.⁴³

Na 1. října 1952 si ohlásili OCT u všech kazatelů adventistů v jejich kancelářích schůzku, na které se mělo probírat plánování a rozpočet na další rok. To však byl jen zastírací manévr SÚC. Na tuto schůzku měli být také pozváni vedoucí činitelé v jednotlivých sborech ASD. Celá akce byla dopředu pečlivě připravovaná do všech nejmenších detailů, pro které byla vypracovaná detailní směrnice. Byli dopředu vybráni též členové soupisové komise, kteří ale o charakteru zásahu vůbec nevěděli, poněvadž jim bylo řečeno, že byli vybráni pro speciální úkol ve spolupráci s OCT. Ti byli tedy OCT pozváni 30. září 1952 do jejich kanceláří, kde byli vyrozuměni, že daný úkol se bude konat následující den. V tento den jim byla odtajněna povaha akce „A“. Navíc při „likvidaci“ církve měli být také přítomni příslušníci StB, kteří měli vystupovat jako členové církevního úřadu. Před samotnou akcí měli kontaktovat příslušné církevní tajemníky v místě jejich působnosti a dát jim podrobnější pokyny. Tito příslušníci StB měli následující úkoly, které jim byly zaslány 29. 9. 1952 pod č.j. A – 23873/2033-52: při domovních prohlídkách se zaměřit na náboženskou literaturu přivezenou ze zahraničí, korespondenci se zahraničím, seznamy členů, archivy daných sborů a hlavně kompromitující materiály vedoucích osob, které by mohly posloužit i k případnému trestnímu oznámení či k orientaci při následném sledování členů církve v době zákazu.⁴⁴

V dodatkovém pokynu k zastavení činnosti církve pod č.j. T 1096/52-S se uvádí, jak mají být kazatelé, kteří byli zbaveni státního souhlasu, zařazeni na nová pracovní místa. Mají být posláni převážně na jiná místa, kde nepůsobili a hlavně kde nejsou adventisté. Všude měli být sledováni KCT a StB, zda nevyvíjí po zastavení činnosti církve náboženské aktivity. Sledování se vztahovalo i na laické

---

⁴² Srov. NA, f. SUC, kt. 204.

⁴³ Srov. Archiv unie CASD, kt. 7/II.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 138.

⁴⁴ Srov. Archiv bezpečnostních složek, f. OB - 93 Brno.

kazatele. V tomto pokynu se také pamatovalo na laické učitele náboženství na školách – také oni byli propuštěni a jejich výuka byla na školách zrušena. Pokud si daný sbor platil např. kolportéra, tak s ním zmocněnci rozvázali pracovní poměr. Modlitebny adventistů byly po soupisech majetku zapečetěny⁴⁵ zmocněnci. V pokynu byl uveden i jeden zvláštní bod, který se týkal působení „státní moci“ na samotné členy adventistů: „Bude zajištěno po stranické linii, aby jim byli určeni agitátoři, kteří je budou postupně přesvědčovat a politicky vést tak, jak to bylo naplánováno pro ostatní sektáře.“⁴⁶

Ve směrnici pro zmocněnce pro správu majetku církve adventistů pod poř. č. 121 ze dne 18. září 1952 bylo zdůrazněno председови soupisové komise, aby „upozornil zástupce církve na trestnost zamlčování a zatajování okolností důležitých pro pořízení úplného soupisu.“⁴⁷ Tato pohružka měla mít jakousi zastrašovací funkci pro kazatele, aby nic nezatajili komisi.

3.1 Vzpomínky adventistů na zastavení činnosti

Adventistka Koldinská, vdova po bývalém kazateli CASD, vzpomíná na zastavení činnosti ve sboru v Přívoze, kde byla předtím zvolena pokladnicí, následovně: „Proto jsem byla v roce 1952, když byla modlitebna uzavřena a církev zakázána, odvezena na vyšetřování StB. Díky Bohu, den předtím k nám přijela maminka. Na výslechu jsem byla několik hodin.“⁴⁸ Státní bezpečnost na oba manžele i nadále vyvíjela nátlak, až nakonec byli nuceni se přestěhovat do Brna.

Vdova po bývalém kazateli CASD Mesíková vzpomíná na to, jak v době zákazu byli spolu s manželem pod dohledem policie. Každý z manželů měl na starosti svou skupinku adventistů, kteří se v malých počtech scházeli např. ke studiu Bible. Byla jim zabavena náboženská literatura při domovní prohlídce

---

⁴⁵ Srov. Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

⁴⁶ NA, f. SÚC, kt. 204.

⁴⁷ NA, f. SÚC, kt. 204.

⁴⁸ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 4, s. 34.

a hrozilo, že jim odeberou děti. To se málem stalo, když před domem chytli jejich dceru, „ale ona se jim vysmekla a utekla po schodech domů. Díky Bohu, dobře to dopadlo.“⁴⁹

Jan Kaba jako kazatel v Košicích přišel se zastavením činnosti církve o státní souhlas – o práci. Modlitebna v Košicích byla zabavena a o několik dní později přišel i o soukromý byt. „V sobotu ráno někdo zazvonil u dveří našeho bytu. Představil se jako zaměstnanec ministerstva vnitra z Prahy a hned se také legitimoval. Podal mi doklad, na němž bylo napsáno: *Tímto dnem zabírá ministerstvo vnitra tento soukromý byt a přiděluje ho doručiteli tohoto potvrzení.* V tu chvíli se nám skoro zamotala hlava. Zmohl jsem se na jedinou otázku: *Kam půjdu s našimi dvěma malými dětmi?* Odpověď zněla rázně: *To mě nezajímá, podle výměru tento byt patří nyní mně.*“⁵⁰ Navíc byl tento kazatel povolán na práci do grafitových dolů ve Starém Městě pod Sněžníkem spolu s řeckokatolickými faráři a jejich rodinami. Tam však byly nevyhovující podmínky pro ubytování, protože se bydlelo ve zchátralých budovách po vysídlených Němcích. Jan Kaba nemohl tuto práci vykonávat, protože neprošel vstupní lékařskou prohlídkou. Ani v Košicích nakonec nesměl zůstat, neboť z KNV dostal následující doporučení: „Bývalý kazatel Kaba musí opustit Košický kraj, neboť byl velmi aktivním kazatelem Církve adventistů sedmého dne a velmi se věnoval mládeži.“⁵¹ Práci v Bratislavě hledal těžko, neboť jako bývalý duchovní byl odmítán mnohými zaměstnavateli. Takto měli ztížené podmínky v době zákazu i další „bývalí“ kazatelé CASD.

V mnohých vzpomínkách popisují adventisté dobu zákazu např. následovně: „Naše církev byla od října 1952 církví zakázanou. Docházelo k nemalým nesnázím ve vojenské službě i na pracovištích.“⁵² „V říjnu 1952 byla zastavena činnost Církve adventistů sedmého dne, zvláště kvůli zásadnosti členů ve věci svěcení soboty u dospělých a dětí.“⁵³ „Kazatelé byli nasazeni na různé

---

⁴⁹ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 8, s. 35.

⁵⁰ KABA, J. *Příběh mého života*. Ostrava: Jupos, 2004, ISBN 80-85832-62-3, s. 81.

⁵¹ Tamtéž, s. 82.

⁵² Srov. ŠPINKA, J. *Ve službě MISTRA*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-36-6, s. 27.

⁵³ OHÁŇKA, V. *Zpověď*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-37-2, s. 67.

práce a shromažďování bylo zakázáno.⁵⁴ Ale Boží lid se nedal, pobožnosti se konaly po rodinách a Karel⁵⁵ po celá čtyři léta zákazu neohroženě v sobotu navštěvoval skupinky. Byl sledován tajnou policií, ale nic na to nedbal.⁵⁶ Kazatelé bez státních souhlasů byli posíláni na nucené práce,⁵⁷ na místa, kde neměli předchozí kazatelskou činnost. „V letech 1952-1956, keď bola činnosť cirkvi v celom Československu zastavená, kazatelia boli pridelení na nútené práce, ba niektorí prešli väzením.“⁵⁸ Například Jindřich Marcolla byl v době zákazu církve „totálně nasazen do Jáchymova, kde pracoval jako horník.“⁵⁹

Církev v době zákazu se snažila nábožensky žít, což dokládají svědeckví respondentů, které autor práce oslovil, i vzpomínky pamětníků, ale také mnohé zprávy KCT. Církev „žila“ ve skupinkách, tzn., že „sbor“ se rozdělil na menší počet členů, kteří se pak o sobotách scházeli u někoho v bytě⁶⁰ nebo konali bohoslužby v přírodě.⁶¹ Věřící i přes tuto církevní reorganizaci „boli však stále sledováni štátnou bezpečnosťou.“⁶² Dokonce i např. při křtu v přírodě byli členové adventistů sledováni. Takto vzpomíná Pavel Hološ, pozdější kazatel CASD: „Bylo mi 16 let, dával jsem se křtít v Ostravě v době zákazu. Šel jsem s bratrem Dimitrijem Krynským k Odře. Naproti na druhé straně cesty šli pánové z StB. My jsme se zastavili, oni se zastavili. My jsme zrychlili, oni též. Došli jsme k Odře, a za pozornosti těchto pánů byl v noci vykonán křest.“⁶³

Adventistka Lakomá ve svých pamětech uvádí z doby zákazu církve problémy adventistů na pracovištích, vězňených kazatelích, jak mnozí byli též posláni na práci do dolů. Postihy, které autorka uvádí, se dotkly též dětí

⁵⁴ Pozn.aut. – v roce 1952, kdy církev byla 1. října zakázána.

⁵⁵ Pozn. aut. – Karel Martínek.

⁵⁶ MARTÍNEK, K. *Chtěls, abych žil*. Ostrava: Jupos, 2007, ISBN 80-85832-86-0, s. 79.

⁵⁷ Srov. MURÁŇ, J. Spomienka na brata Gajana. *Advent*, 2000, č. 8, s. 34.

⁵⁸ Spomienka na brata Jána Lichého. *Advent*, 1994, č. 7 – 8, s. 31.

⁵⁹ LODER, K. Vzpomínka na bratra Marcollu. *Advent*, 2000, č. 5 – 6, s. 30.

⁶⁰ Srov. NA, f. SÚC, kt. 13.; Srov. BIELIK, V. *Za každých okolností...*, s. 70.; Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 81.; Srov. DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*, s. 57.

⁶¹ Srov. Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.; Srov. SZYMECZEK, J. (editor) *Stát, církev a národ v československé části Těšínského Slezska (1945-1953)*. Český Těšín: Kongres Poláků v České republice - Dokumentační centrum, 2004, s. 37.; HRACHOVCOVÁ, M. *Rozpomínejme na dny dávné...* . *Advent*, 2006, č. 8, s. 35.

⁶² BIELIK, V. *Za každých okolností...*, s. 70.

⁶³ HRACHOVCOVÁ, M. *Rozpomínejme na dny dávné...* . *Advent*, 2006, č. 2, s. 14.

adventistů, které dostaly dokonce trojku z chování. Její rodině bylo vyhrožováno, že jim jejich syna odeberou a umístí do výchovného ústavu. Nakonec díky rozmluvě na úřadech sešlo ze zastrášovacého trestu.⁶⁴

3.2 Zprávy KCT o činnosti CASD v době zákazu

Již po zastavení činnosti církve adventistů se objevují ve zprávách KCT zprávy o ilegální činnosti této církve. Např. ve zprávě za duben 1953 se praví, že adventisté „žijí dále v plné náboženské činnosti, nedodržují pracovní dobu v sobotu a tajně se scházejí ve svých bytech, kde je kontrola téměř vyloučena.“⁶⁵ Zpráva z března téhož roku uvádí „plán,“ jak znemožnit náboženský život adventistům. Na tajných shromážděních adventistů se scházejí převážně členové, kteří jsou dělníky s dobrou pracovní morálkou. OCT i StB monitorují tyto schůzky a snaží se podchytit vlivné osoby, které budou v krajním případě i pozvány na pohovory na ONV, kde budou upozorněny, že jejich „shromáždění“ se konají nelegálně a že se tak mohou vystavit dalším případným opatřením. Dále se chtěla státní správa zaměřit na bývalé kazatele ASD tím, že je též pozvou na ONV, kde jim bude řečeno, aby své „členy“ vedli k tomu se již nescházet. Kazatelům mělo být zdůrazněno, že proti nim může být i vedeno trestní stíhání⁶⁶ – např. kvůli sdružování se proti republice. Takto bylo vězněno 21 bývalých kazatelů ASD a laických činovníků v době zákazu církve ASD.⁶⁷

V únorové zprávě KCT z téhož roku je církev ASD popsána tak, že před zákazem ji bylo možno i kontrolovat, ale nyní že se stala podzemní církví s nekontrolovatelnou činností.⁶⁸

Dokonce se zvýšil počet adventistů v okrese Valašské Meziříčí v době zákazu. Takto se hovoří ve zprávě za leden 1953, již po několika měsících

---

⁶⁴ Srov. LAKOMÁ, L. *I hněv člověka chválí Boha...* . Ostrava: Jupos, 2002, ISBN 80-85832-51-8, s. 60 - 61.

⁶⁵ NA, f. SÚC, kt. 39.

⁶⁶ Srov. NA, SUC, kt. 39.

⁶⁷ Srov. Archiv CASD, kt. 18.1.

⁶⁸ Srov. NA, f. SÚC, kt. 39.

zastavení činnosti církve.⁶⁹ Uvádí se, že během doby zákazu církve bylo velké množství křtů, na které se v pozdější době nepodařilo navázat. Takový to byl paradox.⁷⁰ V mnoha dalších zprávách se hovoří o církvi adventistů v podobném duchu, jako ve výše zmíněných zprávách KCT.

Rok po zastavení činnosti CASD vyzývá Hlavní správa státní bezpečnosti krajské správy StB dopisem pod č. A-sine / 2052-53, aby jim podala zprávy o ilegální činnosti adventistů sedmého dne ve svých krajích. Zpráva měla např. obsahovat, kolik skupin se schází v kraji a jak je jejich ilegální činnost aktivní, zda jsou v jejich řadách noví členové a zda probíhají křty, jména, u koho se skupiny scházejí, zda adventisté v sobotu pracují, získat jejich literaturu či brožury a zjistit, zda se jedná např. o cyklostylovou literaturu, zda bývalí kazatelé pracují.⁷¹

3.3 Studenti CASD a věznění adventisté v době zákazu CASD

V době, když byla církev zastavena, „byli z Komenského bohoslovecké fakulty propuštěni i adventističtí studenti.“⁷²

Jsou doloženy též případy 3 odsouzených členů adventistů, ale jedná se o odnože, které vznikly odtržením od „původní“ církve, které měly název „Adventisté sedmého dne – třetí část“. „Dne 23. července 1953 byli Jan Kobiela a Adolf Chroust odsouzeni k 3,5 rokům a Jaroslav Czopík ke 2 rokům vězení. U Jana Kobiely a Adolfa Chrousta navíc soud vynesl trest propadnutí veškerého majetku. Na základě zkušeností z tohoto stíhání bylo postupováno také proti Církvi adventistů sedmého dne v letech 1954-1956.“⁷³ Jan Kobiela byl na základě milosti prezidenta propuštěn na podzim roku 1954, ale 21. ledna 1960 byl

---

⁶⁹ Srov. NA, f. SÚC, kt. 39.

⁷⁰ Srov. LAKOMÁ, L. *I hněv člověka chválí Boha...*, s. 61.

⁷¹ Srov. Archiv bezpečnostních složek, f. OB – 93 Brno.

⁷² PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 110.; PIŠKULA, J. Perzekuce v době zákazu. *Advent*, 2007, č. 3, s. 30.

⁷³ PIŠKULA, J. Odštěpené skupinky v českém, moravském a slezském adventizmu – sociologický pohled. *Advent*, 2008, č. 3, s. 15.; Srov. Archiv bezpečnostních složek, f. V- 189 HK – 2. Sv.

odsouzen na 4 roky za činnost, kterou vedl a řídil v odnoži CASD, která „směřovala k podvracení lidově demokratického zřízení v republice“⁷⁴ a také i tím, že udržoval zahraniční styky s členy této odnože. Odvolání k soudu vyznělo negativně pro Kobielu, neboť soud zdůvodnil rozhodnutí tím, že jeho činy vedly ke značnému stupni nebezpečnosti, neboť již jednou byl za obdobný čin odsouzen v roce 1953, ale po propuštění své trestné činy opakoval. Rovněž jako v předchozí obžalobě byl Janu Kobielovi zabaven veškerý majetek.

„K soustavnější trestní perzekuci adventistů začíná docházet od roku 1954.“⁷⁵ Od této doby bylo proti bývalým kazatelům církve vedeno mnoho soudních procesů, které končily odsouzením bývalých kazatelů z celé republiky. Již v březnu téhož roku se vedlo vyšetřování proti kazateli **Aloisu Žurkovi a třem členům z okolí Kladna**. To skončilo v září, kdy byli odsouzeni za nepřátelské jednání proti republice. Již v dubnu roku 1954 byl za ilegální činnost církve podmíněně odsouzen bývalý kazatel z Karviné **Drápal**. Dále bylo vedeno několik dalších procesů, např. proti **Adolfu Šlosárkovi** a skupině kazatelů okolo **Pavla Rašky**, kam patřili kazatelé **Jiří Gomola, Vladimír Kořenský a Jindřich Marcolla**. Také byli soudně stíháni a vězněni kazatelé na Slovensku. Zde byla početná skupina těchto kazatelů, kteří byli režimem perzekuováni; jednalo se o kazatele **Tobiáše J. Zigmunda, Františka Murína, Jána Číže, Ondreje Messerschmidta**,⁷⁶ **Gašpara Lováše, Jozefa Brodu, Jána Gajana, Jozefa Ondruška, Jána Lichého**,⁷⁷ **Jozefa Štrbu, Augustina Štefance, Pavla Styka, Jozefa Javora, Adama Gomolu** a minimálně dalších šest kazatelů. Výše zmínění kazatelé byli odsouzeni podle paragrafu podle § 80 odst. 1. t.z. – sdružování proti republice. Tresty se pohybovaly v rozmezí od 7 měsíců do sedmi let.⁷⁸ „Niektorí

---

⁷⁴ Archiv bezpečnostních složek, f. V- 189 HK – 2. Sv.

⁷⁵ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 113.

⁷⁶ Srov. KABA, J. , Trenčiansky zbor sa rozlúčil s br. O. Messerschmidtom. *Advent*, 1994, č. 7 – 8, s. 30.; Pozn. aut. - Ondrej Messerschmidt byl vězněný 2 roky.

⁷⁷ Srov. Spomienka na brata Jána Lichého. *Advent*, 1994, č. 7 – 8, s. 31.;Pozn. aut. – Ján Lichý byl vězněný 2 roky.

⁷⁸ Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*,

s. 113 – 115.; Srov. PIŠKULA, J. Perzekuce v době zákazu. *Advent*, 2007, č. 3, s. 30 - 31.

kazatelia a starší zborov⁷⁹ boli uväznení a odsúdení od 2 do 7 rokov za vymyslené trestné činy. 10. a 11. 6. 1956 boli prepustení na slobodu.⁸⁰

Nejvyšší trest byl udělen T. J. Zigmundovi ve výši sedmi let. „28. 10. 1954 ho příslušníci bezpečnosti zatkli a obžalovali z nedovoleného styku so zahraničím, zo špionáže a z prípravy plánov na zvrhnutie ľudovodemokratického zriadenia. Dňa 11. 7. 1955 bol v Prahe odsúdený na sedem rokov väzenia. Vďaka Pánovi bol však po 20 mesiacoch dňa 6. 7. 1956 prepustený na svobodu.“⁸¹

V dopisu ústredí cirkve adventistů ze dne 7. dubna 1968 adresovaném Presidiu Nejvyššího soudu v Praze žádá ústředí, aby CASD byla rehabilitovaná v plném rozsahu, tzn. včetně vrácení veškerých nemovitostí – modliteben na celém území ČSSR, mj. i zotavovny v Březinách. V tomto „archivním“ materiálu je požadována rehabilitace 21 vězněných kazatelů a činovníků CASD, kteří byli odsouzeni podle § 80 odst. 1 t.z. – sdružování proti republice, v době zákazu cirkve a jsou to tito:

„Broda Jozef, Marcolla Jindřich, Číž Jan, Messerschmidt Andrej, Gajan Jan, Murín František, Gomola Adam, Ondrušek Jozef, Gomola Rudolf, Raška Pavel, Gomola Jiří, Styk Pavel, Javor Jozef, Šlosárek Adolf, Kořenský Vladimír, Štefanec Augustín, Lichý Jan, Štrba Jozef, Lováš Gašpar, Turcer Ludovít, Zigmund Tobiáš.“⁸²

---

⁷⁹ Pozn. aut. – na Slovensku.

⁸⁰ DUDA, E. Z histórie hnutia na Slovensku. *Advent*, 1995, č. 10, s. 29.

⁸¹ DUDA, E. Tobiáš J. Zigmund 90- ročný. *Advent*, 1995, č. 7 – 8, s. 42.; Srov. KOHÚT, V. Bohato naplnený život. *Advent*, 2000, č. 2, s. 37.

⁸² Archiv unie CASD, kt. 18.1.

4 STÁTNÍ SOUHLAS

Státním souhlasem pro duchovní si stát nárokoval kontrolu pro jeho udělení, ale rovněž i pro jeho případné odejmutí. Celý proces tak byl v rukou státních úředníků a proti odejmutí státního souhlasu se nebylo možné odvolat.⁸³

Státním souhlasem se vymezila působnost duchovních tím, že v něm byla uvedena působnost – místa pro práci duchovních. Mnohým kazatelům CASD byl odejmut státní souhlas také proto, že své děti neposílali v sobotu do školy. Stát si takto mohl diktovat a rozhodovat o setrvání kteréhokoliv duchovního. Nepohodlní kazatelé buď byli přemísťováni na jiné působiště nebo zkrátka přišli o dekret a museli nastoupit do civilních zaměstnání.⁸⁴

V říjnu 1949 zavedl stát přijetím tzv. církevních zákonů dohled nad církvemi a náboženskými společnostmi. Zákonem č. 217/1949 Sb. se zřídil Státní úřad pro věci církevní a zákon 218/1949 Sb. vymezoval hospodářské zabezpečení církví a náboženských společností. Poté byla přijata vládní nařízení o hospodářském zabezpečení pro jednotlivé církve a náboženské společnosti pod č. 219 – 223/1949 Sb.⁸⁵ Poslední vládní nařízení se vztahovalo na CASD, která byla státem uznána v roce 1950.

Kdo neměl státní souhlas, dopouštěl se trestného činu maření státního dozoru nad církvemi.⁸⁶

---

⁸³ Srov. VAŠKO, V. *Neumlčená I*. Praha: Zvon, 1990, ISBN 80-7113-035-4, s. 104 – 105.; Srov. TRETERA, J., R. *Církevní právo*, s. 212-213.; Srov. DOLINSKÝ, J. *Problematika vyučovania náboženstva na Slovensku v rokoch 1948 – 1973*. Trnava: Dobrá kniha, 2001, s. 26.

⁸⁴ Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 104 – 106.; Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-38-0, s. 104 - 106.; Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...* Ostrava: Jupos, 1997, ISBN 80-85832-05-4, s. 146.; ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*. Ostrava: Jupos, 1994, ISBN 80-85832-02-X, s. 103 - 110.

⁸⁵ Srov. VAŠKO, V. *Neumlčená I*, s. 104 – 105.; Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 19 – 41.; Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem*, s. 73 – 74, 101 – 150.

⁸⁶ Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 91 – 92.

V roce 1951 byla v církvi ASD zavedena tzv. systematizace sborů⁸⁷, která vzešla z podnětu Státního úřadu pro věci církevní a měla za následek celoplošné snížení stavů počtu kazatelů. Sbory se rozdělily na tzv. systematizované sbory a kazatelské stanice. Jenže tyto kazatelské stanice neměly nárok na svého vlastního kazatele. Tak pod působení kazatele v systematizovaném sboru patřily i kazatelské stanice, tudíž kazatel měl na starosti více „sborů“. Většiny mladých kazatelů se toto opatření dotklo, jako např. Miloslava Bláhy, a byl jim zkrátka odejmut státní souhlas k duchovenské činnosti.⁸⁸ V roce 1952 byla zastavena činnost CASD a všem kazatelům byl odňat státní souhlas.

Pokud kazatel potřeboval v jiném místě svého působení např. vykonat svatební obřad, z důvodu, že v daném místě nebyl ordinovaný kazatel, museli církevní představitelé žádat u příslušného orgánu o jednorázové udělení státního souhlasu pro dané místo s uvedením, jaký obřad daný kazatel potřebuje vykonat.⁸⁹ Po povolení církve v roce 1956 byl v mnohých okresech či krajích nedostatek kazatelů. Církev tento nedostatek řešila žádostmi o udělení souhlasu pro kazatele na církevních odborech KNV. Jednalo se o tzv. mimořádné souhlasy k výkonu liturgických úkonů pro kazatele v důchodu.⁹⁰

4.1 Ztráta souhlasů ke kazatelské činnosti v CASD

Josef Šimek ztratil dekret ke kazatelské činnosti v roce 1958 vlivem rozhodnutí církevních úřadů, které schválily tzv. druhou systematizaci sborů, která měla za následek opět snížení počtu kazatelů. Josef Šimek přišel o dekret díky tomu, že se po rozdělení ocitl v „kazatelské stanici.“⁹¹ Navíc i v roce 1977 musel Josef Šimek ukončit práci v moravskoslezském sdružení církve jako

---

⁸⁷ Srov. DUDA, E. Z historie hnutí na Slovensku. *Advent*, 1995, č. 10, s. 29.

⁸⁸ Srov. Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

⁸⁹ Srov. Archiv CASD kt.7/IV.

⁹⁰ Srov. Archiv CASD kt.7/IV.

⁹¹ Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*, s. 39 – 40.; Srov. OHÁŇKA, V. *Zpověď*, s. 67 – 68.

tajemník a hospodář za to, že jeho dcera pozvala do sboru spolužákyně ze zdravotní školy; ona byla vyloučena ze školy a Josef Šimek přišel o dekret.⁹²

Následující výčet kazatelů (včetně laických), kteří přišli o dekret ke kazatelské činnosti, není celkový, protože se nedochovaly potřebné archivní materiály k této problematice: **Bárta Alois** - ztráta souhlasu 31. 3. 1964,⁹³ **Biro Štefan** - ztráta souhlasu 17. 3. 1965, **Kantor Jan** - ztráta souhlasu 31. 12. 1962, **Pražan Antonín** - ztráta souhlasu 28. 2. 1959, **Šlosárek Adolf** - ztráta souhlasu 31. 12. 1962, **Teplý Bohumil** - ztráta souhlasu 31. 10. 1958.⁹⁴

Státní souhlas byl odebrán Ceplovi a Wagenknechtovi v roce 1951.⁹⁵

Daniel Pražan ztratil souhlas v roce 1971 za jeho přílišnou angažovanost s adventistickou mládeží a po půl roce byl přeložen do Prostějova, kde nebyly žádné děti.⁹⁶

V roce 1966 byl odňat státní souhlas k **laické** činnosti kazateli **Aloisovi Bártovi**, který působil ve znojenském okrese. Toto odnětí mělo účinnost od 1. 5. 1966.⁹⁷

Kazatel CASD Miroslav Čihák vzpomíná na své působení v Brně v roce 1963 následovně: „Po sedmiletém působení ve Frýdku jsem byl přeložen do sboru Brno. Zde v důsledku odebrání dekretu některým kazatelům jsem kromě Brna sloužil sedmi sborům a deseti kazatelským stanicím a diasporám v téměř celém jihomoravském kraji.“⁹⁸ Tímto zásahem státní správy se rázem zvětšilo působíště kazatele.

Než **Adolf Šlosárek** ztratil v roce 1962 státní souhlas, církevní tajemník John mu vytýkal jeho špatný postoj k sobotní absenci jeho dětí ve škole a také to, že je v církvi nejednota v této problematice. Byl dokonce na policejní služebnu odveden a byl tam přesvědčován ke spolupráci. Přestože odmítl, dali mu lhůtu na rozmyšlenou, ale nebyl zlomen ke spolupráci ani po několika tajných schůzkách

⁹² Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*, s. 67.

⁹³ Srov. JETELINA, B. Odešel bratr Bárta. *Advent*, 2000, č. 10, s. 36.

⁹⁴ Srov. Archiv unie CASD, kt. 12.

⁹⁵ Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích*, s. 98.

⁹⁶ Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 3, s. 28.; Srov. vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

⁹⁷ Srov. Archiv unie CASD kt. 12.

⁹⁸ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 5, s. 32.

s nimi. Byly mu nabídnuty jisté výhody za jeho spolupráci s nimi, např. volné soboty pro jeho děti, možnost cestovat do zahraničí s patřičným souhlasem a při církevních volbách bude moci být volen do kterékoliv duchovenské služebnosti. Na poslední schůzce tyto výhody odmítl i přes jejich hrozbu, že ztratí dekret. Hrozba se poté opravdu naplnila.⁹⁹

Vladimír Adame měl problémy v kazatelské činnosti, do které nastoupil v roce 1969. Začal činnost v Havířově, kde dlouho nezůstal, stejně jako poté v Brně. Zažíval na těchto působištích silný tlak státní správy. „To, že jsem tak brzy odcházel z Brna, bylo dáno bývalým krajským tajemníkem, kterému se nelíbilo, že jsme aktivně pracovali především s mládeží.“¹⁰⁰

Jaroslav Šlosárek nastoupil do kazatelské práce v roce 1969, prošel sbory jako např. Krnov, Uherské Hradiště, Holešov a také Kroměříž aj. Z Holešova byl přeložen z „důvodů politické nespolehlivosti.“¹⁰¹

Církev byla pod dohledem státní moci i v sedmdesátých letech, což ilustruje historika Miloslava Bláhy,¹⁰² který tehdy křtil na Kladně a při tomto obřadu si všiml „tajných,“ kteří tuto událost fotografovali a následující týden musel celou situaci vysvětlit u KCT.¹⁰³

„V sedmdesátých a osmdesátých letech nedochází již k preventivnímu odebrání státního souhlasu pro výkon duchovenské služby, a když k odebrání přece jen došlo, jednalo se spíše o přestupek kazatele vůči zákonům či požadavkům režimu.“¹⁰⁴

V zápisu výboru pro pověření celostátní konference CASD konaném v prosinci roku 1967 se uvádějí jména vysvěcených kazatelů v činné službě, kterých je 25. Dále se uvádí jména 12 kazatelů na zkoušku a jména 8 biblických pracovníků a také **jména kazatelů mimo činnou službu** z celého Československa. Kazateli mimo činnou službu v Čechách byli v té době:

---

⁹⁹ Srov. ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh II*. Ostrava: Jupos, 2003, ISBN 80-85832-57-7, s. 21.

¹⁰⁰ Rozpomínejme na dny dávné... *Advent*, 2006, č. 9, s. 35 – 36.; Srov. Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

¹⁰¹ Představujeme kazatele Českého sdružení. *Advent*, 1998, č. 5 – 6, s. 15.

¹⁰² Pozn. aut. - t.č. zastával funkci tajemníka českého sdružení.

¹⁰³ Srov. Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

¹⁰⁴ PÍŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 177.

Kvintus Leopold, Gajdůšek Petr, Drobný Radomír, Klvánek Jaroslav, Kraus Vladimír, Kimleř Ondřej, Kořenský Vladimír, Wagenknecht Oldřich, Špínar Miroslav, Kovařík Jan, Šustek Miloslav, Jakoubčová Milada, Bláha Miloslav.

Kazatelé mimo činnou službu na Moravě byli:

Šimek Josef, Gargulák František, Krynský Dimitrij, Škrla Josef, Martásek Samuel, Sikora Ladislav, Kantor Karel, Koldinský Vítězslav, Raška Jan, Gazda Emanuel, Brož Boris, Vahala Jan, Oháňka Vladimír.

Kazatelé mimo činnou službu na Slovensku byli:

Kaba Ján, Dobrota Ján, Ondrušek Jozef, Dobrota Ondrej, Duda Dezider, Mudraninec Ján, Mesík Andrej, Bielik Vendelín, Murín František.¹⁰⁵

„Dubčekova Pražská jar roku 1968 znovu otvorila dvere náboženskej slobode a verejnej misijnej práci. Obnovila sa po dlhej dobe činnosť troch združení. Do práce na neobsadené zbory nastúpilo 22 katateľov, ktorí stratili štátné dekrety pre vernosť 4. prikázaniu, a mladí, pripravení bratia priamo z terénu.“¹⁰⁶

V dopise z 21. července 1980 adresovaném Ministerstvu kultury ČSR uvádí vedení CASD počty kazatelů v důchodu (21) a 11 jmen kazatelů odvolaných církví z kazatelského úřadu, kteří byli propuštěni z církevní služby; byli to tito:

Drejnar Jiří,¹⁰⁷ Konečný Bedřich, Fürst Vlastmil, Kovačík Ján, Gargulák František, Lichka Miloslav, Gibiec Samuel, Špínar Miroslav, Jeslík Miroslav, Voráč Václav, Kimler Ondřej.¹⁰⁸

---

¹⁰⁵ Srov. NA, f. MK C - CASD 1, kt. 190.

¹⁰⁶ DUDA, E. Pohľad do minulosti. *Advent*, 2000, č. 9, s. 7.

¹⁰⁷ Srov. NA, f. MK C - CASD 2, kt. 191.

¹⁰⁸ Srov. NA, f. MK C - CASD 2, kt. 191.

5 ŠKOLSKÁ OTÁZKA A MOŽNÉ FORMY PERZEKUCE I NAPŘ. NA PRACOVIŠTÍCH

5.1 Výnosy k povolení sobotních absencí dětí adventistů

„Od roku 1947 byla vyvíjena jak ze strany vedení církve (i s pomocí vedení evropské divize), tak ze strany jednotlivců snaha o zajištění volných sobot pro děti adventistů.“¹⁰⁹ V červenci a prosinci téhož roku byly vydány výnosy Ministerstva školství a osvěty k problematice sobotní docházky dětí adventistů.

Na základě výnosu z července rodiče posílali na Ministerstvo školství a osvěty v Praze vyplněný formulář, který obsahoval odvolání na výnos ze dne 4. 7. 1947, čís. A. 164.859/47-II/3 o zproštění povinné školní docházky na sobotní dny pro děti adventistů. Každý rodič do formuláře vyplnil jména svých dětí a zavázal se také, že „veškeré vyučující předměty a úkoly, které připadnou na den sobotní, bude mít v pondělí vše naučeno i vypracováno, takže prakticky i teoreticky bude ovládat učební látku jako ostatní žáci.“¹¹⁰

Josef Hurta vzpomíná, jak tuto „výhodu“ na škole mohl využívat, když vstoupila v platnost. Ještě před jejím zavedením však musel opustit základní školu, neboť ředitel mu nechtěl sobotní absence omlouvat, tak raději přestoupil na jinou školu. „To trvalo do doby, než přišel na všechny školy pokyn, aby každému, kdo se prokázal průkazkou, že je členem přípravné třídy křtěnců Církve adventistů sedmého dne, byla omluvena sobotní neúčast ve škole.“¹¹¹

Druhý výnos pod číslem A-271.480/47-II/3 ze dne 3. prosince 1947 byl vydán pro tzv. skupinu třetinářů – adventistů, kteří tvořili odštěpeneckou linii CASD. Rodiče museli podat na ředitelství dané školy žádost, která musela obsahovat doklad, že jejich dítě je členem Mezinárodního misijního sjednocení Adventistů sedmého dne, III. část – československé pole. Děti musely zameškanou sobotní výuku dohnat domácím samostudiem. Vedení církve CASD se pokoušelo v roce 1948 vyjednat s ministerstvem, aby děti adventistů byly

---

¹⁰⁹ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 79.

¹¹⁰ Archiv unie CASD kt. 9.

¹¹¹ HURTA, J. *Byl jsi se mnou*. Ostrava: Jupos, ISBN 80-85832-77-1, s. 9.

automaticky zproštěny sobotní docházky ve škole. Ministerstvo však tento návrh zamítlo.¹¹²

Výše zmíněné výnosy pro děti adventistů týkající se zproštění sobotní docházky do školy byly zrušeny o čtyři roky později, v únoru 1951 Ministerstvem školství, věd a umění. „A nic na tom nezměnily ani následné protesty a intervence. Plný dopad měl tento krok až od školního roku 1951/52, ale na některých místech byl tento výnos uveden v praxi ihned a v této době začalo docházet k prvním vyloučením adventistických žáků ze škol.“¹¹³

5.2 Sobotní školská docházka dětí adventistů ve zprávách KCT

V situační zprávě pro KCT za listopad 1951 se uvádí, že v okrese Brno adventisté neposílají své děti v sobotu do školy a také, že se vyhýbají práci v sobotu nebo si hledají vhodné zaměstnání. Školské úřady k sobotní absenci dětí adventistů nezakročují.¹¹⁴ Ve zprávě za říjen v roce 1953 se praví, že školské úřady v Českých Budějovicích zakročují trestními sankcemi proti adventistickým rodičům, kteří své děti v sobotu neposílají do školy.¹¹⁵

Ze zprávy z 5. 11. 1952 určené KCT se uvádí, že v okrese Holešov adventisté neposílají své děti v sobotu do školy ze svého náboženského přesvědčení. „Tyto zjištěné případy byly likvidovány inspektorem školy a rodiče upozorněni, že vyskytne-li se další případ, budou z toho vyvozeny co nejpřísnější důsledky.“¹¹⁶

I během zastavení činnosti církve docházelo k problému, že děti „bývalých“ kazatelů nemohly následně po ukončení základní školní docházky

---

¹¹² Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 79 – 80.; Srov. NA, MŠJA Ostrava, kt. 9, in. č. 12.

¹¹³ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 97.

¹¹⁴ Srov. NA, f. SUC, kt. 38.

¹¹⁵ Srov. NA, f. SUC, kt. 39.

¹¹⁶ NA, f. SUC, kt. 39.

studovat. Dostávaly tyto posudky: „pro kádrový posudek otce, který byl kazatelem Církve adventistů sedmého dne, není přijata.“¹¹⁷

První zmínkou po obnovení činnosti CASD o školní docházce dětí adventistů v sobotu je odhad vedoucího církevního oddělení Hrůzy, který v dopise generální prokuratury ze dne 2. 12. 1957 uvádí: „Podle odhadu ústředí církve nechodí posud v sobotu do školy asi 1500 dětí adventistů (asi 40 % školou povinných dětí).“¹¹⁸ Tento dopis byl reakcí na odebrání dětí manželům Samcovým a Hahnovým za to, že neposílali své děti v sobotu do školy, protože své děti vychovávali v náboženském duchu. Hrůza uvádí pokyny, jak snížit sobotní absenci u dětí adventistů, jako např. aby na děti adventistů se působilo přes svaz pionýrů či ČSM. Dále vést rozhovory s rodiči, kteří své děti neposílají v sobotu do školy. A když ani to nepomůže, přizvat na národní výbor jejich kazatele a tam celou věc řešit. Hrůza se domnívá, že trestní řízení by mělo být zahájeno jen mimo náboženské důvody.

Ještě předtím se hovoří o podobném odhadu, a to 1500 – 2000 dětí,¹¹⁹ které v sobotu nenavštěvují školu. To zaznělo na poradě 22. 11. 1957 na církevním oddělení MŠK, kam byli pozváni účastníci z řad generální prokuratury, ministerstva spravedlnosti a církevního oddělení MŠK a řešili zde účinnost opatření proti žákům adventistům. Dohodli se, že není správné trestat děti adventistů např. sníženými známkami z chování, či aby byli odebráni jejich rodičům pro náboženské důvody, jak se stalo v rodině Samcových,¹²⁰ Hahnových¹²¹ a později v roce 1960 v rodině Heczkových.¹²² V poslední zmíněné rodině byl již hlavním důvodem pro odebrání dětí neplnění rodičovských povinností.

Vedení církve bylo vyzýváno MŠK, aby situaci kolem sobotní absence dětí adventistů vyřešilo, neboť to byla jedna z podmínek při povolení církve.¹²³

---

¹¹⁷ LAKOMÁ, L. *I hněv člověka chválí Boha...*, s. 64.

¹¹⁸ NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹¹⁹ Pozn. aut. - Podklady byly převzaty od členů ústřední rady CASD.

¹²⁰ Pozn. aut. – v roce 1955.; Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹²¹ Pozn. aut. – v roce 1957.; Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹²² Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II., 17.3.

¹²³ Srov. příloha 2 v diplomové práci autora.

A tak byl 20. února 1958 rozeslán oběžník č. 2. všem kazatelům i sborům. V něm byli všichni členové vybízeni, aby neporušovali školské zákony a své děti tudíž posílali v sobotu do školy. Na druhou stranu vedení CASD slíbilo, že nebude církevně sankcionovat ty rodiče, kteří budou akceptovat tento oběžník,¹²⁴ jenž byl zrušen až v roce 1968 rehabilitační komisí v církvi, která řešila různé diskriminační projevy z minulosti, které dopadaly na církve od státní moci.¹²⁵

Ve zprávě z 6. 3. 1958 CO MŠK se praví, že uvnitř CASD stále nedošlo k nápravě v sobotní absenci žáků adventistů, přestože byla podniknuta tvrdá opatření i v podobě odebrání dětí rodičům či vyloučení žáků. Tyto kroky naopak vzbudily přílišný zájem církve a veřejnosti, které žádaly na základě intervencí, aby se od trestů upustilo nebo alespoň aby docházelo k umenšeným trestům.¹²⁶

MŠK a CT si vedly agendu sobotní absence dětí adventistů na školách, do které zpravidla byly zahrnuty sbory adventistů a uvedeny příslušné počty absentujících žáků; nejvyšší počty sobotních absencí byly zaznamenávány na Moravě. Ve stavu k prosinci 1965 se uvádí 581 žáků v ČSSR, kteří v sobotu nechodí do školy. V únoru 1966 se však uvádí číslo 780, které je ale odhadem církevního odboru a proto si žádá od vedení církve přesnější čísla.¹²⁷ Mnohdy se také hodnotil přístup kazatelů ASD k této problematice, zda posílají své školou povinné děti v sobotu do školy či nikoliv, toto se i objevovalo ve zprávách KCT. V některých archivních materiálech se také hodnotil přístup kazatelů ke členům ve sborech k této problematice. Někteří z kazatelů buď byli přeloženi nebo byl jim odebrán státní souhlas, pokud setrvali v negativním postoji k sobotní otázce.

---

¹²⁴ Srov. Archiv unie CASD, kt. 13.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 141.

¹²⁵ Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 169.

¹²⁶ Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část., Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích*, s. 142.

¹²⁷ Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

5.3 Vyloučení žáků adventistů ze škol, případné jejich školské kázeňské postihy

Stávaly se i případy, kdy děti adventistů byly dokonce vyloučeny ze školy. Pavel Hološ – pozdější kazatel CASD vzpomíná, jak v roce 1955 zažil tuto situaci. „*Nastoupil jsem na školu, ale z náboženských důvodů mě z ní vyhodili. Šel jsem ke krumpáči a lopatě a stavební průmyslovku jsem dostudoval večerně.*“¹²⁸ Jozef Hurta byl propuštěn¹²⁹ z učiliště v Semilech také z náboženských důvodů. Při jeho pokusech o další možnost studia elektrotechniky, ať už večerně nebo dálkově, vždy dostal zamítavou odpověď, přestože měl výborný prospěch.¹³⁰ Jsou zaznamenány i další vyloučení žáků adventistů z výběrových škol pro porušení školských řádů. Sobotní absence jim nebyly omlouvány, protože uváděli náboženské důvody. Ve většině případů byla studentům snížena známka z chování a při opakujících se sobotních absencích byla opět snížena známka z chování a mnohdy do trestu bylo zahrnuto i podmíněné vyloučení, které zpravidla zahrnovalo lhůtu do konce školního roku.¹³¹ Takovýto postup zazněl při vyloučení dcery Vladimíra Kořenského ze zdravotnické odborné školy v roce 1974.¹³² V důvodech vyloučení častokrát zazněl i negativní dopad absencí na ostatní spolužáky a narušení pracovní kázně na školách. Toto stálo ve zprávě při vyloučení studenta Opšitoše z konzervatoře v Kroměříži v roce 1964. Zde nenásledovala nějaká zkušební doba či snížená známka z chování, ale rovnou následovalo vyloučení ze školy.¹³³ Došlo i ke „kurióznímu“ vyloučení dcery kazatele Josefa Šimka v roce 1977 ze zdravotní školy v Praze za to že, pozvala do sboru v sobotu své spolužačky ze školy. Kvůli ředitelce dané školy, která se o „návštěvě“ žákyní dozvěděla, se celá aféra rozrostla do nebývalých rozměrů, která neskončila jen vyloučením dcery ze školy; Josef Šimek navíc musel opustit post hospodáře moravskoslezského sdružení a ještě při následující církevní

¹²⁸ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 2, s. 14.

¹²⁹ Pozn. aut. – v knize není uvedený rok, kdy se stal tento postih.

¹³⁰ Srov. HURTA, J. *Byl jsi se mnou*. Ostrava: Jupos, ISBN 80-85832-77-1, s. 18 – 19.

¹³¹ Pozn. aut. - např. u studentky Hýzlové na SZTŠ v Bruntále v roce 1980.

¹³² Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.; Srov. NA, f. MK C-CASD –1, kt.190.

¹³³ NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

konferenci nemohl být do žádné funkce volen.¹³⁴ Mezi postihy patřilo i udělování třídních důtek před třídou, neboť náboženské důvody v omluvenkách žáků nebyly uznány, a tak došlo i k těmto trestům, které byly někdy spojeny i s podmíněným vyloučením ze školy s lhůtou do konce školního roku, jako např. u studenta Zástěry na konzervatoři v Kroměříži v roce 1978.¹³⁵

Děti Vendelína Bielika přes výborné studijní výsledky ve škole měly problémy, aby byly přijaty např. na gymnázium či střední školu. „Dcera mala podanú žiadosť na strednú školu. Skúšky sice zložila, ale nebola prijatá. Spreádzala ju kádrová poznámka o náboženskom zaťažení.“¹³⁶ Mnohé děti adventistů tak byly nucené studovat pouze tam, kde jim to „státní správa“ umožnila přijetím na danou školu,¹³⁷ a také mnohdy pro náboženskou příslušnost nebyli přijati na školu¹³⁸ i po úspěšných přijímacích zkouškách.¹³⁹ Jindy za nepřijetím na školu mohla stát např. „minulost“ kazatele z padesátých let, který byl vězněn, jako třeba Vladimír Kořenský. Jeho syn pro tyto důvody nebyl přijat na Bohosloveckou fakultu v Praze v roce 1973.¹⁴⁰ Bohumil Dymáček autorovi práce uvedl, jak z jednoho gymnázia byli „vyštváni“ ředitelkou dva studenti adventisty Kubíka.¹⁴¹

Tento postoj státní správy nebyl naměřen jen proti adventistům, ale vztahoval se i na ostatní věřící z jiných církví. „Děti z rodin aktivních věřících

---

¹³⁴ Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*, s. 67.

¹³⁵ Srov. Srov. NA, f. MK C - CASD -1, kt.190.

¹³⁶ BIELIK, V. *Za každých okolností...*, s. 118

¹³⁷ Srov. Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem, Jurajem Krupou, vlastní přepis rozhovoru s Danielem Pražanem.; Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 143.

¹³⁸ Pozn. aut. – toto odmítnutí zažil např. student Opšitoš při zkouškách na konzervatoř v Ostravě, který nakonec byl přijat na konzervatoř v Kroměříži.; Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹³⁹ Pozn. aut. – toto neúspěšné přijetí na konzervatoř prožili 2 děti rodičů Blahutových v roce 1978, protože v komplexním hodnocení ZDŠ bylo uvedena příslušnost rodičů k CASD. Dále v dopise rodičů prezidentu republiky z 19. června 1978 se pravilo: „Podle informací sdělených orgánem ONV na jednom pohovoru učitelů a rodičů dětí vycházejících ze škol, konaném na jiné ZDŠ, mohou děti věřících rodičů studovat na středních i vysokých školách, s výjimkou adventistů sedmého dne.....V tom nás utvrzuje také ta skutečnost, že další žák, který se ucházel o přijetí do první třídy v oboru hry na klavír a měl v komplexním hodnocení podobný záznam a navíc podržený, jehož rodiče jsou také adventisty sedmého dne, i přesto, že splňoval talentové předpoklady pro přijetí, přijat nebyl.“; Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II.

¹⁴⁰ Srov. Srov. NA, f. MK C - CASD 3, kt.192.

¹⁴¹ Srov. Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

měly obtíže při přijímání ke studiu a na některé obory, jako např. na pedagogické fakulty, neměli věřící studenti vůbec přístup.“¹⁴²

5.4 Perzekuovaní rodiče dětí adventistů

Perzekuce adventistů se také týkala školské otázky, v níž byli dokonce rodiče dětí uvězněni za to, že v sobotu neposílali své děti do školy. V únoru 1955 byl odsouzen **František Hahn** k 10 dnům vězení „pro přestupek proti ochraně vyučování.“¹⁴³ Již v době povolení církve byli takto odsouzeni **manželé Dimitrij a Jiřina**¹⁴⁴ **Krynští**, na 14 dnů byli vězeni a navíc byl po propuštění Dimitrij Krynskému odňat souhlas k duchovenské činnosti.¹⁴⁵

Mezi časté tresty pro rodiče dětí adventistů, kteří své děti neposílali v sobotu do školy, patřily peněžité tresty, které se většinou pohybovaly v řádech stokorun. Ty ukládaly trestní komise NV, protože rodiče porušovali školské předpisy, přestože v ústavě existovala sice náboženská svoboda vyznání, která ale „nemůže být důvodem, aby někdo odpíral plnit občanskou povinnost, která je mu uložena zákonem.“¹⁴⁶ Takovéto případy jsou zachyceny již od počátku padesátých let, ve kterých nepomohlo ani odvolání pokutovaných. Jaroslav Cihlář byl potrestán pokutou 500 Kčs počátkem padesátých let za to, že svého syna neposílal v sobotu do školy. Než dostal výše zmíněnou pokutu od trestní komise národního výboru, ředitel školy celou záležitost neustále projednával s Jaroslavem Cihlářem a chtěl jej přimět ke změně jeho postoje. Ředitel dokonce vyhrožoval a argumentoval tím, že mnozí adventisté ze sboru své děti posílají v sobotu do školy. Tento proces trval zhruba rok, během něhož Jaroslav Cihlář stále trval na svém přesvědčení zachovávat sobotu i se svými dětmi, až to celé dospělo k dané

---

¹⁴² KAPLAN, K.; PALEČEK, P. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, s. 32.

¹⁴³ Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹⁴⁴ Srov. STEJSKAL, J. Sbor Ostrava-Zábřeh. *Advent*, 2004, č. 3, s. 38.

¹⁴⁵ Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...*, s. 146.; Srov. OHÁŇKA, V. *Zpověď*, s. 67.

¹⁴⁶ Srov. *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 7.

pokutě.¹⁴⁷ Autor práce nyní ve stručnosti vypíše případy s uložením těchto pokut. František Hahn zaplatil v letech 1953 a 1957 pokutu 300 Kčs za neposílání syna v sobotu do školy.¹⁴⁸ Před rokem 1955 museli rodiče Samcovi zaplatit 2 pokuty za neposílání svých dětí.¹⁴⁹ Ještě před povolením činnosti církve CASD v roce 1956 je zaznamenán případ adventistky Anny Konečné z Horní Suché, kdy byla potrestána pokutou 150 Kčs.¹⁵⁰ V tomto roce bylo potrestáno pokutami 39 rodičů z CASD v okrese Karviná, mnozí z nich byli potrestáni pro daný přestupek dokonce třikrát, jenže výsledek se neprojevil v sobotní účasti dětí těchto rodičů na vyučování. Zde nepomohly ani tresty pro jejich děti ve formě snížených známek.¹⁵¹ V roce 1957 dostali rodiče Doležalovi pokutu 50 Kčs za porušování školských předpisů, když neposílali svou dceru v sobotu do školy.¹⁵² Jan Kaba zaplatil v roce 1959 pokutu ve výši 500 Kč za svou dceru, která navíc dostala sníženou známku z chování na vysvědčení.¹⁵³ V roce 1960 musel zaplatit František Bureš pokutu 800 Kčs, kde také hrozilo odebrání dítěte do ústavní péče.¹⁵⁴ Matěj Hejkl dostal několik pokut a v letech 1960 – 1963 dostal tři pokuty, jednu ve výši 1000 Kčs a dvě po 500 Kčs.¹⁵⁵ Adventistka Machoňová ze Znojma dostala pokutu 100 Kčs v roce 1966 od školské a kulturní komisi MěNV.¹⁵⁶

---

¹⁴⁷ Srov. CIHLÁŘ, J. Dobrá rada nad zlato. *Advent*, 2003, č. 8, s. 8 – 9.

¹⁴⁸ Srov. f. NA, MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹⁴⁹ Srov. f. NA, MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹⁵⁰ Srov. Archiv CASD kt. 17/II, 17.3.

¹⁵¹ Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹⁵² Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II.

¹⁵³ Pozn. aut. – ve sboru v Trenčíně hrozilo od vedení města, že sbor nechají zavřít, neboť 30 dětí nechodilo do školy v sobotu, nakonec k tomu nedošlo, ale mnozí rodiči museli zaplatit nemalé pokuty.; Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 97.

¹⁵⁴ Pozn. aut. – další podrobnosti nenalezeny v archivním materiálu.; Srov. Archiv CASD, kt. 17/II, 17.3.

¹⁵⁵ Pozn. aut. – Matěj Hejkl v dopise prezidentovi republiky se zmiňuje o diskriminaci svých dětí při veřejných jazykových kurzech: „Na přihlášce bylo třeba souhlas ředitele školy, který na přihlášku napsal: *nedoporučuje se, - žák adventista – nechodí v sobotu do školy*. Nechápu že náboženství může být důvod aby někdo nesměl navštěvovat veřejné jazykové kurzy, které si sám zaplatí.“ Navíc jeho děti dostávali vždy trojku z chování.; Srov. NA, f. MŠK, kt.50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

¹⁵⁶ Pozn. aut. – psala prezidentu republiky.; Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

5.5 Perzekuovaní adventisté na pracovištích

Pracujícím adventistům mnohdy nebylo umožněno si sobotní směny napracovat či si vzít dovolenou, a byli tak potrestáni např. zkrácením dovolené nebo dokonce nevyplácením přídávků na děti. Při těchto potížích pomáhali pracujícím adventistům úspěšně kazatelé či vedení církve v podnicích, kde tento problém nastal.¹⁵⁷ Tyto problémy vznikly např. v třineckých železárnách v době zákazu církve, kde původně vycházeli adventistům vstříc s výměnami sobotních směn, jenže tamní ředitel později zakázal tuto možnost. Ale zákaz měl výjimku, kdy mohlo dojít k výměnám sobotních směn pouze v případech naléhavých nedělních směn. Celé nařízení chtělo přimět adventisty, aby v sobotu chodili do práce, protože jinak jim vzniknou neomluvené směny. KCT se o problému radil s okresním prokurátorem v Českém Těšíně Dr. Popkem, který zaujal pozoruhodné stanovisko k adventistům pracujícím v zmíněných železárnách. Vyzdvihнул jejich pracovní nasazení a dokonce ty, kteří by měli týdenní normu vyšší než 48 hod., by ani nezažaloval, přestože v sobotu nepracují. Byl si vědom toho, že by odsouzením adventistů problém neustal, nýbrž by se zvýšil jen počet odsouzených adventistů.

Podobné problémy jsou zaznamenány např. v dolech od roku 1962. Adventisté tak přicházeli za neomluvené směny o věrnostní příplatky, deputátní uhlí, dovolené apod. Tento trend se postupně rozšířil i na jiné šachty v republice,¹⁵⁸ např. v roce 1965 v dole Československé armády, závod 3 v Karviné 2-Doly. Zde k takovému kroku došlo na základě usnesení závodu a CZV KSČ. Pracující jednali s vedením podniku o smíru a také žádali vedení církve o pomoc při jednáních, psali do kanceláře prezidenta republiky a na Ústřední výbor KSČ.¹⁵⁹ Tento problém trval zhruba 9 měsíců, než byl s konečnou platností dořešen díky dohodě vedení církve s příslušnými státními orgány, a tak z politických důvodů vzešla i náprava, a to v podobě možnosti žádosti o ušlý zisk,

---

¹⁵⁷ Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 161 – 162.

¹⁵⁷ Pozn.aut. - podniky.

¹⁵⁸ Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...*, s. 146.

¹⁵⁹ Srov. Archiv unie CASD, kt. 7/II.

a také změny neomluvených směn na dovolenou.¹⁶⁰ Oslovený respondent, Bohumil Dymáček, hovořil o těchto problémech, které vznikly na dole Jindřiška. Zde také adventisté přicházeli o své benefity za neomluvené sobotní směny. Tito pracující psali na ředitelství OKR. Ředitel Mamula se později adventistů zastal a nařídil, aby všem postiženým adventistům byly navraceny zpět jejich nároky. Argumentoval následovně: „právě kdyby byli adventisté, kdyby bylo více adventistů, tak bychom plnili plán.“¹⁶¹

Problémy vznikaly pro mnohé adventisty i při hledání si nového zaměstnání. „Třeba bratr Karásek, ten byl asi rarita, prošel 22 nebo 23 podniků,¹⁶² než ho přijali. Ale museli jej přijmout, neboť když přišel na pracovní úřad, *oni nařídili, že ho musí přijmout.*“¹⁶³ Adolf Šlosárek dva a půl měsíce hledal práci, když mu byl odňat státní souhlas ke kazatelské činnosti v roce 1962. Dvacet míst musel projít, než byl nakonec přijat u Technické správy města.¹⁶⁴ „Dlouho jsem hledal nějaké zaměstnání. Protože jsem nedal písemné ujištění, že budu v sobotu pracovat, nemohl jsem nikde najít práci.“¹⁶⁵

5.6 Problémy kazatelů CASD se sobotní absencí žáků adventistů a se státní správou

Někteří další kazatelé CASD přišli o státní souhlas zejména kvůli školské otázce svých dětí či dětí ze sborů, ve kterých působili.¹⁶⁶ Jan Kaba uvádí, jak během období bez státního souhlasu byl sledován tajnou policií, protože věděli

---

¹⁶⁰ Srov. ADAME, V. *Ze života*. Ostrava: Jupos, 2006, ISBN 80-85832-79-8, s. 99.; Poznámka vydavatele citované knihy: Tehdejšímu předsedovi církve bratru Sládkovi později sdělil jeden z účastníků jednání pracovníků ÚV KSC s vedením Ostravsko-karvinského revíru o neplnění plánu a o problémech s adventisty, že ředitel OKR, pan Miska prohlásil: „Dejte mi tisíc adventistů a budu plnit plán.“ viz s. 99.

¹⁶¹ Srov. Vlastní celý přepis rozhovoru s Bohumilem Dymáčkem.

¹⁶² Pozn.aut. - podniky.

¹⁶³ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

¹⁶⁴ Srov. ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*, s. 109.

¹⁶⁵ ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh II*. Ostrava: Jupos, 2003, ISBN 80-85832-57-7, s. 23.

¹⁶⁶ Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 104-106; Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*, s. 40, 67; Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...*, s. 146.; ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*, s. 103 - 110.

o jeho velkých náboženských aktivitách.¹⁶⁷ Vládnoucí strana chtěla tímto krokem mít pod kontrolou život v církvi. Z materiálů archivů CASD a NA v Praze je možné dohledat na základě jednoho seznamu počet kazatelů v Čechách, na Moravě a Slovensku, kteří ztratili státní souhlas kvůli školské otázce – neposílali své děti v sobotu do školy a jsou to tito:

Čechy:¹⁶⁸ **Drobný Radomír** - ztráta souhlasu 21.12.1961,¹⁶⁹ **Kořenský Vladimír** - ztráta souhlasu 29. 2. 1960, **Kraus Vladimír** - ztráta souhlasu 15. 6. 1961, **Kvintus Leopold** - ztráta souhlasu 31. 3. 1966.

Morava: **Kantor Karel** - ztráta souhlasu 27. 1. 1963, **Krynský Dimitrij** - ztráta souhlasu 9. 2. 1960, **Martásek Samuel** - ztráta souhlasu 31.1. 1963, **Raška Jan** - ztráta souhlasu 5. 7. 1965,¹⁷⁰ **Šimek Josef** - ztráta souhlasu 30. 9. 1964.¹⁷¹

Slovensko: **Duda Dezider** - ztráta souhlasu 10. 1. 1966, **Kaba Ján** - ztráta souhlasu 4. 9. 1961,¹⁷² **Mesík Andrej** - ztráta souhlasu 30. 4. 1959, **Ondrušek Josef** - ztráta souhlasu 7. 3. 1960.¹⁷³

Vladimír Adame ztratil státní souhlas k duchovenské činnosti v roce 1974 za přílišnou angažovanost v práci s mládeží, byl přeložen z Brna do Ostravy. O tři roky dříve ztratil **Daniel Pražan** státní souhlas za stejný počín. Dokonce byl půl roku bez „práce“ a následně byl přeložen do Prostějova, kde nebyla žádná mládež.

Bohumil Dymáček a **Karel Staněk** byli exemplárně přeloženi ze svých kazatelských míst pro neshody s církevním tajemníkem, vzájemně si tak prohodili svá kazatelská místa.¹⁷⁴ Mnohé ztráty státních souhlasů kazatelů nejsou zachyceny v archivních pramenech, stejně jako u posledních čtyř výše jmenovaných kazatelů.

¹⁶⁷ Srov. KABA, J. *Příběh mého života*. Ostrava: Jupos, 2004, ISBN 80-85832-62-3, s. 110 – 111.

¹⁶⁸ V české oblasti je uveden i Ondřej Kimmler, jemuž ústřední rada církve vyjádřila nedůvěru pro funkci kazatele. Ztráta souhlasu 30. 12. 1960.

¹⁶⁹ Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... *Advent*, 2006, č. 2, s. 16.

¹⁷⁰ Srov. HARASTEJ, P. Odešel uprostřed práce. *Advent*, 1994, č. 4, s. 32.

¹⁷¹ Srov. ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne Pán vedl*, s. 57.

¹⁷² Srov. CHOVAN, J. S láskou spomínáme na brata Jána Kabu. *Advent*, 2005, č. 6, s. 37.; Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 106.

¹⁷³ Srov. Archiv unie CASD, kt. 12.; Srov. NA, f. MK C – CASD 3, kt. 192.

¹⁷⁴ Pozn. aut. – bylo to po roce 1979.; Srov. Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

Šlosárek Adolf ztratil ve sboru Gottwaldov státní souhlas ode dne 10. 12. 1962 kvůli školské otázce. Jeho postoj podle úřadů vedl ke špatnému příkladu i ostatním věřícím.¹⁷⁵

5.7 Odebrání dětí rodičům adventistů

Rodině Samcovým byly odebrány tři děti do ústavní výchovy na základě rozhodnutí stížnostního soudu ze dne 7. 4. 1955. Tento soud již takto potvrdil rozhodnutí prvního soudu, proti kterému podala stížnost matka dětí Anna Samcová. Než byl dán podnět k soudu, byla uložena dvakrát pokuta rodině Samcovým za to, že své děti neposílali v sobotu do školy. Pokuty k nápravě nevedly a celý problém musel řešit soud, který ve svém rozhodnutí uvedl náboženské důvody k odebrání nezletilých dětí. Stejný výrok soudu zazněl i v případě odebrání chlapce rodičům Hahnovým v roce 1957.¹⁷⁶

V roce 1960 je zaznamenán případ, kdy byly dvě dcery manželům Heczkovým odebrány a lidovým soudem byla nařízena ústavní výchova. Zde nepomohlo odvolání matky dětí, soud potvrdil, že zde byly porušeny předpisy o povinné školní docházce a že náboženské vyznání nesmí vést k odpírání v plnění si občanských povinností. Soud také zde argumentoval tím, že sobotní absence Heczkových dětí měla negativní příklad na ostatní děti neadventistů, kteří mnohdy po jejich „vzoru“ také zameškávaly sobotní výuku.¹⁷⁷

5.8 Problémy adventistického učitele Tempíra ve školství

Je doložen případ adventistického učitele Tempíra, který musel opustit své pracovní místo v roce 1977 na SPŠ pro pracující v Třinci z důvodů cíleného psychického nátlaku vůči jeho osobě a jeho náboženskému vyznání. Nepomohla

---

¹⁷⁵ Srov. ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*, s. 104.; Srov. Archiv unie CASD, kt. 7/I.

¹⁷⁶ Srov. NA, f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.

ani dohoda s vedením školy, která jej kázeňsky potrestala pro jeho postoj k sobotní výuce, ale došlo k opětovnému porušení pracovní kázně ze strany učitele. Vedení školy přistoupilo ke kárnému opatření, až nakonec učitel sám požádal o rozvázání pracovního poměru. Přestože pak 10 let pracoval mimo obor, několikrát se ucházel na konkurzu o místo učitele, ale nikdy neuspěl, mnohdy však žádal školský odbor záruku od něj, že od svých náboženských povinností upustí či přestoupí do jiné církve. Se svou stížností Tempír neuspěl ani u ministerstva školství, kde v odpovědi zaznělo, že ono neprojednává dislokační řízení, které přináležejí pouze odborům školství národních výborů. Uzavření pracovního poměru spadá do kompetence příslušné zaměstnavatelské organizaci.¹⁷⁸

5.9 70. a 80. léta ve školství

„Co se střetů se státní správou týče, lze konstatovat, že 70. a 80. léta byla téměř bezproblémová.“¹⁷⁹ Tím, že byl zaveden pětidenní školní týden a sobotní výuka byla pouze v tzv. pracovních sobotách, se sobotní absence adventistů neřešily na celorepublikové úrovni.

6 PERZEKUOVANÍ ADVENTISTÉ BĚHEM VOJENSKÉ SLUŽBY

Tábory nucených prací (TNP) v Československu byly zřízeny v roce 1948. Jejich vznik byl podpořen zákonem č. 248/48 Sb., kterému předcházela zákon č. 231/48 Sb. o ochraně lidově demokratické republiky. Stát tak posílal nepohodlné lidi do těchto táborů např. za velezradu, sdružování proti státu,

---

¹⁷⁷ Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II, 17.3.

¹⁷⁸ Srov. Archiv unie CASD, kt. 7/II.

¹⁷⁹ PÍŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 178.

pobuřování a za trestné činy proti republice.¹⁸⁰ Miroslav Čihák vzpomíná, jak v době zákazu činnosti CASD byl adventista **Teplý** na nucených pracích.¹⁸¹ Daniel Pražan autorovi uvedl, že i on určitou část „vězení“ strávil v tomto typu zařízení.¹⁸²

Počátkem září 1950 se uskutečnila reorganizace tzv. silničních praporů a tím vznikly první pomocné technické prapory (PTP) v Mimoni, Libavé, Lešti a ve Svaté Dobrotivé. Ty nesly označení 51. – 54. PTP a byly využívány pro stavební práce. Proto se také nazývaly *lehké*. Byli do nich posíláni duchovní, řeholníci a dokonce i seminaristé z církví, neboť jim byla zrušena tzv. zkrácená vojenská služba a vztahovala se tedy na ně dvouletá vojenská služba.¹⁸³ „Zařazování do PTP patřilo k formám mimosoudních postihů a represí, které neměly oporu dokonce ani v dobově chápaném a deformovaném právním řádu a byly v příkrém rozporu s mezinárodními konvencemi. Armáda se stala nástrojem politické perzekuce vůči celým skupinám obyvatelstva v zájmu jedné politické strany a její nadvlády – byla zneužita k účelu, který neměl s jejím skutečným posláním garanta vnější bezpečnosti státu nic společného.“¹⁸⁴

Z oslovených respondentů nastoupil do těchto PTP Bláha a to k 53. PTP do Libavé v roce 1951. Zde se později dozvěděl, že zde v PTP sloužil adventista Brož. Předtím působil Bláha jako kazatel CASD a v rámci přeřazení administrativních sil do výroby v roce 1951 musel kazatelskou práci opustit a po několika měsících civilní práce byl povolán k PTP.¹⁸⁵

Po lehkých PTP byly vytvořeny báňské PTP tzv. *těžké* k 1. říjnu 1950. Nacházely se v Ostravě-Radvanicích, Horní Suché, Kladně-Libušíně a Mostě.

---

¹⁸⁰ Srov. VAŠKO, V. *Neumlčená II*. Praha: Zvon, 1990, ISBN 80-7113-035-4, ISBN 80-7113-001-X, s. 52-53.; Srov. PAVLÍK, J. *Budou Vás vydávat soudům*. Praha: Societas, 1995, s. 92.; Srov. BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*. Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002, s. 10.; Srov. ŠEDIVÝ, Z., F. *Uranový gulag*. Druhé doplněné vydání. Brno: Moba, 2005, ISBN 80-243-1822-9, s. 7.; Srov. HEJL, V. *Zpráva o organizovaném násilí*. Praha: Univerzum Praha, 1990, ISBN 80-85207-01-X, s. 313.

¹⁸¹ Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... *Advent*, 2006, č. 5, s. 32.

¹⁸² Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

¹⁸³ Srov. BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, s. 44.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 8.

¹⁸⁵ Srov. vlastní rozhovor s M. Bláhou

Jejich označení bylo 55. – 58. PTP¹⁸⁶ „Dne 21. dubna 1954 rozhodl politický sekretariát ÚV KSČ o zrušení PTP a klasifikace E ke dni 30. dubna 1954.“¹⁸⁷ Tato klasifikace znamenala politicky nespolehlivého občana a branec, který takto byl označen před nástupem vojenské služby, měl značné problémy, stejně jako jeho rodina, např. při hledání zaměstnání.

Z oslovených respondentů působil Sabela v těžkých (báňských) PTP v Kladně – Libušíně, kde s ním byli celkem další dva adventisté.¹⁸⁸

V archivních materiálech nelze dohledat počty adventistů v PTP, TNP či TP, proto jsou cennými materiály autobiografické vzpomínky pamětníků, kteří v těchto složkách sloužili. Vendelín Bielik ve své knize uvádí, že byl odvelen do Komárna k 54. pomocnému technickému praporu, kde byl také vězněn za neuposlechnutí rozkazu v sobotu po dobu 30 dnů na samotce. Posléze působil také v zvolenské posádce PTP spolu s Jiřím Drejnarem.¹⁸⁹ Bielik byl později odvelen do TP v Děčíně za to, že neabsolvoval dříve celý výcvikový blok pro vojáky základní vojenské služby.¹⁹⁰ Miroslav Šlechta byl ze svého prvního trestu v roce 1953 propuštěn při amnestii. Odpykal si jej za nekonání vojenských povinností v sobotu a po trestu nastoupil k PTP na výstavbu letiště v Čáslavi. Jenže i zde nastal stejný problém a byl odsouzen k 21 měsícům nepodmíněně v roce 1954 a výkon trestu si odpykal na Jáchymovsku.¹⁹¹ Juraj Krupa vykonával vojenskou službu u TP v Komárně v roce 1956.¹⁹²

Daniel Pražan uvedl v rozhovoru s autorem, že v PTP sloužil i jeho třetí bratr a Dimitrij Krynský.¹⁹³

František Krajíček byl povolán v roce 1953 k PTP, kde však nebyl sám adventista. „Kvůli víře jsem byl na 2,5 roku odsouzen v Plzni na Borech. A to

---

¹⁸⁶ Srov. BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, s. 45.

¹⁸⁷ BLAŽEK, P. (editor). *A nepozdvihne meč...*. Praha: Academia, 2007, s. 85.; Tuto klasifikaci měl např. oslovený respondent Bohuslav Sabela.; Srov. Vlastní poznámky z rozhovoru s Bohuslavem Sabelou.

¹⁸⁸ Srov. Vlastní poznámky z rozhovoru s Bohuslavem Sabelou.

¹⁸⁹ Pozn. aut. – Jiří Drejnar byl též studentem semináře CASD v Praze spolu s Vendelínem Bielikem.; Srov. NA, f. MŠCJA, kt. 13, inv. č. 57.

¹⁹⁰ srov. BIELIK, V. *Za každých okolností...*, s. 76 – 109.

¹⁹¹ Srov. Miroslav Šlechta – otec Mudr. Šlechty z Libštátu. *Naše obec*, 2005, č. 3, s. 30.

¹⁹² Srov. vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

nejbolestnější jsem zažíval každý večer, když jsem stál v řadě a četlo se hlášení: *Vojín ten a ten odsouzen na 2-3 roky vězení za to že je adventistou*. Díky těm večerním hlášením jsem zjistil, jak mnoho bratrů bylo takto postižených. A nebylo nikoho, kdo by se nás zastal, kdo by nás chránil. Byli jsme tam každý sám za sebe, na svém místě, se svým svědomím.“¹⁹⁴

Rudolf Duda „byl na počátku padesátých let odsouzen na tři roky nepodmíněně. Také v jáchymovských lágrech odmítal pracovat v sobotu. Po propuštění z vězení opět narukoval, tentokrát jako příslušník pomocných technických praporů.“¹⁹⁵

Daniel Pražan byl během své vojenské služby odsouzen na 1 rok za neuposlechnutí rozkazu. „*Špatná strava, psychický nátlak, samoty, vazba, to všechno se pak natrvalo podepsalo na mém zdravotním stavu*.“¹⁹⁶

Juraj Krupa byl během své vojenské služby dvakrát vězněn za neuposlechnutí rozkazu.¹⁹⁷

Dimitrij Krynský popisuje ve své knize působení v PTP¹⁹⁸, kam byl povolán ve svých 40 letech jako politicky nespolehlivý. Celkem ve vojenské pracovní jednotce strávil 29 měsíců, od 1.12. 1951 do roku 1954. Zpočátku vojny Krynský uvádí, jak odmítal v sobotu nastoupit do práce, jeho nadřízení mu vyhrožovali tím, že jeho případ může skončit u prokuratury. Bylo mu však později nabídnuto, zda bude chtít pracovat v neděli za absentující soboty. Takový vstřícný krok byl spíše výjimečný, neboť zřejmě přihlédli k jeho věku a jeho 5 dětem,¹⁹⁹ a také k jeho kladným pracovním výsledkům.

Z vojny Dimitrij Krynský uvádí, že dva příslušníci adventistů sedmého dne nechtěli nastoupit v sobotu do svých zaměstnání v jiném útvaru.²⁰⁰ Jejich

---

¹⁹³ Srov. vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

¹⁹⁴ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 1, s. 14.

¹⁹⁵ BLAŽEK, P. (editor). *A nepozdvihne meč...*, s. 25.

¹⁹⁶ HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 3, s. 27.

¹⁹⁷ Srov. Tamtéž, s. 28.

¹⁹⁸ Srov. DYMAČEK, J. Bratr Dimitrij Krynský zemřel. *Advent*, 1993, č. 6, s. 7.; Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem a vlastní poznámky z rozhovoru s Bohuslavem Sabelou.

¹⁹⁹ Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 1, s. 14.

²⁰⁰ Pozn. aut. - který byl asi 100 km od útvaru Krynského.

nadřízení proto nechali přivést Dimitrije Krynského,²⁰¹ po kterém chtěli, aby jim na základě jejich rozkazu udělil dispenz pro práci v sobotu. Argumentoval však, že pro adventisty je největší autoritou samotný Bůh. Nakonec Krynský prosil příslušné vojenské hodnostáře, aby tyto dva adventistické vojáky přeřadili např. do skladu, aby nebyli vystaveni tlaku na práci v sobotu, vyzdvihnul též jejich pracovitost.²⁰²

Jiří Veselý ve své knize vzpomíná na svou vojnu, na kterou nastoupil v roce 1957. Během ní byl odsouzen na jeden rok pro trestní čin – vyhýbání se služební povinnosti podle § 270, odstavce 1 písmena b) Sb. Soudní přelíčení se konalo v Trenčíně, kde byl vyšší vojenský soud, s vyloučením veřejnosti. Trest vykonával např. v Brně Bohunicích, Ilavě, Trenčíně i v Opavě. Po skončení trestu Veselý uvádí, že nastoupil do PTP²⁰³, kde se setkal i s adventisty Brunem Orletem či Alexem Vladárem. Kupodivu během působení v PTP měl volné soboty.²⁰⁴

Josef Hurta byl vězněný během vojenské služby. Před soudním rozhodnutím na něj vyvíjeli nátlak, aby svůj postoj k sobotní absenci na vojně přehodnotil. Argumentovali též jakýmsi prohlášením, že vojáci během své vojenské služby nebudou dělat potíže se sobotami. Tento dokument prý podepsalo vedení církve, když byla církev znovu povolena. Výkon trestu vykonával v Nápravně pracovním táboře v Ostrově nad Ohří – Jáchymov. Po určité době byl propuštěn na základě amnestie. Aby také předešel dalším trestům, které by nastaly při dosluhování vojenské služby, šel pracovat do dolů na Ostravsko.²⁰⁵

Miloslav Šustek ve své pamětní knize uvádí několik jmen kazatelů, kteří byli uvězněni v době zákazu Církve adventistů sedmého dne (1952-1956). „tehdy byl uvězněn i můj přítel Adolf Šlosárek, kazatel z Plzně, kazatelé Jindřich Marcolla, Vladimír Kořenský, Pavel Raška a někteří členové.“²⁰⁶

---

²⁰¹ Pozn. aut. - neboť věděli, že byl kazatelem.

²⁰² Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...*, s. 130 - 141.

²⁰³ Pozn. aut. - PTP skončilo v roce 1954, zřejmě se jednalo o TP.; Srov. BLAŽEK, P. (editor).

A nepozdvihne meč..., s. 85.

²⁰⁴ Srov. VESELÝ, J. *Vzpomínky vděčnosti*. Ostrava: Jupos, s.r.o., 2005, ISBN 80-85832-67-4, s. 47 – 114.

²⁰⁵ Srov. HURTA, J. *Byl jsi se mnou*. Ostrava: Jupos, ISBN 80-85832-77-1, s. 25 – 34.

²⁰⁶ ŠUSTEK, M. *Světlo a prameny v údolích*. Ostrava: Jupos, 1993, ISBN 80-85832-00-3, s. 45.

Ján Muráň, kazateľ CASD na Slovensku, popisuje ve svém článku věnovaném vzpomínkám na kazatele CASD Jána Gajana, věznění tohoto kazatele v roce 1955. „Otec robil v Žiari nad Hronom, až kým ho v roce 1955 neuväznili. Najprv bol vo väznici v Bratislave. Pridelili mu celu bez okna, bez vzduchu, špinavú a studenú. Pobyt v nej mu podlomil jeho zdravie. Neskôr bol vo väznici v Ruzyni, na Pankráci, kde prekonal prvý infarkt. Nakonec bol preložený do väznice v Plzni.“²⁰⁷

Adolf Šlosárek ve své knize *Vzpomínky na cestu*, po níž nás vedl Bůh popisuje důvody svého věznění od listopadu 1954 do listopadu 1955. V Praze na Pankráci se setkal s vězněnými adventisty. „Zde jsem prožil několik milých překvapení. Byl jsem několik dní na cele s bratrem Žurkem z Domaslovic. Byl jsem přemístěn na celu k bratru Štrbovi, tehdy asi nejstaršímu kazateli ze Slovenska; později jsem se dostal tam, kde byl kazatel Styk, a často jsem se setkával s mým spolužákem Turcerem a se starým bratrem Kobiélou.“²⁰⁸

Mezi další vězněné adventisty patřili níže uvedení:

Jan Filla, Miroslav Šlechta, Rudolf Duda, Miloslav Bláha, Jiří Veselý, Vítězslav Vurst, Jiří Pokorný, Matyk, Milan Hurta, Jozef Ondrušek.²⁰⁹

Vedení CASD chtělo pomoci svým členům – vojákům ve vojenské službě, aby mohli alespoň na církevní bohoslužby v sobotu. Jejich žádost, kterou podali v lednu 1946 na příslušné ministerstvo, se však nesečkala s pochopením „a vojákům bylo doporučeno vybírat si v sobotu řádnou dovolenou.“²¹⁰

„Přesto se ve společnosti pod vedením komunistické strany udály i kladné posuny směrem k adventistické komunitě, když např. v roce 1960 rozhodlo Ministerstvo národní obrany výnosy čj. 004570-OMS-1960 a V2VO čj. 0056100-OMO/1960 zavést alternativu k vojenské službě. Podle těchto ustanovení se vyhnul vojenské službě ten bránc, který podepsal závazek desetileté práce v dolech.“²¹¹

---

²⁰⁷ MURÁŇ, J. Spomienka na brata Gajana. *Advent*, 2000, č. 8, s. 34.

²⁰⁸ ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*, s. 80.

²⁰⁹ Vlastní korespondence s Josefem Hrdinkou (t.č. tajemníkem unie CASD – leden 2009)

²¹⁰ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 80.

²¹¹ PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 158.

Mnoho adventistů pracovalo v ostravských dolech místo vojny, aby tak byli ušetřeni možných problémů na vojně kvůli sobotám. Byl to tak možný krok předejít případným problémům na vojně, ale tato forma „náhrady“ byla pětikrát delší než celá základní služba.²¹² Na druhou stranu ani zde neměli často adventisté lehké prosazování s volnými sobotami, které si buď napracovávali nebo měnili své sobotní směny či si dokonce brali dovolenou na tento den.²¹³

Tuto formu náhrady za vojenskou službu využili i adventisté, kteří se později stali kazateli CASD jako např. Petr Adame,²¹⁴ Karel Szkuta,²¹⁵ Jaroslav Šlosárek.²¹⁶ Například Bohumil Dymáček tuto formu využil po svém věznění na vojně, protože si musel dosluhovat vojenskou službu za dobu vězení a chtěl se tím vyhnout dalším nepříjemnostem na vojně.²¹⁷ I Jan Špínka, který byl vězněný během své vojenské služby, tuto možnost využil po svém propuštění z vězení, a to prací v dolech po dobu deseti let.²¹⁸ I Josef Hurta tuto možnost místo vojny využil.²¹⁹

Velmi cenným materiálem k vězněným vojákům – adventistům sedmého dne je článek v časopise Naše obec, kde je seznam vojáků adventistů na základě vzpomínek pamětníků. „V době komunismu byla na několik let její činnost zakázána. Řada jejích členů byla vězněna, většinou kvůli odmítání sobotních služeb na vojně. Na základě vzpomínek pamětníků byli z celého Československa vězněni následující adventisté:

Viliam Urban z Vad'ovců na Slovensku, bratrance **Jan Raszka** a **Kantor** ze Slezska, **Enoch Martásek** z Ostravy, **Karel Sontag** z Ostravy, **Augustin Pimek** z jižní Moravy, **Vendelín Bielik** ze Slovenska, **Martin Majer** z Bratislavy, **Ing. Jaromír Trněný** ze Zlína, **Čejka Josef** z Dolů u Luže, **Miloslav Bláha** z Pardubic, **Juraj Krupa** z Východné na Slovensku, adventista **Hübschmann** z Českých Budějovic (zemřel v r.1989 na důsledek věznění

---

²¹² Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem a Bohumilem Dymáčkem.

²¹³ Podrobněji v kapitole školská otázka a problémy na pracovištích.

²¹⁴ Srov. BAJUSZ, J. Dvě shromáždění-tři vysvěcení kazatelé. *Advent*, 1996, č. 4, s. 26.

²¹⁵ Srov. Představujeme kazatele Moravského sdružení. *Advent*, 1997, č. 5- 6, s. 26.

²¹⁶ Srov. Představujeme kazatele Českého sdružení. *Advent*, 1998, č. 5 – 6, s. 15.

²¹⁷ Srov. Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

²¹⁸ Srov. ŠPINKA, J. *Ve službě MISTRA*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-36-6, s. 93.

²¹⁹ Srov. HURTA, J. *Byl jsi se mnou*, s. 33 – 34.

v uranových dolech), **František Slouka** (zemřel v r.1984 v Austrálii na leukémii), **Ing. Oto Kolář** z Košic (zemřel v r.1996 v České Lípě), **Emil Stébel** z Vojkovic, **Jan Trdla** z Jablonce nad Nisou, **Vlastimil Přívara** ze Zlína, **Jan Kloda** z Návsí, **Jan Janiczek** z Návsí, **Alex Vieder** z Mukačeva (původem z ortodoxní židovské rodiny – přežil koncentrační tábor, v dospělosti se nevyhnul komunistickému kriminálu, zemřel v roce 1989), **Miroslav Šlechta** z Pardubic, **Vladimír Ondráček** z Hoštejna, **Jaroslav Duriš** ze Slovenska, **Pavel Roubíček** z Bystré nad Jizerou, **Svát'a Šanovec** z Oloumouce.²²⁰

Vendelín Bielik ve své knize vzpomíná na jména vězňů a odsouzených kazatelů a laických pracovníků na Slovensku z let 1954 – 1955:

„**Ján Broda, Ján Gajan, Gašpar Lováš, Ondrej Messerschmidt, František Murín, Jozef Ondrušek, Pavel Styk, Augustín Štefanec, Ľudovít Turcer, Tobiáš Zigmund, Rudo Duda, Dezider Duda, Viliam Urban, Ján Janiček, Ján Orosz, Ján Lichý, Standa Nyvlt** a další.“²²¹

Během svého věznění Vendelín Bielik vzpomíná na své adventistické spoluvězně, se kterými se setkal: „**Čejka, Janiček, Kloda, Urban, Wieder**.“²²²

V materiálech Vojenského ústředního archivu Praha se nacházejí jména adventistů, kteří byli odsouzeni v letech 1952 – 1955. Tyto rozsudky se nacházejí v kartonech nižšího vojenského soudu – NVS Brno a NVS Plzeň.

V roce 1952 byli souzeni tito adventisté:

Josef Bujok, Rudolf Duda, Jiří Chýlek, Jan Mesík, Jan Raszka, Miroslav Voráč.²²³

Vesměs u odsouzených byl vynesena rozsudek za vyhýbání se vojenské povinnosti v sobotu, také za nepřevzetí zbraně či za odmítnutí nastoupit na vojenské cvičení ze zbraní.

Níže uvedení adventisté – vojáci byli souzeni v roce 1953:

---

²²⁰ ŠLECHTA, V. Věznění adventisté. *Naše obec*, 2005, roč. II, č. 1-2, s. 30.

²²¹ BIELIK, V. *Za každých okolností...*, s. 70.

²²² Tamtéž, s. 64.

²²³ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Brno PSP-47 Rozsudky, T 1-77.

Viktor Pomietlo, Tobiáš Šebek, Miroslav Bláha, Jaroslav Ďuriš, Enoch Martásek, Vladimír Juřiča, František Slouka, Josef Koloničný, Antonín Pimek, Villam Bogocz, Jaroslav Kubačák, Karel Biolek.²²⁴

I u této skupiny odsouzených adventistů byly vyneseny rozsudky za stejné přečiny jako u odsouzených adventistů – vojáků v roce 1952.

V roce 1954 jsou zaznamenány čtyři případy adventistů, kteří byli odsouzeni a jsou to tito:

Miloš Stejskal, Jan Gryc, Jan Kloda, František Králík.²²⁵

Je zaznamenáno 5 případů odsouzených adventistů – vojáků v roce 1955 a jsou to tito:

Ladislav Ondráček, Josef Kotásek, Jiří Pokorný, Jan Filla, Julius Hübschmann.²²⁶

V roce 1952 je zaznamenán v rozsudcích NVS Plzeň pouze jeden případ odsouzeného adventisty – **Josefa Havla.**²²⁷

V dalším roce je zaznamenáno u NVS Plzeň deset případů odsouzených adventistů a jsou to níže uvedení:

Stanislav Nývlt, Martitn Majer, Desider Duda, Enoch Martásek, Jan Michalík, Jindřich Spiller, Milan Fúčela,²²⁸ **Rudolf Oczko, Milan Drašnar, Alexander Vieder.**²²⁹

Další jména odsouzených adventistů – vojáků v tomto archivu nebylo možné nalézt, protože nebyla vedena speciální kartotéka na tyto odsouzené příslušníky CASD.

Dalším materiálem k této problematice je seznam vězňených vojáků v archivu unie církve adventistů v Praze; zachycuje období od roku 1973 do roku 1975, kdy příslušníci církve adventistů byli odsouzeni na základě § 280, odst. 1 trestního zákona.

---

²²⁴ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Brno 1953 PSP-47 Rozsudky, T 1-112.

²²⁵ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Brno 1954 PSP-47 Rozsudky, T 1-71.

²²⁶ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Brno 1955 PSP-47 Rozsudky, T 2-55.

²²⁷ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Plzeň 1952 Rozsudky, Vt 1-68.

²²⁸ Srov. SOOS, F. „Tak ma Boh viedol.“ *Advent*, 2004, č. 3, s. 33 – 34.

²²⁹ Srov. Vojenský ústřední archiv, f. NVS Plzeň 1952 Rozsudky, PSP 62 2-50.

„**Vurst Vítězslav** – byl odsouzen v Praze na 10 měsíců, v prosinci 1973. **Gondola Ján**²³⁰ – byl odsouzen v Praze na 8 měsíců, na podzim 1973, **Ševčík Daniel** – byl odsouzen v Praze na 8 měsíců, na jaře 1974, **Vágner Jaroslav** – byl odsouzen v Praze na 8 měsíců, na jaře 1974, **Stehlík Kolja** – odsouzen v Plzni na 9 měsíců v listopadu 1974. Prokurátor se odvolal na vyšší vojenský soud v Příbrami, který trest zvýšil na 18 měsíců, v lednu 1975. Ing. **Piatka Pavel** – souzen v Brně a odsouzen na 10 měsíců²³¹ (leden 1975); **Joáchym Martin** – odsouzen v Plzni na 15 měsíců (srpen 1975).“²³²

Dalším materiálem o vězněných adventistech je popsán v knize Odpírači vojenské služby, kde Lubomír Müller nastiňuje ve svém příspěvku kolik on zastupoval adventistů, kteří žádali rehabilitaci za to, že byli za komunismu zavírání kvůli odpírání konat v sobotu vojenskou službu.²³³ Zastupoval tyto adventisty:

Jozef Grycz, Adolf Vřetionko, Jan Kloda, Radomír Wojnar, Daniel Ševčík.²³⁴

Z neúplných zpráv v archivu CASD jsou zachyceny problémy vojáků adventistů, kteří měli u svých vojenských jednotek potíže se sobotami. Praxe církve v pomoci svým členům – vojákům v této problematice spočívala v tom, že nejprve rodiče či samotní adventisté – vojáci, psali na vedení církve, že nastupují k příslušnému útvaru a žádali představitele církve, aby jim poslali na útvar potvrzení, že jsou členy CASD. Součástí tohoto potvrzení byla i žádost s prosbou, aby bylo adventistickým vojínům vycházeno vstříc jejich náboženskému zaměření a mohli tak v den sobotní navštěvovat bohoslužby. Vedení církve ujišťovaly vojenské útvary, že tito vojáci si sobotní volno nahradí prací v neděli, neboť k tomu jsou vedeni.²³⁵

---

²³⁰ Gondola uveden pouze v kt. 17/II.

²³¹ Pozn. aut. - U tohoto vojáka se liší údaje ve výši trestu. V archivu unie CASD kt. č. 11/II je údaj 12 měsíců, kdežto v kt. 17/II je údaj 10 měsíců.

²³² Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II; kt. 11/II.

²³³ Srov. BLAŽEK, P. (editor). *A nepozdvihne meč...*, s. 168 – 169.

²³⁴ Vlastní korespondence s JUDr. Lubomírem Müllerem, který výše uvedené adventisty zastupoval při soudních rehabilitacích.

²³⁵ Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II.

Při nesnázích na vojně psali vojáci domů či kazatelům ze sboru, odkud pocházeli, a prosili je, aby jim pomohli při prosazování volné soboty. Mnohdy pomohly rozhovory představitelů církve s veliteli útvarů, v nichž měli vojáci – adventisté problémy. Kaba – představitel církve píše v jednom dopise v roce 1971 vojínu Svobodovi, který měl problémy se sobotou, a ujišťuje jej, že za poslední čtyři roky nebyl žádný adventista zavřen. Díky rozhovorům ze strany církve a armády tak mnohdy docházelo k vyjasnění problémů a předcházení tak perzekucím na vojně. Ján Kaba měl ve své náplni práce mj. pomáhat vojákům, kteří měli problémy s prací v sobotu. Absolvoval řadu jednání na Ministerstvu národní obrany ČSSR, útvech, kde měli vojáci problémy a také byl přítomný soudním jednáním, kde obhajoval zásady učení církve před prokurátory i obhájci. I přes tuto pomoc ze strany církve byli mnozí vojáci odsouzeni, ale mnozí byli trestu ušetřeni, neboť se podařilo věc ujasnit.²³⁶ Zdůrazňoval opět myšlenky, které církev popisovala v potvrzení a posílala na vojenské útvary. Také Miloslav Šustek a Radomír Drobný jezdili řešit problémy, které nastaly vojákům adventistů během jejich vojenské služby,²³⁷ ale mnohdy i ostatní kazatelé, kteří byli poblíž kasáren, kde se daný adventista nacházel.²³⁸

V materiálech unie se nacházejí dopisy vojáků či jejich rodičů, kteří prosí vedení církve o pomoc, neboť mají potíže se sobotami či už jsou například ve vyšetřovací vazbě nebo jejich sobotní neuposlechnutí jsou předána prokurátorovi. Dopisy pocházejí zhruba od let 1969 až do roku 1989. Z mnohých zpráv je zřejmé, že někteří adventisté jsou již ve vězení, či ve vyšetřovací vazbě, ale v převážné korespondenci jsou popsány těžkosti vojáků – adventistů ve vojenských útvech. Mnohé dopisy líčí závažnost situace, a proto prosí o naléhavou pomoc. Ale pozdější záznamy neobsahují informace o tom, jak dané případy skončily. Autor práce proto níže uvede ty záležitosti z archivu CASD, ve kterých je zmínka např. že daný případ vojína je u soudu či prokurátora nebo hrozí prokurátorem:

---

²³⁶ Srov. KABA, J. *Příběh mého života*, s. 129 – 130.

²³⁷ Srov. Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

²³⁸ Srov. Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.; Srov. Archiv unie CASD, kt. 11.3.

Kantor Jan – 23. 10. 1980 proběhlo u Nejvyššího vojenského soudu v Banské Bystrici líčení, které projednávalo stížnost soudu.

Hotový Jan – prosba maminky syna na vedení církve dne 9. 2. 1970, protože syn má těžkosti na vojně, kde je zavřený.

Čada Antonín – v lednu 1970 má být předán prokurátorovi.

Válek Jaromír – zpráva z března 1976, že je na 9 měsíců odsouzen podle § 280 1. odst..

Ondrýsek Ladislav – zpráva ze dne 22. 5. 1968, že voják má ve vojenské službě problémy se sobotou, pokud následující sobotu nenastoupí, hrozí mu prokurátorem.

Parák Karel – zpráva ze dne 1. 9. 1965, že voják nastoupil na osmiměsíční trest, protože jako voják v záloze nenastoupil na cvičení.

Trubač Karel – dopis ze dne 23. 10. 1969, že nenašel pochopení u svého nadřízeného, když žádal o volnou sobotu, a ten mu pohrozil prokurátorem.

Pikert Zdeněk – dopis ze dne 16. 12. 1961, že vojákově hrozí vězením, přestože je na zkrácené vojenské službě.

Harastej Vl. – zpráva ze dne 21. 8. 1970, že voják bude mít soud v Olomouci a případ je v rukou prokurátora.

Knesl Pavel – dopis z října 1971, na vojáka jsou vyvíjeny nátlaky kvůli sobotě; z další zprávy z ledna 1972 vyplývá, že má stále těžkosti.

Ševčík Jaroslav – dopis ze dne 24. 4. 1974, že voják je ve vazbě a je mu vyhrožováno, že vše předají prokurátorovi.

Jan Gondola – ve vězení, rok není uveden

Mozík Petr – reformovaný adventista, je zavřený v Olomouci. Dopis ze dne 25. 10. 1976.

Tichý Vlastimil – je v podmínce v Podbořanech, rok zde není uveden.

Metula Vojtěch – dopis ze dne 29. 10. 1980, že voják je ve vyšetřovací vazbě ve Vyškově.

Vávra Jiří – z dopisu ze dne 7. 4. 1981, že voják je ve vazbě na Pankráci za porušení § 280 1. tr. z..

Nehyba Jan – voják je ve vazbě v Litoměřicích, zpráva z dubna 1983.

Zelenka Vlastimil – vojínovi hned po první sobotě na vojně hrozí prokurátor, protože se velitel v Kroměříži obrátil na prokurátora. Zpráva z dubna 1982.

Lušňák Václav – v dopise ze dne 7. 12. 1980 je popsáno, jak vojín má již po soudu, kde mu byl vyměřen trest na 20 měsíců za to, že odmítl práci v sobotu. Vojín se ale dovolal, další zprávy se nenacházejí.

Bořucký Karel – zpráva ze dne 22. 8. 1974, že vojín je ve vazbě vojenského obvodového prokurátora v Praze na Pankráci kvůli vyhýbání se výkonu vojenské služby.

Ševčík Jiří – v dopise ze dne 12. 10. 1971 se hovoří o velkých těžkostech vojína v útvaru v Janovicích nad Úhlavou.

Dědeček Oldřich – v dopisu ze dne 8. 11. 1965 se hovoří, že vojín nastoupil vojenskou službu 1. 10. 1965 v okrese Přelouč a ještě v ten den byl vzat do vazby kvůli otázce ohledně soboty.²³⁹

V materiálech NA jsou spisy o dvou „vězněných“ adventistech – vojácích: **Svatomír Rafaj** (říjen 1987), **František Halgaš** (leden 1989).²⁴⁰

Miloslav Bláha a Rudolf Duda v rozhovoru ve sboru CASD Praha-Smíchov v otázce jejich perzekuce uvádějí, že v 50. letech mnohdy kazatelé nepřipravovali budoucí vojáky – adventisty na možné problémy ve vojenské službě. Rady kazatelů by pomohly lépe předejít problémům; o tomto problému píše i Alois Bárta Janu Kabovi v roce 1971, aby kazatelé hovořili s mladými branci dříve, než odcházejí na vojnu. Rudolf Duda zmiňoval jednoho adventistu, Zdeňka Balcara, který byl velmi perzekuován a mnoho let vězněn.²⁴¹

V rozhlasovém pořadu ČRo 1 hovořili perzekuovaní adventisté o svých osudech během komunistické éry – např. Miloslav Bláha, Rudolf Duda a Jiří Pokorný. Jiří Pokorný uvedl, že se setkal v průběhu svého věznění s těmito adventisty: s Janem Klodou, Jiřím Hübschmannem a Janem Fillou se potkali na

---

²³⁹ Srov. Archiv unie CASD, kt. 17/II.

²⁴⁰ Srov. NA, f. MK C - CASD 1, kt.190.

²⁴¹ Srov. *Miloslav Bláha, Rudolf Duda - Svědectví kazatelů CASD, kteří přežili komunistické pracovní tábory* [online]. Praha: Sbor CASD Praha-Smíchov, [cit. 2009-03-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.sir.zde.cz/ostatni-akce/>>; Srov. Archiv CASD kt. 17/II.

Jáchymovsku, kde si odpykávali své tresty v roce 1956. Na dole Eliáš byli často tito čtyři adventisté v korekci. Rudolf Duda v pořadu uvedl, jak musel stát celou sobotu venku za zimního počasí téměř bez hnutí za to, že odmítl v sobotu pracovat.²⁴² Jindy s ním stál i Jan Kloda. Takto byli týráni a převychovávání vězeňskými důstojníky na jáchymovsku. Rudolf Duda také uvádí, jak působil v jednotkách PTP.²⁴³

7 ROZHOVORY S PERZEKOVANÝMI ADVENTISTY – RESPONDENTY

7.1 Miloslav Bláha

Vykonával kazatelskou práci do roku 1951 v Hradci Králové spolu s kazatelem Šurmanem, kdy musel tuto práci opustit z důvodů zásahu státní moci proti malým církvím. Tato snaha státu měla za cíl snížit počet duchovních v církvích. Tento zásah pocítila Církev adventistů sedmého dne na našem území celoplošně. Bláha uvádí z tohoto opatření následující:

„Prostě dva kazatele nás tam nechtěli mít. Přece nepůjde on před důchodem z toho pryč. Tak to stejně zůstalo na mně. Většina z nás mladejch kazatelů jsme museli opustit tuhle práci kazatelskou a přešli jsme v rámci přeřazení administrativních sil do výroby.“²⁴⁴

Další formu perzekuce prožil Bláha při druhém nástupu do vojenské služby, kde byl povolán k 53. PTP do Libavé na Moravě.²⁴⁵ Bláha strávil v PTP jeden a půl roku. Nebylo však výjimkou, že mnozí strávili v PTP i tři roky, než

²⁴² Srov. ŠEDIVÝ, Z., F. *Uranový gulag*, s. 53 – 54.

²⁴³ Srov. *Příběh kazatele Rudolfa Dudy - 1. díl* [online]. Rozhlas, [cit. 2009-02-02]. Dostupné na WWW:

<http://www.rozhlas.cz/radionaprani/archiv/?p_dat_from=5.8.2007&p_gt=1&p_po=3108&p_kat=-1&p_st=-1&dni=1&p_sort=A>. Srov. *Příběh kazatele Rudolfa Dudy - 2. díl* [online]. Rozhlas, [cit. 2009-02-02]. Dostupné na WWW:

<http://www.rozhlas.cz/radionaprani/archiv/?p_dat_from=29.07.2007&p_gt=1&p_po=3108&p_kat=-1&p_st=-1&dni=1&p_sort=A>.

²⁴⁴ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁴⁵ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

bylo PTP zrušené v roce 1954, poněvadž stát zavedl tzv. výjimečná vojenská cvičení, na která byly povolány nespolehlivé osoby pro stát, převážně s klasifikací „E“, a to i ti, kteří byli tzv. „nevojáci“ – bez branné povinnosti. Byl i určen věk, a to od 17 do 60 let.²⁴⁶ K tomu Bláha uvádí:

„Takže tam byli takoví strejcové přes 50 let, povolání na cvičení, který nemělo, jak se říká, určenou dobu. Dokud nebudeš převychovanej, tak budeš bručet. Já jsem tam byl půldruhýho roku, protože mě zavřeli.“²⁴⁷

Tito lidé se tak stali pro stát levnou pracovní silou a byli izolováni od běžného života. Z Rajhradu byla většina duchovních přesunuta do Ostravy, kde pracovali v dolech. V Ostravě měl velitel praporu řeč před vojáky, kde se zmiňoval o Bláhovi:

„soudruzi definujte mně svobodu. Já vám řeknu, jak si to představuje takovej adventista. Ten prostě v sobotu nebude dělat a zapomíná, že pravá svoboda je ta, kde moje osobní svoboda nezasahuje do svobody druhýho.“²⁴⁸

Fáral v Orlové. Žádal o volné soboty na šachtě u svého mistra – „naddůlního“, který jeho žádosti vyhověl. Většinou Bláha chodil na sobotní noční směny, aby tím splnil požadavek práce v sobotu. Jednou však v sobotu dopoledne byl přistižen na ubikaci:

„v sobotu na mě přišli, když ‚šmejdili‘ po cimrách. A řekli mi: jak to, že nejste... No, a tak se to prozradilo.“²⁴⁹

Celá věc se dostala až k soudu a Bláha byl tři měsíce ve vazbě na Špilberku, do doby, než byl vynesena rozsudek. Ve vazbě se setkal s **jedním adventistou ze Slovenska**, který však nebyl kazatelem. Ve vazbě byl Bláha také se 14 svědky Jehovovými, kteří odmítali vojenskou službu. Po třech měsících byl Bláhovi oznámen rozsudek:

---

²⁴⁶ Srov. BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, str. 44.

²⁴⁷ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁴⁸ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁴⁹ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

„za vyhýbání se služební povinnosti jeden rok. Na to byla hned amnestie, zemřel prezident Gottwald a Zápotocký, který nastoupil, dal rok amnestie. Takže akorát se mně to amnestovalo, vztahovalo se to i na mne.“²⁵⁰

Na novém působišti si Bláha zpočátku vyjednával úspěšně volnou sobotu, ale během čtvrtého týdne odmítl nastoupit v pátek na noční směnu a hned byl předveden k veliteli roty, nadporučíku Františku Rýcovi, který mu dal rozkaz, aby nastoupil ke směně:

*„On mi říkal: **opakujte mi rozkaz!** Já jsem mu přesně zopakoval rozkaz. On říkal: **tak čo, pôjdete alebo nie?** Já říkám: soudruhu nadporučíku, já nemohu! On se tak podíval na četaře, který tam byl a říkal mu: **súduh čatar, odvedte vojína do veznice!** Dostal jsem na to paragraf od pěti do deseti let. S přihlédnutím k dobrému výkonu na šachtě a k dosavadnímu chování vyfasoval jsem šest let a ztrátu občanských práv na sedm let.“²⁵¹*

Bláha byl poslán do Jáchymova na důl Eliáš, kde pokládala koleje ve hloubce více jak 200 metrů. Jejich práce spočívala v tom, že jedna parta dělala odstřel, zatímco „Bláhova parta“ prodlužovala větrání, zakopávala pražce a pokládala koleje. Zde měl jistou výhodu v tom, že byl vlastním pánem své práce, v pátek chodil na denní a v sobotu na noční a tím splnil „požadavek,“ že sobotní směnu měl. Většinou měl jednoho až dva pracovníky ke své práci. Dostal spolupracovníka jménem Matyáš:

„...co je teď naším bratrem, ten vrah, co jsem líčil ve své knize. Ten vytrpěl strašně pro sobotu, možná, že nikdo z adventistů tolik, jako on, ještě neadventista. Heleď se, ten Vojta, ten vrah, toho dokonce kvůli sobotě přibili za podrážky k prahu a musel tam stát na slunku. Ten zkusil, vytrpěl toho až až.“²⁵²

Později jim do party přidali Jaroslava Schwarze z Kašperských hor, který omylem přešel hranice a při cestě zpět byl zadržený. Byl odsouzen jako špión.

²⁵⁰ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁵¹ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

Jenže po čase Bláha musel i na odpolední směnu v pátek. Když začal západ slunce v pátek (pozn. autora: podle odhadu, protože hodinky nikdo neměl po celou dobu pobytu v táboře), zašli všichni tři na opuštěné místo, Vojta a Jarda se ptali:

„aké to musí byť krásne medzi vami, keď sa zídete ako mládež.“²⁵³ Chtěli vyprávět tohle to.“²⁵⁴

Bláha pouze tímto způsobem hovořil o Bohu lidem, o kterých věděl, že jej neudají, neboť bylo zvykem, že na cimře byl obvykle „bonzák“, který udával a bachaři tak „postiženého“ poslali rovnou do korekce. Na jáchymovsku měli betonovou korekci se sníženým stropem, a když Vojtu poslali do korekce,

„na beton mu nalili vodu, musel tam stát shrbenej, protože se narovnat nemohl, bylo to tak schválně postavený. Bylo to nízký, prostě bunkr. Sednout si nemůžeš, lehnout taky ne, co jsi tam mohl dělat? Chodit to nešlo, kvůli té vodě. To bylo utrpení.“²⁵⁵

Mnoho vězňů takto zažívalo nelidské zacházení.²⁵⁶ Z Jáchymova byl Bláha převezen na Mírov spolu s dalšími faráři.

„Tehdy nás faráře převeзли z Jáchymovska na ten Mírov. Já jsem s nima strávil akorát jednu noc, co nás přivezli takhle pozdě večer. Asi jsme byli v šestém patře pod zemí, pořád jdeš po schodech a nevíš, kdy to končí. Tam pak byly šest metrů silný zdi, neboť ten ‚zámeček‘ je postaven ve svahu. Tam bylo okno, katr a teď byla chodba a zase katr a zase dveře, kterýma se chodilo. Když to okno na tebe otevřeli, tak to na tebe fučelo a nedalo se nic dělat. Byly tam takové tři pryčny vedle sebe, byly holý, nic na nich, jen desky. A nás tam přišlo asi 14 farářů a těch 14 farářů nás leželo na těch třech pryčnách na boku. Ráno nás roztřídili, že nevím, co s kterým farářem se stalo, nevím.“²⁵⁷

---

²⁵² Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁵³ Pozn. autora – adventistů.

²⁵⁴ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁵⁵ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou

²⁵⁶ Srov. ŠEDIVÝ, Z., F. *Uranový gulag*, s. 7. a 76.

²⁵⁷ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

Na Mírově jich bylo 14 na světnici. Zpočátku odděloval staniol od papíru, později lepil sáčky a nakonec také přebíral třešně pro Frutu.

„Já jsem tam seděl s nějakým hrázným, té velké přehrady na Českomoravské vrchovině, s bývalým brněnským starostou, tam seděla protektorátní vláda, bývalá, a taková ta smetánka. Pracovali jsme za 20 haléřů na den. Odsud jsem byl propuštěnej na podmínku 26. 7. 1956. Samozřejmě bez občanských práv a teď jsem znova čekal, že mě znova zavolají na vojnu. Jenomže mě neměli kam zavolat, když PTP zrušili.“²⁵⁸

Výdělky odsouzených byly směšné, stát tak využíval jejich levné pracovní síly ke splnění svých norem i za cenu nelidského zacházení s vězni. Autorovi odpověděl na otázku, co jej ve vězení posilovalo, následující:

*„Víš, co mě posilovalo ve vězení, to píšu v té knížce. Měl jsem na Cejlu v Brně po soudě návštěvu. Představ si třicet metrů dlouhá chodba, tam byly někde dveře, kde se pohybovali bachaři, a teď měli to dvakrát přepažený katrem, jeden byl asi tři metry. Tam seděl bachař. Tam přivedli moji manželku i s maminkou. Já jsem měl povolenou návštěvu i otce i syna. Tenkrát byl ještě Pavel malej, protože ho tam přinesli v náručí. Ted' jsme se bavili a oni mi nesměli předat ani zubní pastu, bylo to zrovna v době měny a já jsem neměl ani na zubní pastu, to bylo v tom roce 1952. Ted' si představ, že manželka říká tomu bachařovi: **prosím vás, měli jsme povolenou návštěvu i otce a syna, manželka tam byla s mojí maminkou. Syn je tamhle s tatínkem na konci chodby, za dveřma. Mohli bychom syna manželovi ukázat?** Ten bachař se tak na ni podíval a říkal: **nedělejte tady z toho divadlo!** Manželka, když se loučila se mnou, tak na ty tři metry, přes toho bachaře mně říká: **drž se, o nás neměj starost, zůstaň věrný!** To tě strašně posiluje. Protože dopisy jsme psát nemohli, jenom za odměnu, to ještě všelijak přeškrtnáný přišlo, jak škrtnali moje dopisy. To jsi mohl psát*

*o zahrádce, mohl jsi psát: pazdravljajet Vas Ivan, pazdravljajet Vas ten a ten, mohl jsi napsat, co jsi chtěl. Všechno, co bylo náznakem, vše ti vyčernili, vyškrtali. Takže, když jsem měl takové ujištění jako já, a věděl jsem, že se za mne modlí, a když jsem v dopise, třeba jenom náznakově měl řečeno něco, tak to bylo zlé. Jediný dopis jsem dostal, který mě strašně potěšil taky, kde to bylo otevřeně napsaný, to bylo od mojí maminky, a přišlo to, dostal jsem ho celej a nepřeškrtanej. A tam byla napsaná píseň, to píši také v té knize: **Té zemské naší vlasti jest jeden anděl dán, jenž těší v každé strasti, jak poručil mu Pán. On mír a pokoj nese, i tichost blažící, a trpělivost zve se ten anděl těšící. On vede spolehlivě tě trpkým bolem vším a mluví doufanlivě o čase krásnějším. Když kvílíš v svém neštěstí, on klidně rozpráví; on kříž pomáhá nésti a všecko napraví. Když všecko volá: ‚Zoufej, vždyť spásy neuzříš!‘ - on za heslo má: ‚Doufej, vždyť brzy zvítězíš!‘ tak těší druh ten znalý, byť mnoho nemluvil, a zírá jen v tu dáli, kde krásný kyne cíl.**²⁵⁹ To jsou krásná slova a představ si, že to přišlo celý. Dějou se zázraky, to si jinak nemůžeš vysvětlit. Jednou mi manželka poslala fotku syna Pavla, abych viděl, jak vypadá, protože když jsem odcházel z domova, mu byly tři měsíce. Pak jsem byl půldruhého roku na vojně, tři a půl roku v base, než jsem přišel. Z toho jsem je dva roky vůbec neviděl. Žádnou návštěvu jsem neměl, nic. Poslala mi fotku, tu fotku ti povolili za odměnu, potom, tak jako každý dopis, i tu fotografii jsi musel vrátit. To ti nenechali. Jenom přečíst, podívat se a musels to vrátit. Takovým stylem to šlo. Všecko se řídilo odměnou za výkon, za práci, za chování.“²⁶⁰*

Ze svého pobytu na jáchymovsku k otázce posilování víry autorovi podal následující výpověď:

---

²⁵⁸ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁵⁹ BLÁHA, M. *Pod křídly Nejvyššího*. Ostrava: Jupos, 2005, ISBN 80-85832-68-2, s. 111.

²⁶⁰ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

„Bible a všechno s těma osobníma věcmá, to se naházelo do jednoho pytle. Takže Bibli jsi neměl. Čerpal jsi z toho, opakoval si, co ses kdysi naučil. Co tě drželo, to byla jediné pravidelná modlitba, co druzí třeba ani neviděli. Stál jsem u okna a modlil jsem se v duchu, zatímco druzí si tam povídali své všelijaké věci. Výhodu jsem měl, to byla skutečně veliká výhoda, tam v Jáchymově, tam byl nějaký starý pán Tomeček, to píšu tam o tom v té knížce, kterému se podařilo získat Nový zákon, přes civilisty, kteří na šachtě pracovali. A když věděl, co jsem, že nejsem žádný bonzák a podobně, tak mi říká: **pane Bláha, chtěl byste si taky přečíst Bibli?** Já mu říkám: to víte, že jo! A on mi říká: **tak podívejte, tady je Novej zákon. Budete vědět o něm jen vy, dávám ho sem,** a ukázal mi místo, kam jej strká. To bylo na Jáchymově na baráku, kde bydleli, protože zvlášť byl lágr a zvlášť byla šachta. Tak to bylo na tom lágru. Zajímavý bylo, že když jsme měli kolikrát nástup, dlouhodobě, stáli jsme, když se někdo ztratil nebo když se nemohli dopočítat, najednou jim počty nehrály. Třeba jsme stáli celého půldne na mrazu. Jim to bylo fuk, než si to dali dohromady. Všichni museli vyfárat, to bylo hrozný. Oni mezitím dělali, jak se říká tomu filcung.²⁶¹ Rozbourali úplně příčky v barákách, vysypali všechny poličky, co tam bylo, co jsme měli přiděl cukru nebo taky chleba. To vše bylo dohromady, sakum prásk. Krumpáčem vykopali a vypáčili, když to byly dřevěný baráky, strop a různé dílce. To vše nechali tak a my, když jsme přišli, jsme si to museli sesadit, dát to všechno dohromady. Každý si musel vybrat svoje věci, co bylo naše a zajímavý je, že ten Novej zákon vždycky obstál. Jednou dokonce ležel v hromadě těch věcí, ležel tam nahoře. Nevím jak, ale stalo se tak. Výhodou bylo, prostřednictvím toho pana Tomečka, pokud tam byl, si občas něco přečíst z Novýho zákona. A zrovna tak o tom věděl ještě jeden člověk, ze sousední světnice, to byl jeden katolický

---

²⁶¹ Pozn. aut. - důkladné prohlídky v ubykacích, kde vězni bydleli.

farář, jeden tam byl. Jinak tam o katolickejch kněžích nevím, že by nás bylo víc z téhle branže. Ten Tomeček, to byl miliónovej člověk, starej člověk už, katolík, zbožnej katolík.“²⁶²

Bláha v rozhovoru s autorem hovořil o tom, že bylo důležité vědět, že si člověk musel stát za svým názorem a nést případné důsledky.

*„Víš, jedna věc, každý si říká: **je, a to bych měl jít do basy, tady kvůli tomu!** Tady jde o to první rozhodnutí, když si jednou řekneš: **ne, já tohle nemůžu udělat**, tak potom ti už je jedno, co se všechno děje. Někdo říká: **jak jsi to mohl prožívat?** Není to jednoduchý, ty už víš, že nemůžeš couvnout zpátky, buď jsem se rozhodl takhle a za tím jdu, tak je to Boží požadavek a nemohu jednat jinak. Pak už nehleďš na to, co s tebou bude. Jestli dostaneš měsíc, rok nebo deset let anebo tě postaví ke zdi. Všechno bereš, Pán Bůh ti k tomu dá sílu, že to necítíš, že by ses bál. Tam vidím to, jak Hus si na hranici zpíval, že jde beze strachu, protože věděl, že nemůže jinak.*“²⁶³

Otázka stravy byla pro Bláhu mnohdy svízelná, neboť se na Mírově podávaly koňské polévky či upravené koňské maso, které adventisté podle biblických zásad nejedí, a proto takovou stravu odmítal a jedl často jen chléb.

*„To bylo skoro každéj den, buď koňské maso nebo polévka servírovaný. To jsem viděl na dvoře ty zdechliny, jak ležely vzhůru nohama, přivezli to a nechali to nějaký čas na slunku, než to uklidili. To si říkáš: **tohle se tady jí!**“²⁶⁴*

Z výpovědi je patrné, v jakých podmínkách se vězni se museli stravovat. Z pobytu na Cejlu uvádí následující vzpomínky:

„kilový bochníček, ten si představ, ten byl rozčtvrcenej na čtyři díly, a tu čtvrtku jsi měl na celý den. Když sis to snědl ráno, jako že to skoro všichni snědli při snídani, při tom černým lógru, pak už jsi neměl nic celej den. V sobotu nebo neděle, když přišla, se

²⁶² Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁶³ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

*fasovala suchá strava, po obědě na večeři, a to byla buď lžička marmelády, dva olomoucké tvarůžky, lžička tvarohové brynzý nebo plátek salámu a jinýho nic, protože jsi chleba vyfasoval ráno a měl jsi počítat, že bude také večeře a to jsi si měl schovat.*²⁶⁵

7.2 Radomír Drobny

Radomír Drobny studoval na adventistickém biblickém semináři v Praze – Krči v letech 1948 až 1950. V roce 1950 došlo zásahem státní moci ke zrušení všech seminářů církví a byl přijat zákon o vysokých školách č. 58/1950 Sb.,²⁶⁶ který určoval, na jakých bohosloveckých fakultách bude možno studovat. Tímto zásahem bylo studium v Krči zrušeno a bylo vybráno pět²⁶⁷ studentů, mezi nimiž byl i Drobny.

*„Takže jsem byl do roku 1952 na fakultě evangelické. Tam tenkrát byli studenti, ta perzekuce zasahovala i jiné církve, takže nás tam byla veliká spousta, snad asi 180 studentů, i z jiných církví, kalvíni a jiní. To bylo od roku 1950 do roku 1952, co nás se týče. Jenomže v roce 1952, o tom asi budeš něco vědět, nastalo zastavení činnosti církve z důvodů, údajně to bylo, protože se nevyvíjela naše činnost v souladu s lidově demokratickým zřízením. Náš majetek prostě propadl státu. Což hrálo svoji úlohu v roce 1956, při obnovení činnosti církve. Když zastavili činnost církve, tak nás museli z fakulty propustit, ano.”*²⁶⁸

V době zákazu církve v roce 1952 – 1956 Drobny popisoval, jak církev žila v ilegality, že se lidé scházeli v malých skupinkách v soukromí. Často se ale

---

²⁶⁴ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁶⁵ Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

²⁶⁶ Srov. *Právní poměry církví a náboženských společností a jejich hospodářské zabezpečení v Československé socialistické republice*, s. 192.

²⁶⁷ Pozn. aut. – Jiří Piškula uvádí, že podle zdrojů z NA to byli pouze tři studenti, ale pamětníci hovoří o pěti studentech, kteří byli vybráni.; Srov. PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích (1890-1989)*, s. 85.

²⁶⁸ Vlastní rozhovor s Radomírem Drobny.

adventisté v sobotu scházeli např. i v lese, jak to autorovi sdělil v rozhovoru Bohumil Dymáček.²⁶⁹

„Církev byla zastavena de jure, ale ne de facto. My jsme se nadále scházeli ve skupinách, o tom asi něco budeš vědět. Já jako kazatel, já jsem byl jako starší sboru na semináři potom při jeho uzavření, když nám zastavili činnost církve, tak nadále jsme ještě ty dva roky, tedy když nám zastavili seminář, denní studium, tak jsme se ještě scházeli tam v Krči, jako takový zbytek. Když nám pak zastavili činnost církve, já jsem byl jako kazatel a můj švagr, Vladimír Kraus. Takže více méně jsme se starali o to, aby ten sbor nadále nejenom fungoval, ale aby žil skutečně. Na celé řadě míst jsme se scházeli ve skupinkách po rodinách, že. My jsme je takto navštěvovali pastoračně a normálně v sobotu byly pobožnosti, ovšem oni to tak taky nějak sledovali svým způsobem. Jednou vím, že nás jednou, když jsme šli domů, tak nás fotografovali. Pokračovali jsme teda v tom sborovém životě, za tu dobu se o polovičku zvětšil ten sboreček, přišli přátelé atd. Takže my, když se uzavírala činnost církve, tak nás bylo tak 25, když se opět církev otvírala, tak nás bylo kolem šedesáti, plus mínus.“²⁷⁰

Po obnovení církve v roce 1956 musel každý sbor získat státní souhlas, stejně jako všichni kazatelé. Přesto státní správa dohlížela i po obnovení činnosti církve na chod celé církve i na samotnou činnost sborů. Církevní tajemníci kontrolovali např. kdo káže, nebo také posílali do sborů své agenty.

„Nám například v téhle době, kdy jsem byl pak kazatelem v Podolí, kdy ten sbor tam vznikl, tak ti tam najednou přišla taková chudinka, byl to jejich agent, že si vyndávala oko a tak dále, že někde byla v Pardubicích ve vězení, že tam byla prostě nevinně. Že se tam setkala s nějakou naší sestrou, takže prostě jako, aby mohla být propuštěna, potřebovala, zkrátka jednoduše působila na

---

²⁶⁹ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

²⁷⁰ Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

nějaké členy, aby od nich získala nějaké finanční prostředky. A tím oni, když nějací členové je dali, pak tím vznikl spor, ona ještě nachytala nějaké členy na Vinohradech,²⁷¹ já jako kazatel v Podolí a bratr Voráč byl kazatelem na Vinohradech, jsme v tom lítali taky, že. Byl vynesena soudní spor, kde jsme byli odsouzeni prakticky za to jako protistátní živel. Že jsme jako pracovali a podporovali jakési protistátní živly. Já mám dokumentaci doma schovanou o tomto sporu. Já jsem byl odsouzen osobně, ostatním to nějak vyměřili, byl jsem odsouzený podmíněně na dva roky, s pokutou tenkrát 2000 Kč, tenkrát ty peníze měly nějakou cenu. Ten soudce, což bylo jako zajímavé v té perzekuci, že s tím soudce vyloženě nesouhlasil. Protože na tom soudním sporu seděli také jejich lidé a ten soudce měl svázané ruce. Nakonec já jsem se obhájil, já jsem měl, ne právníka vyloženě, ale měli jsme v církvi nějakého doktora Studničného, a ten mně radil co a jak, že. Tak jsem nakonec vyvrátil jejich teze, oni mi nemohli dokázat, že jsem něco záměrně dělal, protože oni to postavili protistátně, i když to vůbec ten charakter nebyl. Prostě to byly uměle vykonstruované situace. Nakonec to ten soudce udělal tak, že to měla být amnestie, tak to prostě poslal tak dva dny předtím, než to má splatnost. Čili jsem pak neplatil nic. To bylo asi v roce 1958 či 1959. Jenom tím chci ukázat, že i v té perzekuci se našli lidé, kteří do toho viděli, ale nechutnalo jim to, jak bylo vidět. Tak to je jedna zajímavost.“²⁷²

Drobný byl kazatelem CASD od roku 1956 do roku 1961, potom mu byl odejmut státní souhlas proto, že neposílal své děti v sobotu do školy. Podobným způsobem byli postihnuti další kazatelé CASD.²⁷³ Postihy za neposílání dětí adventistů v sobotu do školy se netýkaly jen kazatelů, ale i členů CASD. V církvi ASD však nebyly jednotné názory jak mezi kazateli, tak i mezi samotnými členy.

---

²⁷¹ Pozn. aut. - sbor CASD na Vinohradech v Praze.

²⁷² Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

²⁷³ Podrobněji v kapitole - Školská otázka a možné formy perzekuce i např. na pracovištích a státní souhlas.

Jsou známy případy, že byly dokonce odebrány děti rodičům adventistů a umístěny do náhradní péče.²⁷⁴ Dalším trestem za neposílání dětí v sobotu do školy bylo dokonce i vězení.²⁷⁵ Častým postihem byly peněžní tresty nebo vyslovení veřejných důtek. Takto byl perzekuován i Radomír Drobný v době, kdy už nebyl kazatelem. Měla mu být vyslovena veřejná důtka v podniku, kde pracoval:

*„Já jsem pracoval jako sanitář, v té nemocnici, tak ti řeknu svůj případ. Samozřejmě oni věděli, že já v tom sboru tak úplně nespím, takže děti neposílám do školy. Perzekuce spočívala v tom, že si nás teda zavolali na tehdejší národní výbor, tady na Prahu 4, a tam řekli, že musíme děti posílat do školy, teď se odvolávali na tyhle zákony, že musíme. My jsme jim odpovídali tím, že: **ne nechceme, ale naše svědomí nám to nedovolí**, odvolávali jsme se na Bibli a naše svědomí, a oni nám diktovali, že prostě musíme. A že když ne, tak z toho budou sankce, někteří vyhrožovali dokonce i odebráním dětí. Tam, kde byla rozdělená rodina, že to ten manžel připustil, tak jim skutečně ty děti odebrali na nějakou tu dobu. My s manželkou jsme byli samozřejmě jednotní, tak k tomuhle nedošlo. Ale prostě nahlásili, nadiktovali tomu podniku, že já musím dostat veřejnou důtku před celým podnikem, na nějaké té, jak tomu tenkrát říkali, podnikové schůzi, že.“²⁷⁶*

V roce 1968 byl nabídnut Drobnému provizorní dekret ke kazatelské práci, který odmítl, ale později v daném roce mu byl dán řádný dekret. O rok později byl zvolen tajemníkem církve. Kazatelé a vedení církve se snažili hájit zájmy svých členů, zejména vojáků, kteří byli kvůli sobotě i zavírání do vězení. Dříve než voják nastoupil do vojenské služby, vedení církve posílalo na vojenské správy seznamy adventistů, kteří nastoupí do vojenské služby, a žádalo, aby adventistům

---

²⁷⁴ Podrobněji v kapitole - Školská otázka a možné formy perzekuce i např. na pracovištích.

²⁷⁵ Srov. KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky...*, s. 146., Srov. OHÁŇKA, V. *Zpověď*, s. 67.

²⁷⁶ Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

bylo umožněno zachovávat sobotu.²⁷⁷ Přesto se stávalo, že tyto prosby nebyly akceptovány ve vojenských útvech. Za takovéto situace často jezdili samotní kazatelé nebo představitelé církve do vojenských útvarů, aby celou věc pomohli zdárně objasnit a pomoci svým členům.

*„Například s bratrem Kabou, s bratrem Šustkem, jsem byl několikrát navštívit třeba vězně nebo ty, kteří byli zavřeni na vojně, abychom pro ně intervenovali a vysvětlili věc. Až na jeden případ se to podařilo vysvětlit, že nakonec nezavřeli. Říkali: **nějak to udělejte, ať se to nedostane až k prokurátorovi.** Jednou i prokurátor právě nám říkal: **nějak to udělejte, ať se to nedostane ke mně, protože já už s tím těžko můžu něco dělat!** No tak jsme se nějak vždycky snažili a většinou se to nějak udělalo. Setkali jsme se spíše s tím, že ti lidé nemají snahu posílat ty naše chlapce do kriminálu. Spíše to nějak udělat, protože jinak to byli poctiví kluci. Měli jsme tam dobré, hezké zkušenosti.“²⁷⁸*

7.3 Juraj Krupa

Juraj Krupa nastoupil do základní vojenské služby 1. listopadu 1956 k technickému praporu do Komárna jako mostař – stavebník. Společně s ním nastoupil z vesnice voják jménem Krupa, který byl též adventistou, ale nebyli rodnými bratry. Sice ve své výpovědi uváděl, že nastoupil k PTP, které bylo zrušeno v roce 1954. Do těchto technických praporů byli posíláni lidé, kteří byli pro stát nepohodlní a politicky nespolehliví.²⁷⁹ Během vojenské služby byl dvakrát vězněný kvůli sobotě – neplnění rozkazů a povinností v sobotu. Přesto i u soudu či na vojně se Juraj Krupa shledal s lidmi, kteří mu chtěli pomoci, aby byl ušetřen velkých trestů. První trest Juraje Krupy trval čtyři měsíce. Během nich

---

²⁷⁷ Podrobněji viz kapitola: Perzekuovaní adventisté během vojenské služby.

²⁷⁸ Vlastní rozhovor s Radomírem Drobným.

²⁷⁹ Srov. BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, s. 8.

byl v kárné rotě v Lešti u Zvolena, později však i v civilní věznici v Nitře a Praze-Ruzyni.

*„Mostař – stavebník, to bylo moje zařazení, měli jsme stavět mosty, zbraně jsme měli, ale nebyli jsme bojový prapor. Tam jsem nastoupil asi ve středu, nebo jaký den to byl, ve čtvrtek jsem šel ohlásit, my jsme tam nastoupili dva adventisté, jsme šli normálně na rotu za staršinou, poprosit ho, abychom sobotu měli volnou. Jestli by nenašel řešení, abychom se v sobotu nemuseli zúčastnit toho denního zaměstnání. Šli jsme jej poprosit a on šel za velitelem roty nadporučíkem Kolenčíkem a nadporučík Kolenčík nás pozval na pohovor. Samozřejmě řekl: **ne, v žádném případě!** Hned jsme šli do vojenské basy. Tam nás drželi asi tak tři dni. Pak začaly výslechy, jako s nějakými zrádci. Tam jsem byl několikrát u velitele praporu, major Nereš. Politický náčelník, kapitán Kováč, se snažil nás politicky přesvědčit. Pak tam byla taky kontarozvědka, tam nás taky dali. Tam se snažili hledat v nás nějaké zločince politické. Vzali nám korespondenci, zápisníky a když pak našli nějakou adresu, tak se hned vyptávali a ptali se na každého, kdo je kdo, ta kontarozvědka. Když našli dopis a tam bylo napsané Matouš 3,15 nebo něco podobného, tak říkal: **co to je? Psal²⁸⁰: dostává a píše šifrované dopisy.** Taková tam byla hned atmosféra, že nás za to čeká třeba i trest smrti nebo něco takového. Nakonec jsme byli nepřetržitě ve vojenském vězení až skoro do Vánoc. Pak nás poslali do kárné roty do Lešti u Zvolena. V kárné rotě byl tvrdý výcvik, taková skutečná buzerace. My jsme byli gymnazisté, jinak tam byly skutečné živly, jak bývají, nezodpovědní, na nás byl spoleh. Museli ale dát zprávu, že stále setrváváme na svém postoji, poslali nás zpátky k útvaru a 1.března 1957 jsme byli posláni do civilní věznice v Nitře, kde jsme byli do 15. 3. Z 15. na 16.3. byla*

---

²⁸⁰ Pozn. aut. - si příslušník té kontarozvědky.

eskorta do Prahy-Ruzyně, kde jsme strávili vězení až do konce trestu, někdy kolem 20. 6. 1957. „²⁸¹

Po skončení čtyřměsíčního trestu Juraj Krupa nastoupil ke svému původnímu vojenskému útvaru do Brna, kde mu velitel pluku umožnil volné soboty, jenže po přesunu do Znojma nedostal volné soboty od velitele praporu a tudíž velitel poslal návrh na obžalobu. 18 měsíců, taková byla výše druhého trestu Juraje Krupy.

Po jediném rozhovoru velitel poslal návrh na uvěznění, obžalobu. Na druhý den jsme šli k vojenskému prokurátorovi. Vazba byla hned na místě. Už jsem se nevrátil k útvaru a rovnou do civilního vězení. To byla vazební věznice, kde chodili a vyšetřovali, dělali kolečka, která jsem už znal. To bylo 29. 12. 1958, byl soud. Kde jsem byl odsouzený, zas kupodivu si říkám: ti soudci byli někdy poměrně rozumní, pouze na 18 měsíců jsem byl odsouzený, ačkoliv jsem byl už podruhé. Někdo dostal hned dva nebo čtyři roky. Kolínek,²⁸² s kterým jsem se setkal ve vězení, tamten dostal rovnou napoprvé dva a půl roku. To jsou takové zajímavosti. „²⁸³

Juraj Krupa se setkal pouze s jedním adventistou na Borech, s Pavlem Kolínkem. Na Borech byl velice často v korekci, celkem 104 dny. Podmínky v korekci byly alarmující. Zde na Borech byl vyvíjen tlak na Juraje Krupu, aby kapituloval a pracoval v sobotu.

„18 měsíců jsem dostal, ten trest jsem vykonal už v Plzni na Borech. Tam byla taková perzekuce, tam se snažili udělat, co mohli, zlomit za každou cenu. Byla snaha za každou cenu nás zlomit. Když jsem tam nastoupil do té věznice na Borech, první sobota, tam se dralo peří, nenastoupil jsem. Bachaři mysleli, že jsem asi nemocný. Tehdy to nebylo tak vidět, protože jsme nebyli zařazeni. Přešla první sobota, bez.²⁸⁴ Pak jsem byl zařazen na důl

---

²⁸¹ Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

²⁸² Pozn. aut. - adventista, který byl ve věznici na Borech.

²⁸³ Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

²⁸⁴ Pozn. aut. – postihu.

Zbůch, na noční směny. Z pátku na sobotu já jsem odmítl nastoupit, už ve vězení.²⁸⁵ Hned téhož večera mě poslali k náčelníkovi, jejich jména si pamatuji, kapitán Trepka a kapitán Ježek. To je celkem zajímavé, protože jejich jména se někdy vyskytují v časopise *Konfederace politických vězňů*, byli to zlí lidé. Když jsem poprvé přišel před toho kapitána Trepku a na další jména si nemohu vzpomenout, on tam seděl za stolem a já jsem říkal: já se hlásím, vězeň 10V10241. On mi říkal, aniž by se na mne podíval, aby mi věnoval aspoň půl pohledu: **vy odmítáte v sobotu pracovat**. Já jsem řekl: pane kapitáne, pane veliteli, já nemohu! On řekl: **dobrá, deset**, nic víc a odchod! Deset dnů korekce. Tak jsem byl deset dnů v korekci. Víš, jaká je dnes korekce? Dneska to je odvar, lehárna. V té době korekce, to byla místnost, byl únor, byla tam rozbitá okna, prokopnutá v té přízemní cele, zima byla. Když jsem si stěžoval, bylo mi řečeno: **neměl jste dělat lumpárnu!** Přes den tam nebylo nic než holý beton, na noc jsem si mohl vzít slamník. Jídlo bylo, dva dny byla káva a trošičku chleba, ranní dávka tuším. Na třetí den bylo vězeňské jídlo, které jsem často vracel, velice často byla krev,²⁸⁶ takové věci jsem vracel, zpátky se mi to vrátilo.

Nesetkali jsme se s žádným člověkem, který by měl problémy kvůli víře, možná z jiných církví tam byli. Mezi vězni se vědělo, kdo tam má jaké problémy. Když jsme byli v korekci, a nějaký Jeník z Brna tam byl, my jsme ho neznali, ale ve vězení jsme ho poznali. Nevím, proč byl ve vězení. Byli jsme v korekci a on tam na zahradě pracoval, okolo věznice. On nás poznal v té korekci, často nám říkal o pronásledování těch jiných na Jáchymovsku, my jsme takto věděli, co se dříve dělo, říkal: **počkejte hoši, jste tam?**²⁸⁷ Možná dvakrát nám hodil do té místnosti korekce zvenku zabalený kus

---

²⁸⁵ Pozn. aut. - na noční směnu.

²⁸⁶ Pozn. aut. - polévky z koňského masa.

²⁸⁷ Pozn. aut. - v korekci.

pěkného chleba v novinách. Bylo to takové krásné, že někteří lidé měli s námi lidský soucit

*Po skončení té korekce zase jsem šel do dolů, znovu v pátek večer na noční a znovu do korekce. Asi po třetí korekci se na mne konečně podíval velitel a řekl: **když to nepomůže, bude se to opakovat, znovu deset!** Já mám 104 dnů korekce strávených. Opakovalo se to, deset dnů korekce a pak tři dny. Od poloviny února až do poloviny července mě soustavně dávali do korekce a vyhrožovali mi. Potom už přišli s tím, že každý den korekce se platilo. To mi potom strhli. Když jsem přišel do civilu, potom když mě propustili, s dluhem přes pět tisíc korun, protože já jsem měl spoustu dnů korekce. Když nepracuješ, musíš platit za vše, soud, soudní výlohy a tak. Přes pět tisíc jsem měl dluh, ještě někde mám ty papíry.*

*Potom si vymysleli ještě další fintu, když viděli, že mne nezlomí. Tak jednoho krásného dne mě pozvali a představil se nějaký člověk v civilu a říká: **já jsem okresní prokurátor z Plzně, bylo mi oznámeno, že odpíráte pracovat v sobotu a to je trestný čin podle paragrafu a teď citoval nějaké blbosti, protože je to narušení hospodářského plánu.** Já jsem říkal: jakého hospodářského plánu, já žádný plán nemám? **Ano, ale věznice vás počítá do toho a vy narušujete plán, protože s vámi se počítá s prací a vy tam nenastupujete a budete znovu souzen!** To byl další takovýto nátlak, skutečné vydírání, psychické týrání. To bylo velice silné, protože všichni vězní, kteří tam byli, říkali: **budeš znovu souzen a už z toho vězení nevyjdeš, ty tady chcípneš!** To bylo skutečně jako chobotnice, která ze všech stran útočí. Dopisy cenzurovali, já jsem nemohl navázat kontakty, abych si ověřil, zda mají na to právo, nebo nemají na to právo. V té situaci jsem i psal prezidentu republiky dopis, Antonínu Novotnému. Tak jsem mu napsal, po nějaké době mi přišlo, abych podepsal papír o korekci,*

mi tam dali podepsat, že z kanceláře prezidenta republiky mi odepsali, že vedení věznice je správné a že se odmítám podřít řádu věznice. Na OSN by to oni neodeslali. Teď to bylo skutečně nejhorší, že v té situaci, říkal ten člověk, asi to prokurátor byl, asi ho použili k takovému posledního manévru, protože zřejmě na to právo neměli, určitě by ho byli použili, si myslím, protože tam byla taková nenávist. To byla normálně válka, on říkal: **Vy budete kapitulovat, my vás tady zdrtíme, zlomíme vás, vy tady odsud nevyjdete, nevylezete, vy tady chcípnete!** To říkali jak ti spoluvězni, tak ti velitelé. Ten údajný prokurátor jednal a říkal: **to bude paragraf jakýsi, pro narušování hospodářského plánu a uvidíme kolik to bude a když to nepomůže, tak to bude až do smrti!** To bylo prakticky jako doživotí. Toto bych, aby se tento element toho nátlaku, toho režimu a jejich praktik a jejich posluhovačů a přísluhovačů, to bych rád, aby se to vědělo, co oni používali. I když jinak to bylo mírné, nebili mě nikdy, mě ne. V té době už jako nebili, nesáhl na mě nikdo. Byl tam skutečně tento tlak, zlomit. Jaksi fyzicky, ten hlad byl někdy, když si vezmeš to hladovění prakticky, tam byl někdy velký a byla také zima. Když jsem se v noci budil, tam byla deka, ale jako záclona, já jsem se klepal a říkal jsem si: co je větší, hlad nebo zima. Co z toho je větší? Bylo to skutečně týrání takto.

Čekal jsem, co bude, ale mezitím to stále pokračovalo, až potom jednoho krásného sobotního rána, potom nás už nedali v pátek večer na směnu, protože vždycky v pátek nás dávali do korekce. Říkám nás, protože tam byl Pavel Kolínek. Ten velitel korekce nás dával s Pavlem dohromady do korekce, to možná dělal proti předpisům, ale byl tak lidský, že nás dal, abychom byli spolu. Jinou výhodu jsme neměli, vše to zůstalo, ale byli jsme spolu. To jak jsme byli spolu, to už byla hračka. No tak jednoho sobotního rána, v pátek už nás nedali do korekce. Poprvé, bylo to divné

a řekli nám: **Sbalte si všechny věci!** Říkal jsem si: *aha, tak co to bude, soud? Znovu na vazbu. To jsme nevěděli, protože tam ti nikdo nic neřekne, nakonec to znáš, když tak jsi mohl s těmi lidmi mluvit. Sbalte si všechny věci a půjdete se mnou.* Nevíš kam tě tam vedou, protože ta věznice má několik pater, všude samý katr. Tuším, že jsme byli na trojce, když jsme se někde zastavili, nikdo nám nic neřekl, za několik hodin přišli pro nás na tu trojku a řekli: **tak si vemte s sebou věci a zase,** nikdo se s tebou nebaví a vedou nás zase na nějaké oddělení a najednou jsme se ocitli na komandu, to znamená, na pracovním komandu, kde když přišli lidé z práce, tak nás tam našli, to byly pokojíky po čtyřech. Pracovali jsme už potom na stavbě v Bolevci, v Plzni. Tam jsme něco stavěli a na jiných místech potom, byli jsme na stavbách. V sobotu už nás nedávali do korekce, ale platili jsme dál až do konce vězení za každou sobotu. Každou neděli jsme makali, a každou sobotu jsme platili nad to. Sobotu jsme museli zaplatit a byli jsme prakticky bez volného dne. Tam to skončilo po několikerém lámání. Ten důsledek potom, když jsem se dostal do civilu, přišla mi exekuce, nejdříve však zaplatit. Ještě jsem musel dokončit vojenčinu, potřetí jsem musel narukovat. Tam to taky bylo namále, že jsem musel nakonec skončit na marodce, kde jsem šel na operaci, kterou jsem jinak nepotřeboval, zrakovou, byla to skutečná operace, ale mně to v podstatě nevadilo, hledal jsem skulinku, jak se z toho dostat. Přišla kubánská krize, když mě propustili.²⁸⁸

Podobně jako ostatní respondenti vyprávěl Krupa o tom, jak jej ve vězení či korekci posilovala vzpomínka na dětství, rodinu, ale i pasáže z Bible:

„Zpíval jsem si někdy v korekci, a když přišel ten, co hlídal, tak říkal: **Co tady rámusíte?** Já řekl: zpívám. **Proč zpíváte?** Mám svátek, říkám. **Jaký svátek?** Mám sobotu! **Jaký je to svátek?**

---

²⁸⁸ Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

Váš svátek! Váš může být, ale můj ne, a pak dozorce práskl dveřmi.

*Jinak jsem si krátil čas v korekci, že na tu betonovou podlahu jsem psal prstem a dělal jsem si slovník. Například: **a** je spojka, **abba** je v hebrejštině otec, tak jsem postupně prošel celou abecedu. Takto jsem vše promítal, to je celá řada slov, to vychází na dlouhý čas. Vzpomínal jsem na vše, z dětství, od mládí, celou tu historii jsem promítal. Nebylo to jen vzpomínání, to bylo skutečně, jako kdyby to chtěl člověk sepsat, veškeré podrobnosti například: kam se šlo a podobně.“²⁸⁹*

Ve své kazatelské práci neměl vážnější problémy s církevními tajemníky, zato však jeho syna v Chrudimi nechtěli přijmout na tamější gymnázium a nakonec byl přijat až v Hlinsku. Jeho dceru nejprve nepřijali na konzervatoř, přestože měla výborný prospěch. Po roce však nakonec přece jenom přijata byla. Podobné postihy se nevyhnuly mnoha dalším adventistickým dětem, jsou známy případy, kdy došlo dokonce k vyloučení ze školy.

7.4 Vladimír Adame

Adame byl postihován sníženými známkami z chování ve škole za to, že v sobotu nechodil do školy. Takto byl sankcionován od šesté do deváté třídy. To byl častý jev dětí adventistů, které rodiče neposílali do školy v sobotu.

Vladimír Adame uvedl v rozhovoru s autorem práce, kteří adventisté ze Slovenska byli zavření v době zákazu církve – **Zikmund, Messerschmidt** a **Lichý**. Nejedná se však o celkový výčet jmen. Tito adventisté byli souzeni podle Adameho za to, že měli různé kontakty s křesťany v zahraničí, za což byli obviněni z pokusu o rozvracení republiky. Respondent dále uvedl, jak církev žila v době zákazu ve sboru v Trenčíně, podobným způsobem však církev žila v celém Československu:

---

²⁸⁹ Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

„To bylo období v roce 1955, to mi bylo 17 let, kdy jsem byl pokřtěný a v tomto roce tam, kde jsem byl, patřil jsem do sboru Trenčín, nebyl kazatel, který by mne pokřtil, protože byl zavřený, tak asi. Takže jsem s bratrem Pavlem Hološem, ten je o rok mladší než já, ten je také kazatelem, tak jsme jeli do Ostravy, kde jsme byli pokřtěni bratrem, který zavřený nebyl, bratrem Krynským Dimitrijem. Ten naopak sloužil v té době, nevím jak dlouho, asi tři a půl roku u PTP. Na něho si pamatuji dokonce i z toho Trenčína, že tam nějaký čas sloužil přímo v Trenčíně a my jsme tam měli v té době to rozděleno tak, že tam bylo x skupinek, které se scházely pochopitelně po domech a on je navštěvoval. Pamatuji si asi, že tam byl půl roku. Protože v té době, kdy tam byl, tak třeba za dopoledne sloužil ve třech skupinkách. Tak se nějak střídal, to byl typický způsob, aby posloužil, protože opravdu nebyli kazatelé. To bylo určitě užitečné a dobré, že mohl konat tuto službu, on byl v té době plný energie a vždycky takového povzbuzení, které z něj čišelo, takže to bylo jako dobré, to si na něj pamatuji, a on byl také tím, kdo mě křtil v té době.“²⁹⁰

Adame byl celkem dvakrát souzený během vojenské služby, a to díky tomu, že první trest se mu amnestoval. Adame také sdělil zajímavý postup státních orgánů, že mu po polovině trestu nabídly okamžitý odchod do civilu za podmínky, že bude v sobotu plnit své povinnosti. Takto zkoušeli jej zlomit pod lákavou nabídkou odchodu z vězení. Věřící lidé byli takto vystavováni tlaku,²⁹¹ který měl za cíl, aby zvítězila komunistická ideologie nad náboženstvím. První trest pro Vladimíra Adameho zněl 18 měsíců, ve druhém trestu byl odsouzen na 20 měsíců.

„Poprvé jsem vyfasoval²⁹² 18 měsíců a zemřel Zápotocký, byla vyhlášena amnestie, vrátili mne k rotě a za 14 dní jsem byl zpět a obdržel jsem 20 měsíců. Ty jsem si, jak se říká, odseděl.

---

²⁹⁰ Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

²⁹¹ Srov. Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

Odsouzen jsem byl v Bratislavě, pak jsem byl převelen na Pankrác. Jezdil jsem po pražských komandech, tam jsem dělal, téměř už ke konci trestu jsem byl asi čtyři týdny v Karlových Varech, v bývalé věznici. Tady jsme dělali jeden policejní hotel. Tady jsem si prožil jednu zajímavou zkušenost s velitelem krajské věznice.

*Poprvé, co jsem nastoupil v sobotu do práce, mě čekala korekce, tři dny. A samozřejmě při tom pohovoru mi ten velitel či ten zástupce velitele vyhrožoval: **příště to bude pět a příště deset. Z korekce nevyjdete**, to byl jejich způsob a styl převýchovy. Musím říci, že zůstalo u těch prvních tří dnů, díky Bohu to pak skončilo. Jak jsem si ověřil, přímo na těch celách, kde jsem byl, jsem nebyl zdaleka sám, ale už tam prošla řádka mých bratří, kteří tam byli přede mnou, třeba, mohl bych je jmenovat: bratři Krupové ze Slovenska, potom tam byl můj bratranec Alexander Vladár, myslím také i Miloš Lipka, ten byl také přímo tam. To jsem se dozvěděl postupně, jak jsem tam přišel, protože někteří tam seděli pět roků nebo tak. Takže už předtím se mohli potkat s adventisty, věděli, oč jde, ti velitelé, pochopitelně. Ale jako by to byl spíše takový pokus vždycky udělat tak nějak to. Když nebyl v tom pokusu vytrvalý, jako že v tom pokusu nebyl díky Bohu vytrvalý, tak jsem si toho až tolik neužil, tak to řeknu. Ve vězení jsem byl v letech 1957-1959.*

*On si mě zavolal, to už bylo v období léta, kdy už pracovní soboty nebyly, tak mi říká: **tak co Adame, jak to řešíte s těmi svými sobotami?** Já jsem mu řekl: jednoduše, pane veliteli, protože teď pracovní soboty nejsou! **No a když budou?** Však víte, už jsem vám to jednou říkal, kdyby šlo o to, nemít je, ty soboty, tak tady nejsem! On mi totiž nabídl i možnost po polovině,²⁹³ že můžu na druhý den*

---

²⁹² Pozn. aut. - na vojně.

²⁹³ Pozn. aut. - trestu.

*být v civilu, když mu slíbím, že nebudu dělat problémy se sobotou. Já jsem mu poděkoval a šel.*²⁹⁴

Ve své kazatelské práci v Brně Adame **ztratil** souhlas proto, že aktivně pracoval s mládeží²⁹⁵, z Brna byl přeložen do Ostravy.

*„Pokud jsem nastoupil do biblické práce, začal jsem v roce 1969, začal jsem v Havířově. Tam jsem byl do roku 1971. Asi dva a půl roku. Pak jsem šel do Brna a tam jsem byl od 1971 - 1974. Tam odtud jsem musel odejít, protože jsem se příliš angažoval s mládeží, měl jsem v té době přece jenom léta, kdy jsem k nim měl blízko. Místní tajemník, krajský tajemník pan Bělohoubek, oni měli své prameny vždycky, aby věděli, co se děje. Třeba vím, že záminkou jako byla akce, že jsme byli s mládeží pod Černým kamenem, to je na Slovensku v Bochňanské dolině. Já jsem si vzal na to vyloženě dovolenou a šli jsme tam, aby to jaksi nebylo napadnutelné z toho pohledu, ale přesto bylo.*²⁹⁶

V době kazatelského působení navštěvoval vojenské útvary, kde hovořil s veliteli, kde měli adventističtí vojáci problémy či jim případně hrozilo vězení. Církev CASD takto pomáhala svým členům – vojákům. Přesto mnozí vojáci – adventisté byli uvězněni.

„Pak byla vojna, pochopitelně, to byl ten typický problém, který trval vlastně až do roku 1989. Byly oblasti, kde hoši naši chtěli stát, jak si to Pán Bůh žádá, naráželi a někde bylo pochopení, jinde jsi byl u prokurátora. To bylo celé to období, vlastně i po roce 1968 až do roku 1989. Kdy už jsem byl vlastně kazatelem a kdy vím, že v Brně, tam jsme třeba jezdili, a později z Ostravy, kdy jsem byl kazatelem, tak jsem jezdil za veliteli občas těch jednotek, kde byli naši hoši a diskutovali jsem s nimi a snažili jsme se pomoci těm klukům. Ta perzekuce a zavírání trvalo až do

---

²⁹⁴ Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

²⁹⁵ Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

²⁹⁶ Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

*roku 1989, to bylo běžné. Nic mimořádného v tomto směru. To si prožila řádka těch, jako já.*²⁹⁷

7.5 Jan Kovařík

Kovařík byl perzekuován na vojně v roce 1948,²⁹⁸ kdy odmítl plnit vojenské rozkazy, které byly v rozporu s Božími příkázáními, a za neuposlechnutí byl poslán do kasárenského vězení. Celkem na vojně strávil tři a půl měsíce, pak byl propuštěn do civilu za to, že je z 52 % náboženský fanatik. Vojenskou službu vykonával v Hradci Králové a poté v Žamberku.

*„Abych ti to prosím tě vysvětlil, to na těch dlouhých chodbách, v těch velkých budovách, jedna byla skladiště, tam byly samopaly, všechna ta plná výzbroj. Jak jsme přicházeli, měli jsme si to vše cestou sebrat a vzít. Já jsem se před to postavil, naučil jsem se trochu ty šarže, říkám: pane nadporučíku, já to nemohu přijmout, ne že bych to nechtěl, ale že nemohu to přijmout. On se na mě díval, jako když by jej někdo palicí praštil, on nevěděl, jak jednat. Ta reakce v tom okamžiku byla na něj tak mocná, že to nepochopil, že někdo šarži oponuje. Na vojně už nejsi civil, ty už patříš státu a ten si na tebe dělal nárok, protože ti dával přídavky atd. tak to jsem si uvědomil na vojně. Najednou vstal a letěl na velitele 4. roty a říká to kapitánovi. Já jenom slyšel po tý chodbě: **Zááávrřúú!!!** To byl řev, co se nes.*

Byl jsem pak zavřený v kasárenském vězení. Pravděpodobně že už nějakou zkušenost s věřícími měli, že když se nenapravím, já do 14 dnů jsem jel do Hradce, na tu psychiatrii, pak jsem se vrátil, zase jsem to nepřijal, pak jsem šel znovu do Prahy na psychiatrii. Tam už byl plukovník Kuzbek a ještě jeden kapitán, oni to byli

---

²⁹⁷ Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

²⁹⁸ Pozn. aut. - Jan Kovařík si roky příliš nepamatuje, jedná se o přibližné datum podle něj.

*blázní. To by jsi nevěřil, že proto, že jsme byli mezi blázný a já jsem to cítil, kdyby člověk neměl Pána Boha, to bych nezvládl. Blázen na zdravého člověka působí, že se člověk zblázní. Ten plukovník Kuzbek, asi ruský jméno, na něm jsi skutečně viděl, že je blázen, já to taky na něm viděl. On mi napsal propuštění s tím, že jsem na 52 % náboženský fanatik. Přesně, se vším i s tou Prahou to byly tři a půl měsíce.*²⁹⁹

Po propuštění z armády, asi po měsíci, přišel Kovaříkovi dopis, aby se dostavil na velitelství do Hradce Králové, kde zažil následující historku s vojenským důstojníkem:

*„Přišel jsem před majora a nestačil jsem ani zavřít dveře a na mě spustil takovou hrůzu. Nevím, jestli mi vykal nebo tykal. A řekl: **já bych vám dal, to byste viděl, já bych vám dal utéct z vojny, od povinnosti chránit vlast!** Bylo to hrozný, já jenom stál. Pak jsem si od něho vzal ten papír, odporoučel jsem se.*³⁰⁰

Než Kovařík dostal státní souhlas v roce 1968, kázal každou sobotu, připravoval lidi ke křtu. V době, kdy byl kazatelem v Luži se státním souhlasem, zažil tlak ze státní správy, která po něm chtěla, aby posílal děti v sobotu do školy, protože v církvi byla v tomto směru nejednota jak mezi kazateli, tak i mezi členy.

*„Počkej, co ti teda chci říci z Chrudimi, okres Chrudim a já byl na sboře Luže. Tak si mě tajemník církevní si mě na schůzce zavolal a tlačil mě ke stěně, říkal: **Vaši vedoucí podepsali, že všichni vaši členové, včetně kazatele, že budete posílat své děti v sobotu do školy.** Takhle na mě úplně útočil a já říkal: pane tajemníku, já se s vámi nebudu hádat a já si to zařídím. Přišel jsem domů, vzal jsem telefon a volal jsem bratra Sládka a on to vzal na ústředí bratr Bláha, já říkal: *Mílo, je to takový, je to Babylon, ta naše církev. Představ si, co podepsalo naše vedení. On říká: **Jendo,****

---

²⁹⁹ Vlastní rozhovor s Janem Kovaříkem.

³⁰⁰ Vlastní rozhovor s Janem Kovaříkem.

uklidni se, nech toho, počkej, já o takovém, protože byl tenkrát tajemníkem, já o takovém podpise nic nevím. „³⁰¹

7.6 Bohuslav Sabela (pouze autorovy pozn. z rozhovoru)

V rodině měl strýce komunistu, který byl proti věřícím. Měl narukovat, ale dostal odklad. Na vojnu nastoupil v roce 1951 k PTP, v době, kdy byl už ženatý. Narukoval do Švermova. Po přijímači putoval do Libušína na šachtu Beneš, ta byla v okrese Kladno. Zde měl dva „pány“, jednoho na šachtě – štajgra, se kterým si domlouval volnou sobotu, a druhého nadřízeného na vojně. Na vojně byli celkem tři adventisté. Sabela se snažil si vybavit volnou sobotu hned, šel tedy za majorem a řekl mu: soudruhu majore, já mám žádost o sobotu. On řekl: **my ale budujeme socialismus!** Sabela mu odpověděl: ale pane majore, já chci také budovat socialismus. Na první sobotu dostal propustku do sboru, na následující však už ne. Pak se o sobotách snažil schovávat na chodbě a hrozili mu vězením. Pohyboval se tak na hraně zákona. Na šachtě ale odváděl poctivou práci. Jen jednou byl z pátku na sobotu poplach, jinak když byl poplach ze soboty na neděli, tak byl povětšinou na šachtě.

Přestože byl již ženatý, oni jej nepouštěli domů. Dostal např. opuštěný pokoj, ale např. na pohřeb babičky jej nepustili, jednak proto, že byl věřící, ale hlavně proto, že byl klasifikován písmenem E, což poznamenávalo i jeho rodinu. Byla to totiž jedna z nejhorších nálepek od státu, kdo měl toto písmeno, byl pod neustálým dohledem. Uvedl příklad: jeho starší dcera udělala v roce 1968 maturitu, mladší byla na přijímačce nemocná, pak je ale udělala, ovšem ze školy přišlo oznámení, že není přijata, že nesplňuje podmínky a že proti tomuto rozhodnutí není možné odvolání. Rozhodla se tedy jít na brigádu, ale musela proto donést své vysvědčení na úřad práce. Paní z tohoto úřadu jí řekla: **Máte dobré vysvědčení. No ale ostatní soudruzi mají přednost.** Nakonec dcera dostala práci

---

³⁰¹ Vlastní rozhovor s Janem Kovaříkem.

ve stavebním projektovém ústavu, kde pracovala jako kreslička za 800 Kč. Pak si také udělala kurz těsnopisu a psaní na stroji, potřebovala to k práci.

Setkal se na vojně s jedním rotným, který byl i politickým pracovníkem. Ten jej jednou našel v sobotu na pokoji, kde si četl Bibli a zeptal se jej: **co tady děláte?** Soudruhu mám svátek. Rotný mu pogrataloval a odešel, nechápal tento význam slova „svátek“.

Přestože na šachtě prožíval různá období, v těch těžkých chvílích jej kluci ze šachty podporovali slovy: **At' nepovolíš!** To vnímal jako pozitivní a posilující, věděl, že většina spolupracovníků mu velice fandí.

Po vojně podepsal, že bude pracovat dále na šachtě po neurčitou dobu, nakonec tam pracoval celkem 18 let. Zde neměl problémy se sobotami.

Od roku 1968 nastoupil do kazatelské práce, ze svého působení na Trutnovsku (1975 – 1983) uvedl, že bratra **Synka** ze sboru povolali na cvičení, ale zavřeli jej do vězení kvůli sobotě. Nebrali ohled na to, že již byl ženatý a měl dvě děti. Spolu s bratrem Messnerem to šli „žehlit“ až k prokurátorovi, neboť tento případ se dostal až k němu. Tam šli také i se sestrou Synkovou. Prokurátor si nechal na Synka zpracovat posudek od psychologa. Výsledek posudku zněl: **byl shledám svérázným člověkem.** Jinak Sabela neuvedl jiné problémy ve své kazatelské práci.

7.7 Bohumil Dymáček

Bohumil Dymáček v rozhovoru s autorem práce poznamenal, že se adventisté scházeli v 50. letech, kdy byla církev CASD zakázána, v jeho okolí. Podobně, jak níže uvedl, se scházeli v tomto období i ostatní adventisté v republice.³⁰²

*„50. roky, tehdá jsem to prožíval jako chlapec, jako hrdina,
který hlídá, když jsme se setkávali v lese³⁰³, tam byly takové závrtky,*

---

³⁰² Srov. Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

³⁰³ Pozn. aut. - při pobožnostech.

tam se dalo zpívat a nebylo to daleko slyšet, já jsem vždycky hlídal.“³⁰⁴

Bohumil Dymáček prožil největší perzekuce na vojně, kdy po nástupu do kasáren v Bohosudově (3. 1. 1962) byl za necelé tři týdny uvězněný spolu s dalším adventistou **Janem Špinkou**, přestože jejich velitel jim povolil zpočátku volnou sobotu.

*„Od 18. 1. 1962 jsem byl zavřený, toto vzniklo tím způsobem, že byli jsme tam tehdy dva v Leopoldově, pardon v Bohosudově v Čechách, to je někde v pohraničí tam, měli jsme být ve stavebních útvarech, to jsou bývalý PTP, oni se pak přejmenovali na tohle to. Svým způsobem mi povolili, že bych jaksi mohl mít v sobotu volno, ten můj velitel byl k tomu nakloněný, ale když mě v sobotu nechal na cimře a chytl mě tam politický důstojník a ten to rozvířil. Tak jsme okamžitě šli k prokurátorovi. On nám ten prokurátor ještě říkal: **rozmyslete si to, jestli chcete setrvávat ve svých názorech, tak vás okamžitě dávám do vazby. Jestliže jste ochotni se změnit, tak vás posílám zpátky do kasáren.** Takže to byl i ještě nápor psychický, dá se říci. To bylo v rámci vojny. Když jsme mluvili s tím prokurátorem, tak on říkal: **že se nedá nic dělat, jestliže setrváváme v tom svém postoji, že navrhuje vazbu na nás oba.***

*Ten druhý adventista, to byl **Jenda Špinka**. Je pravda, že při těch rozhovorech, tak já jsem vždycky začal mluvit jakoby za oba. A oni mě okřikli potom, že si to nesmím dovolit, mluvit za dva lidi, ať mluvím za sebe, tak jsem si pak uvědomil, podstatně později, že oni mě považovali za mluvčího, za toho, který to organizuje. Já jsem se dostal do pevné věznice a Jenda Špinka na lág, kde měl celkem volný režim. Takže, my jsme se už neviděli. Viděli jsme se ještě jednou nebo tak na cele, dost vřele jsme se uvítali, ale protože na každé cele byli bonzáci, okamžitě, asi do 15 minut, ho odvedli pryč, od té doby jsme se ve vězení nesetkali, nikdy.*

---

³⁰⁴ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

*V Litoměřicích byl soud, tam jsem dostal těch 18 měsíců, protože je to velice nebezpečné pro stát, tam bylo vyhýbání se vojenským povinnostem. I když já jsem byl ochoten třeba nastoupit do zdravotní služby a v tom případně nastoupit i v sobotu. Já jsem vyloženě neodmítl zbraň, jako odmítali Svědkové Jehovovi, ti odmítali vzít zbraň. Já jsem s tou zbraní cvičil, ale odmítl jsem jít v sobotu k přísaze, měl jsem to dohodnuto s velitelem, že tu přísahu podepíšu večer, to nebylo tak, že bych to ignoroval. Takže to bylo domluveno, ale politický mě našel. Co jsem odmítal, dělat, protože v sobotu byl pořádkový den, hospodářský den, že si to udělám v jinou dobu, ne v tu sobotu. Oni mi řekli: **voják si nevymýšlí, co kdy chce dělat**. Tím se snažili mě zlomit, že mě nařizovali zvlášť nějaké věci a úkoly. Takže z toho pohledu mi dali ten paragraf, vyhýbání vojenským povinnostem.³⁰⁵*

Z období 18.-měsíčního trestu v Opavě Bohumil Dymáček uvedl zajímavý postoj věznice k jeho stálému odmítání práce v sobotu: proto, že stále pokračoval v trestné činnosti, byl umístován do korekce. Bohumil Dymáček v rozhovoru poskytl informace o pobytu v korekci, což jsou cenné informace zejména pro objasnění tehdejších podmínek ve věznicích, protože se jedná o přímé svědectví. Část tamních vězňů mu fandila, což se později bachaři dozvěděli, takže raději Bohumila Dymáčka přeložili do Leopoldova. Při cestě do Leopoldova byl Bohumil Dymáček týden v ostravské věznici. Přesto i v Opavě oslovený respondent zažil soucitné chování bachaře, když byl v korekci.

*„Já teda můžu říci, ve vězení jsem necítil rozdíl mezi tím, jestli je někdo katolík nebo svědek nebo adventista. Nezažil jsem ani jeden případ, dokonce, když jsem byl v Opavě, oni mě chápali, když jsem v sobotu odmítal práci, tak mě chápali, že pokračuji v trestné činnosti, takto to nazvali. Řekli: že **nevyjdu z vězení a rodičům řekli, že tam umřu**. Svým způsobem mě trestali za*

---

³⁰⁵ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

každou sobotu, tak mě trestali korekcí, a to buď pět nebo deset dnů. Jak jim napadlo.

V té době korekce vypadala následujícím způsobem, že tam byla dřevěná pryčna, dostal jsem dvě deky, normálně na cele byl slamník³⁰⁶ a tři deky a polštář. Ráno jsem dostal naběračku černé kávy a jeden krajíček chleba, to bylo dva dny a třetí den jsem dostal oběd. Protože oni znali moje zásady nebo adventní zásady,³⁰⁷ tak oni třeba tam byla suchá rýže, tak mi to zalili takovou nějakou zvláštní omáčkou nebo s masem. V Opavě se dělalo většinou koňské. Mně znemožňovali se najíst vůbec a nemohli to pochopit, že já jim vystrčím oběd zpátky. Tím dělali ještě větší cirkus. Snažili se nějak mě zlomit.

Jednoho dne tak mě najednou podá člověk, kterého jsem neznal, podá mně skleničku marmelády a říká: **to máš od bratří**. Já jsem nevěděl, kdo. On mi nic víc neřekl, otočil se, tohle to šeptnul, a to byl konec. Pak jsem se nějak tak dozvěděl, že mi to poslali Svědkové. Že to bylo hezké. Nebo v jiném případě, když jsem měl korekce, tak jsem musel chodit pořád v kuse.

Tím tam vzniklo v Opavě, kde jsem nastoupil, jim tam vznikl ten problém sázek, kdo to vyhraje, protože oni chodili kolem korekce, chodili do koupelny a teď v sobotu odpoledne bylo koupání, i kdyby je bachař mlátil, tak se podívali do těch dveří, jestli tam někdo v korekci je, takže mě tam uviděli a říkali: **je tam kdosi**. Za týden: **on je tam ještě**, jenže mezitím jsem vyšel ven a přišla sobota a zase mě tam strčili, třetí sobotu říkali: **on je tady zas, on je tady zas**. To bylo každou sobotu. Samozřejmě se zajímali, kdo to je a bylo to prostě haló ve věznicích. Oni svým způsobem fandili, ti vězni, samozřejmě nemůžu říct všichni, ale značná část těch vězňů, solidních, tak ti mi fandili. Takže já, když jsem šel na

---

³⁰⁶ Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem, kde uvádí, že v korekci ležel pouze na betonu.

³⁰⁷ Pozn. aut. - adventisté nejedí např. vepřové, koňské maso podle Lv 11 kp.

vycházku na dvůr, tak jsem tam kroužil sám, tam byla jenom dlažba, tak jsem pomalu kroužil na tom dvoře. V tom tam vyšel ten, který měl na starosti prádlo, tak se tam tak zamotal a dívám se, že tam na lavičce zůstalo něco ležet. Tak jsem kroužil postupně a natahoval ten kruh, až k té lavičce a byly tam smetanové oplatky. Tak jsem je sebral, ty oplatky a podívám se na špačkárnou³⁰⁸ a ti tam nehleděli na to, protože jsem byl za zdí, protože bych jim utekl. Chytl jsem ten balíček a roztrhal ho a cpal jsem si ty oplatky jako na ramena, jako místo vycpávek. Tak jsem si ty oplatky nacpal, sice se rozdrobily a když potom mě kontrolovali,³⁰⁹ tak mě jenom přejel jenom po ramenou a pustil mě do cely. Tak mě to tam zůstalo a potom jsem je vybíral z té podšívky kousky těch oplatků a tímto způsobem jsem se najedl. Tam byli ti, kteří mně i fandili a dokonce i mezi bachaři byli lidé, to opravdu za to stojí říci. Tak tam byl člověk, který přišel jednou do korekce, a on se mnou hezky mluvil, nikdy takové nějaké ty úšklebky, povely nebo co, vždycky tak normálně, přirozeně se mnou mluvil a jednou za mnou přišel a strčil mi bochníček chleba, vězeňský menší bochníček a strčil mi ho do cely. Já jsem zůstal zaražený, vzal jsem si ho a zavřel dveře. Tak jsem to nemohl pochopit a on během dvou minut přišel zpátky, otevřel a řekl: **vrátte mi to!** Tak jsem mu to dal a povídám: co se stalo a hleděl jsem na něho, on vzal nůž a rozkrájel mi to přesně na vězeňské přídělky. On si totiž uvědomil, já jsem si taky uvědomil, že já jako vězeň jsem nemohl dostat celý bochník nerozkrájený, já jsem mohl dostat jen vězeňský, který byl už pro vězně připravený, rozkrájený. Pak mi jednou řekl, říká: **já znám adventisty, vedle v sousedství žili adventisté v Opavě.** Já dosud nevím, kdo tam žil, kdo to byl, ale jejich život způsobil, že já jsem se tehdy najedl. Tak to byl zajímavější zážitek.

---

³⁰⁸ Pozn. aut. – strážná věž ve věznici.

³⁰⁹ Pozn. aut. – když končil vycházku.

*Třeba v té opavské korekci, tam někdo z vězňů rozbil okno. Takže oni to vysklili a nechali prázdný rám. Když jsi to jeden udělal, ať si vězni.³¹⁰ Jim se to hodilo, nebo jestli to bachaři přímo udělali, to nevím, prostě bylo to vysklené. Zrovna to bylo už v květnu, byl duben - květen, ale zrovna ten rok sněžilo, venku bylo pět centimetrů sněhu, venku bílo, syrovo. Když mě tam dali, já jsem zmodral a rozklepal jsem se zimou, nemohl jsem zastavit ten třes. Tak jsem chtěl doktora, doktor přišel, změřil mi teplotu a mně klesla teplota pod normál. Šel jsem pod 36 °C ještě dolů, 35 a něco. Ten doktor mě změřil a říkal mně: **zimnice se projevuje horečkou, vy nemáte horečku, tak je to v pořádku.** To byl bachař a vlastně vězeňský doktor, on byl sám vězeň, ale byl doktor, ale taky se chovali hrubě ti lidé, a tak mně říkal: **zimnice se projevuje horečkou a že nemám horečku.** A odešel a ve dveřích se ještě otočil a říkal: **mráz je zdravěj!** Měl jsem na sobě jenom normálně košili, na holém těle a vyřazenou leteckou uniformu, letní, leteckou modrou a kabátky, ty byly tenčí. Takže tam byla zima. Teď jsem věděl, že mně už nikdo nepomůže, modlil jsem se a co bylo zvláštní, že jsem najednou v rohu uviděl padat, nový hadr nepoužitý padat na zem. Měl jsem jeden knoflík přidrátovaný, přišitý drátkem - přidělaný, tak jsem ten drátek opatrně rozdělal, sundal jsem si kabát a hadr jsem si přišpendlil, aby mně ležel na ramenou a byl dozadu jako podšívka.³¹¹ Schoulil jsem se, seděl jsem a dýchal jsem si takhle na nohy a poslouchal, i když oni chodili v gumových podrážkách, ale přece jenom bylo slyšet to šourání. Vždycky, jak jsem slyšet blížít jejich kroky, tak jsem vyskočil a postavil se, a když odešli, tak jsem si sedl, takhle jsem to střídal. Je pravda, že za takové tři hodiny mě přešla zima a už mi celou dobu nebyla zima. I takhle člověk prožil ty zkušenosti. Kdybych to věděl dopředu, tak*

---

³¹⁰ Pozn. aut. – kteří po něm přijdou, odpykají v ještě těžších podmínkách.

³¹¹ Pozn. aut. - pod kabátem.

bych měl strach. Když jsem to prožíval tam, tak strach už necítíš, tím, že člověk je v tom. Takhle to probíhalo. Bylo tam mnoho hezkých zkušeností, kdy mě Pán Bůh vedl, možná, že to můžu i tak říct.

*Já jsem to prožíval,³¹² že jsem si uvědomil, že sobota pro mne není ani tak dnem odpočinku, jako vlajkou, jako znakem, že jsem věřící. Oni mi chtěli zlomit víru ve mně. Ať jsem udělal cokoliv, tak oni se vždycky snažili nějakým způsobem zaonačit tak, aby mě donutili začít pracovat. Třeba mi chtěli pomoci vězni, tam mi jeden vězeň nabídl, to bylo zase v **Opavě**. On mi říká: **ať jdu pracovat s ním, že on pro Vagónku dělá hliníkové popelníky**, občas jsou ve vlacích vidět vedle držadel ve vagónech. On to leštil, dělal do toho ty závity, naprosto potichu, on si nechal řezání závitů na sobotu, aby nerušil a leštil to v týdnu jiný den a já s ním. Hodil na stůl přede mne pár kousků těch hotových popelníků a v sobotu jsme tam vykládali, on taky nedělal, protože jenom pro dva lidi byla ta práce. Nakonec přišel bachař, postavil se za mne a mlčel. On to nedělal, vždycky nakoukli a pokračovali v cestě. Já jsem věděl, že stačilo vzít závitník a začít řezat a tehdy jsem věděl, že ne. Já vím, že by to nebyl problém, nevidím, že by to byla práce v nějakém měřítku, ale tam šlo o ten vzdor, toho: Vy mě chcete zlomit! Tak jsem se postavil a říkám: že nebudu. On říkal: **pracujte!** Já nebudu pracovat, říkám! Tak mě zavřete do korekce a šel jsem.³¹³ Z toho zaměstnání mě hned vzali. A už jsem byl v korekci. Tím nějak to člověk vnímal.“³¹⁴*

Je pravdou, že jsem, v Leopoldově obzvlášť, měl zvláštní postavení, protože i když jsem mluvil o tom, že tam tloukli vězně, že se z toho i zbláznili, já jsem ani jednou nedostal ani jednu ránu, nikdy! Dokonce se mi stalo, že když jsem šel po té chodbě a ten

---

³¹² Pozn. aut. – na samotkách.

³¹³ Pozn. aut. – do korekce.

*bachař křičel po těch věznicích, otočil se, já jsem byl přímo za ním, tak ztichnul! Byly tam i korekce třeba studené a teplé. Ta teplá byla v tom rozdílu, že se 15 minut denně topilo. To začalo prskat v radiátorech, 15 minut se nahříval radiátor a pak jej vypli. Zase to pak praskalo zpátky. To stačilo na to, aby člověk si nachytl teplo, nalepil se na ten radiátor, nachytl si teplo, které vydrželo několik hodin. Když mě dali do korekce, tak jsem se dostal do studené korekce. Tehdy jsem zaklepal, jakože jsem klepával málo kdy, tak on přišel, ten bachař a zeptal se, co chci. Já mu říkám: že to je studená korekce a on začal na mě tak jako křičet: **co si myslím!** Já jsem úplně tím nejkliďnějším hlasem, tak jsem mu říkal: pokud by to šlo pro vás, můžete mě dát do teplé? On zavřel dveře a za 10 až 15 minut přišel a přeřadili mě. To je prostě neuvěřitelné, co se tam stalo. Ten respekt tam takový zvláštní byl.*

*V Leopoldově jsem se nesetkal s adventisty, ale setkal jsem se s lidmi, kteří znali adventisty z dřívějšíka. Možná bych mohl povědět jednu zkušenost, nevím, jestli jsi ji někde slyšel. Já si ještě vzpomenu na to jméno! Ze Slovenska to byl jeden, ti lidé mi o nich vyprávěli, tam byl bratr **Bláha** přede mnou, bratr **Kolínek** a jeden **bratr z Jablůnkova**, kteří tam byli přede mnou. Na ně vzpomínali ti vězni a vzpomínali velice dobře. I to jako člověka velice posilovalo. Vzpomínám si, jak jsem jednou seděl v korekci a to byla zrovna korekce tmavá, tam byl přišroubovaný perforovaný plech na okně, takže tam bylo jen trošičku vidět, přítmí. Téměř ve tmě tam člověk seděl. A tak jsem tam seděl, přišlo to na mě, to na mě tak sedlo, že jsem začal brečet. Já jsem předtím zpíval písničku, refrén té písne byl: *rci, matce přijdu tam, díky jejím modlitbám, to poselství jí Pane posílám.* To je jedna taková naše písnička, kdysi se zpívala, nebyla v Siónském zpěvníku, ale v jiném. A když jsem si to začal tak zpívat, tak mě to hrozně chytlo, já jsem se rozbrečel. Proč jsem*

---

³¹⁴ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

tady? Věděl jsem, že kluci z mládeže jezdí na výlety a na loď, hrají volejbal a já sedím tady. Říkám si: Proč tady jsem? Ne že bych slyšel hlas, v žádném případě ne, ale naprosto jasná myšlenka v mé hlavě: protože jsi teď na řadě! To bylo naposledy, co jsem jaksi kňučel tam. Od té doby jsem nekňučel. A bylo to v tom, že teď jsem na řadě já, pak jindy bude na řadě někdo jiný.

Nesměl jsi na samotce sedět, protože když jsi si sedl, tak koplí do dveří a musel jsi se okamžitě postavit, když jsi se nepostavil, tak otevřeli dveře a pomohli ti. Snažil jsem se zaměstnávat mysl a to je zřejmě jaksi stejný, jednak teda, že v mysli probíhaly představy jídel, stabilně jídlo, ano takhle. Jinak hodně jsem si zpíval, všechny písničky, co jsem znal. Přeríkával všechny verše, které jsem znal z paměti. Jednou se mi stalo, že mi tam dokonce propašovali dva listy z Bible, z Kralické. A ty mi vydržely právě jeden den, protože na cimře byl bonzák. Takže okamžitě bachaři udělali filcunk³¹⁵ a zabavili mně to. Takže jsem neměl, ale člověk mohl takhle přemýšlet.

Potom v Leopoldově byla ještě jedna věc, že oni nás nakonec na těch samotkách brali do dílny, kde se dralo peří nebo se dělaly kolíčky, na prádlo kolíčky. Na place v Leopoldově, to je vlastně malé městečko za hradbama, jsem našel kousek ocelového lana, z toho jsem si vypletl ocelový drát a natáhl jsem tam hřebíky, to jsem posháněl různě všelijak, natáhl jsem si to na stůl, začal jsem na to hrát, jako na balalajku. Ono to přece jenom ten nějaký tón vydalo. Začal jsem hrát písničku: Pojd' k Spasiteli, pojd' ještě dnes. On se k tomu přidal jeden vězeň a začal to zpívat, to byl katolík, on ji znal. Jim se to líbilo a teď najednou, byl tam nějaký Klier, ten znal taky adventisty, on říkal: **abych hrál**. Já říkám: no já taky musím dělat! **Nemusíš, my to uděláme**. Oni zatím dělali peří a já jsem jim hrál. Pro ty lidi to byla jakási kultura. I z tohoto pohledu

*se to dalo prožít. Pokud ale člověk byl na samotce, tak těch deset dní, to byl opravdu úmor. Člověk tam chodí, chodí a chodí. Vzpomínám si jako dnes, když jsem vyrýval nehtem do zdi 363, ještě mám 363 do civilu. Ty dny takto vypadaly strašidelně daleko. Když jsem zase řekl jiným vězňům, že za rok končím, tak oni říkali: **to už vlastně se připravuješ.** Oni už tam byli třeba 15 let. Člověk si to uvědomí, jak říkám, potom po takovéto zkušenosti, co jsem brečel, uvědomil jsem si to, tak mě psychické problémy přešly. Člověk se hodně modlil a modlil jsem se, aby mě Pán Bůh vedl, abych byl i pro ty lidi i pro ty bachaře svědectvím. Já věřím, že ano, když se mi přiznali, že znají adventisty. A že snažili se mi vyhovět a když mi nevyhověli, tak zase od Pána Boha jsem jaksi dostal sílu, že se to dalo vydržet.*

*Z Opavy mě odvezli, abych byl pryč, do Ostravy, a pak do Leopoldova. V Leopoldově neměli papíry moje, tak mi pak řekli: **co děláte, jakou práci děláte?** Já jsem řekl se dřevem. Já jsem nikdy nedělal se dřevem, ale strašně jsem toužil po přírodě, po lese, po dřevě, dotknout se živého materiálu. V Opavě nikde nic nerostlo, kdežto tady byla vidět oliva, vršek. Mezi dlažbou, jak rostla tráva, tak jsem si utrl jenom travičku a bachař viděl, že mám nějak ruku sevřenou, tak mi řekl: **otevřete ruku? Zahod'te to!** Mně nedovolil ani tu snítku trávy vzít do korekce. Byla to šikana takovým způsobem. Já jsem hrozně toužil po přírodě, v tom případě byl Leopoldov úžasný, že tam ta příroda byla. Tak jsem řekl: se dřevem, tak mi řekli: **dobře, půjdete dělat bedničky pro Frutu.** Tak mě zavedli do té haly, obrovská hala, stoly a tam to víš, několik desítek lidí bouchá kladivem, takže slyšet není. Já jsem došel k tomu, to už byl vězeň, který měl na starost, takový mistr. On mně říká: **kam tě dát,** rozhlížel se a v tu chvíli přiběhl vězeň a říká: **dejte ho ke mně!** Jednak, jak věděl ten vězeň, že já tam jaksi jdu*

---

³¹⁵ Pozn. aut. - úklid.

pracovat? On říká: **dejte ho ke mně, já tam mám místo!** Tak jsem tam k němu šel a on stál tam naproti mně. Ten mistr mu říkal: **pojd'te, ukážete mu, jak se to dělá,** ty prkýnka, co. Jenom mi to ukázal a říká: **jakého jsem vyznání?** Já říkám: adventista! A on: **tak tě tady vítám!** Já jsem říkal: ty jsi adventista? **Ne, nejsem!** Tak, jak to že? Ono se tam těžko mluvilo, to byl rachot, tam byl kravál. Tak mi to přece jen dokázal tak nějak říct, že on už byl od války zavřený, protože zabil člověka. Ale zabil ho tím způsobem, že on před válkou sloužil někde u někoho a přišel tam knižní evangelista, tehdy kolpoltér. On uvěřil. A ten knižní evangelista mu dal zaměstnání u mlynáře adventisty. Pak přišla válka, něco pochytil od adventistů a zapomněl na to přes válku. Po válce, tak chtěl mít zbraň. A s hajným se dohadoval, hajný mu chtěl zbraň ve spánku sebrat, došlo k tomu, že toho hajného zastřelil. Když mi to povykládal, on mi říkal, že se pak setkal ve vězení s bratrem Kolínkem a bratrem Bláhou. S bratrem Bláhou jako naposled. Když se s ním bratr **Kolínek** setkal, ten vrah uvěřil, zachovával zásady adventistů. Pak Kolínek odešel a zas tam přišel ten z toho Jablůnkova, tak zase jej to povzbudilo, jenomže on měl strašné problémy, on nepřišel jako adventista do věznice, přišel tam jako vrah. Najednou on zachovával adventistické zásady, strašně na něho tlačili. A potom, když tam byl bratr Bláha, tak po těch třech letech, on říká: **já už jsem tak zesláblej, já už jsem to nedokázal, tak už jsem začal zas pracovat v sobotu, zkrátka tak, jako dřív.** Ale co mu zůstalo, že se modlil a jeho modlitba byla: **Pane Bože, pošli mi tu adventistu.** On mně říká: **když jsi vešel do dveří, já jsem věděl, že jsi to ty, tak okamžitě utíkal za ním, za tím vedoucím.** To jsem se ale dozvěděl později, protože znovu odmítal pracovat v sobotu, že mě za týden z těch bedniček vzali hned nebo velmi rychle mě vzali z těch bedniček, ani ne za týden, protože papíry přišly a řekli: **Vy máte strašně dluhů za korekce, vy musíte jít na**

*nějakou práci, kde budete vydělávat, takže na ten Třinec. Já, když tam nebyl zrovna bachař, tak jsem se rozběhl k té dílně, na ty bedničky. Otevřel jsem dveře, zavolal na něho a zas jsem utíkal zpátky, aby mi nedali útěk. Takže jsem jej povzbuzoval, pak mě z těch třineckých dali do nemocnice a z nemocnice mě dali na ty samoty. Na samotkách jsem jednou vyšel na vycházku a koho nevidím, jak on tam šlape. Tak jsem se k němu přidal, protože tak jak jsme vyšli z budovy, tak jsme museli na dvoře chodit. My jsme se nesměli prohodit na dvoře. My jsme se tak motali v té budově až jsme prostě vyšli spolu. Tak jsme museli chodit spolu. Tak potom mně teprve vykládal, že právě až skončí, měl ještě několik let po mně a říká: **to už já vydržím! A pak že pojedu k Bláhům, protože bratr Bláha mně přislíbil, že se mám u něj zastavit.** Matyáš se jmenoval. Vlastně to bylo to pokračování ještě za mě zase. Takže jsem se s ním takhle rozloučil, potom mně přišel dopis, za nějaký ten rok, že je u bratra Bláhy a pak jsem dostal nějakou zprávu, že se odstěhoval na Slovensko a dokonce i oženil. Asi takhle, že Pán Bůh to vedl, že to mělo svůj smysl. Když mě poslali do pekla, já jsem tam jel na základě modlitby toho člověka.“³¹⁶*

Představitelé církve Dymáčka oslovili v roce 1978, zda by nechtěl nastoupit práci kazatele, svolil, ale po pohovoru s církevním tajemníkem nebyl přijat kvůli neochotě posílat děti v sobotu do školy. Stát si takto kladl podmínky pro získání státního souhlasu, aby zamezil případným neshodám v církevní politice. V předchozích letech kvůli sobotní otázce byl odejmut některým kazatelům státní souhlas.³¹⁷

*„Tak to nějak běželo, pak mě nakonec vzali k církevnímu tajemníkovi a církevní tajemník mi kladl otázky ohledně soboty a dětí ve škole. Já jsem mu řekl: ne, já nemám děti, to mě se netýká. A on: **ale budete mít děti přece, máte malé děti a budou chodit do***

---

³¹⁶ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

³¹⁷ Viz kapitoly: Státní souhlas a Školská otázka a možné formy perzekuce i např. na pracovištích.

*školy? Tlačil na mě. Tak jsem mu řekl: tak je nepošlu! A co když vám to nařídí vaše vedení v Ostravě? Já mu řekl: naše církev vychovává k samostatnému myšlení, ne pasivní poslušnost. Tak mě vyhodil. Tím, že končím, že nebudu, mně bratr Bárta řekl: **napiš novou přihlášku, nech se znovu vyfotografovat, ať jsi tam víc usměvavý a poslali to do Ostravy, za rok.**“³¹⁸*

Dymáček nastoupil do prvního kazatelského místa v Jeseníkách v roce 1979, později byl přeložen do Frýdlantu, protože měl problémy s církevním tajemníkem podobně jako Staněk ve Frýdlantu; takto byli oba exemplárně potrestáni vzájemnou výměnou míst. Ztratili tak státní souhlas v dosavadních místech. Tento postup v církevní politice státu nebyl ojedinělý.³¹⁹

„Nastoupil jsem do Jeseníku, to bylo mé první místo, pak z Jeseníku do Frýdlantu, protože v Jeseníku jsem měl problémy s církevním tajemníkem. Církevní tajemník se choval ke mně zajímavě, on si mě posadil tak, že jsem seděl, on měl stůl u okna, bokem, po levé straně měl okno, posadil si mě tak, abych neviděl ho přímo, viděl jsem jen siluetu. Já jsem mluvil a on stále psal, měl jsem pocit, že jsem nevyslechnut, mně to bylo nepříjemné. Pak další problém tam byl, moje děti chodily na gymnázium, syn a dcera. Na tom gymnáziu ředitelka byla členkou teologické komise, ona kluky Kubíkovy, kteří tam studovali předtím, ona je vyštvala ze školy. Já jsem to ani nevěděl, a tak jsem tam za ní zašel a představil jsem se jí, že jsem otec těch dětí a kazatel. Já jsem se jí neptal, jestli jako můžou či nemůžou, já jsem řekl: jakým způsobem bych je měl³²⁰ omluvit, aby to pro vás bylo dostačující. Bylo zvláštní, že si na mě netroufala, asi proto, že jsem kazatel a nechtěla mě šikanovat jako kazatele přes děti. Proč to vyprávím, protože církevní tajemník,

---

³¹⁸ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

³¹⁹ Srov. rozhovor s Danielem Pražanem a Vladimírem Adamem.

³²⁰ Pozn. aut. - své děti.

*spolu s ředitelkou gymnázia, tak nařídili, že musím být exemplárně potrestán a tedy, ztráta dekretu v Jeseníku.*³²¹

7.8 Daniel Pražan

Přestože výpověď Pražana byla obsáhlá, na přání respondenta autor práce uvádí velice stručné informace z vězení či z jeho kazatelské práce, kde ztratil na půl roku státní souhlas za přílišnou angažovanost při práci s mládeží adventistů.

V roce 1954 Pražan nastoupil základní vojenskou službu a po dobu, než byl odsouzený, odmítal plnit vojenské rozkazy v sobotu, byl ve vojenských vězeních a také v různých typech kasáren. Ihned po nástupu na vojnu se snažil vyjednat podmínky pro volné soboty, nechtěl vše nechat na páteční vyjednávání.

V rozhovoru Pražan uvedl, že v PTP byli z adventistů jeho třetí bratr a Dimitrij Krynský. Dále uvedl, že mnoho adventistů pracovalo na šachtách na Ostravsku místo vojny.³²²

*„Narukoval jsem v době, kdy naše církve byla zakázána a já jsem po dobu asi sedmi nebo osmi měsíců nepracoval od západu slunce v pátek do západu slunce v sobotu v kasárnách, v několika družích kasáren. Byl jsem postupně zavíranej a pouštěnej a zavíranej a pouštěnej, no až to dopadlo tak, že jsem byl dán prokurátorovi a odsouzenej.”*³²³

Prošel jsem několika vězeníma, než jsem přišel na Pankrác naposled. Bylo to tak, že já jsem nikde v tom vězení nebyl dlouho, oni si se mnou nevěděli rady a dokonce se stalo, byl jsem za neposlušnost přerazen do tábora nápravně nucených prací nebo jak se tomu říkalo. To bylo zvláštní vězení, kde byl zpřísněný režim a delší pracovní doba a tak nějak. V Chrudimi jsem byl zavřenej, v Hradci Králové jsem byl zavřenej, v Zámrsku jsem byl zavřenej

---

³²¹ Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.

³²² Pozn. aut. - takový závazek se podepisoval zpravidla na 10 let – do 30 let věku žadatele.

³²³ Pozn. aut. – odsouzený na jeden rok.; Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 3, s. 27.

a na Pankráci jsem byl zavřenej. Byl jsem i někde jinde, ale nevzpomínám si. To bylo tak: že tam jsem byl odeslanej, přijel ten anton a odvezli tě támhle a nevím, kolik dní jsem tam byl, ani jak se to jmenovalo a ani nic. Pobyt ve vězení se táhnul tři roky, ale z toho jsem byl rok doma, já ti teď přesně nespočítám, kolik kde toho bylo.³²⁴

Daniela Pražana ve vězení posilovaly příběhy z Bible a myšlenky na domov. Podobné výpovědi uvedli i ostatní oslovení, kteří též byli ve vězeních. Z výpovědi je patrné, jaké podmínky existovaly v korekcích.

„Podívej se, já ti řeknu,³²⁵ mě posilovaly myšlenky. Já mám zkušenost, že když mně byla zima a stál jsem třeba, někdy ty vzpurný vězně postavili do řady a nechali je venku stát. Když mně byla zima, začal jsem přemýšlet, usilovně přemýšlet o nějakých věcech, klidně jsem si připravoval kázání nebo tu a tam totiž píšu nějaký básničky, usilovně jsem skládal básničky. Čím více jsem usilovně přemýšlel, tím mně bylo méně zima. Vždycky, když mi bylo úzko, vzpomínal jsem na různé verše z Bible, na různé příběhy, nějak jsem je dával dohromady. Říkal jsem si: tohle je zajímavý, tomu se budu muset věnovat, až budu mít Bibli, jak ono to je, to slovo bylo jiný, já to znám takhle, ale to slovo bylo jiný, jaký bylo to slovo. A toto ti mě tak rozproudilo, vždycky tu krev natolik, že jsem neodpadl. Takže to mě posilovalo, moje myšlenkový spojení s domovem a hlavně s tou tvůrčí prací. I když jsem byl v korekci a ležel jsem na betoně bez ničeho.“³²⁶

V roce 1968 nastoupil Pražan jako kazatel do Českého Těšína, kde byla početná mládež, které se věnoval. Mládež měla v modlitebně CASD své zpěvy a sobotní školky.³²⁷ Do modliteben chodili kamarádi dětí adventistů a vše doma

---

³²⁴ Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

³²⁵ Pozn. autora - ve vězení.

³²⁶ Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

³²⁷ Pozn. aut. - což jsou třídy, ve kterých se děti učí příběhům z Bible, třídy jsou rozděleny podle věkových kategorií dětí. Tyto třídy se konají v sobotu dopoledne před kázáním, kdy dospělí mají sobotní školu, kde probírají témata z Bible podle úkolů, které jsou vždy na čtvrtletí, je dané téma.

vyprávěli. Jezdili s nimi i na letní tábory. Celá věc se dostala k církevnímu tajemníkovi a v roce 1971 byl Pražanovi odejmut státní souhlas.

*„Cizí lidi začali posílat děti k nám a to byl právě problém. Doma vykládaly, jaký je to hezký, kde všude jedou a nakonec jsem ztratil dekret. Církevní tajemník si mě zavolal a řekl: **konec, tento týden končíte, bereme vám souhlas.** To bylo v roce 1971. Půl roku jsem neměl dekret, půl roku jsem nepracoval, pak mě přerádili do sboru, kde nebylo ani jedno dítě. Bylo tam 40 starých sester a bratrů, průměrný věk byl asi 58 let. To bylo v Prostějově, kam jsme přišli z Českého Těšína. Za čtyři roky jsme se z Prostějova vrátili, přestože církevní tajemník říkal: **už se Pražan nikdy nevrátí na Ostravsko, za trest.** My jsme se vrátili na Ostravsko.“³²⁸*

---

³²⁸ Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem; Srov. HRACHOVCOVÁ, M. Rozpomínejme na dny dávné... . *Advent*, 2006, č. 3, s. 28.

ZÁVĚR

Práce vychází především z přímých svědectví oslovených respondentů a opírá se o řadu popsaných zkušeností aktérů tehdejší doby, neboť existuje archivní pramenná nouze zejména pokud se týká problematiky adventistů v PTP a také vězňených adventistů.

Respondenty výzkumu byli: **Bohumil Dymáček, Pavel Kolínek**³²⁹ a **Jan Špínka**,³³⁰ **Miloslav Bláha, Jindřich Marcolla** a **Adolf Šlosárek**,³³¹ **Vladimír Adame, Tobiáš Zikmund, Lichý, Ondrej Messerschmidt, bratři Krupové** ze Slovenska, **Alexander Vladár**, a **Miloš Lipka**,³³² **Juraj Krupa**,³³³ **Daniel Pražan**.³³⁴ Adventista **Synek** byl vězňený na vojně během vojenského cvičení, kvůli odmítání služby v sobotu, ale celý případ neskončil u vojenského prokurátora.³³⁵ **Jan Kovařík** byl vězňený během vojenské služby v kasárním vězení, ale vojenskou povinnost nemohl dokončit z důvodů, že byl prohlášen za náboženského fanatika na základě psychiatrického posudku.³³⁶

Z rozhovorů respondentů s autorem práce vyplývá, že tito perzekuovaní adventisté zůstali věrni svým náboženským přesvědčením během vězňení. Komunisté totiž chtěli tyto nepohodlné jedince ve vězení převychovat různými metodami, při kterých napadali jejich náboženské vyznání a nutili je, aby je porušovali – zejména prací v sobotu. K převýchově nepomohlo ani psychické vydírání, v mnohých případech ani opakované vysoké tresty v korekcích, kde mnozí zažívali nedůstojné podmínky pro výkon trestu.

Výpovědi oslovených perzekuovaných adventistů zachytily zajímavá svědectví o církvi CASD v komunistické éře. Též výpovědi kazatelů, kteří přišli o státní souhlas k duchovenské péči v sedmdesátých a osmdesátých letech,

---

³²⁹ Srov. Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou, Bohumilem Dymáčkem a Jurajem Krupou.

³³⁰ Srov. Vlastní rozhovor s Bohumilem Dymáčkem.; Srov. ŠPINKA, J. *Ve službě MISTRA*, s. 93.

³³¹ Srov. Vlastní rozhovor s Miloslavem Bláhou.

³³² Srov. Vlastní rozhovor s Vladimírem Adamem.

³³³ Srov. Vlastní rozhovor s Jurajem Krupou.

³³⁴ Srov. Vlastní rozhovor s Danielem Pražanem.

³³⁵ Srov. Vlastní rozhovor s Bohuslavem Sabelou.

³³⁶ Srov. Vlastní rozhovor s Janem Kovaříkem.

nabídl nový vhléd do problematiky, neboť archivní pramenné zdroje vykazují informační nouzi. Zdroje uvádějí pouze přesuny kazatelů bez udání „hlavních“ důvodů, které nikde nejsou plně zachyceny. Velice ojediněle jsou zaznamenány seznamy kazatelů bez státního souhlasu či kazatelé mimo činnou službu.

Tato diplomová práce nepřinesla ucelená statistická data pro oblasti, na které se daná studie zaměřila. Možné prohloubení o další zpřesňující fakta by poskytl celorepublikový průzkum mezi adventisty se zaměřením na vězněné členy během jejich vojenské služby v dané éře. Lze předpokládat, že takový průzkum by přinesl nová fakta spíše z let sedmdesátých a osmdesátých, protože z předchozího období již existuje minimum pamětníků.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY:

Seznam pramenů:

Prameny archivní:

Archiv města Plzně, f. Církev adventistů sedmého dne v Plzni, kt. č. 4748, inv. č. 1.

Archiv bezpečnostních složek, f. V- 189 HK – 2. Sv.; f. OB-93 Brno.

Vojenský ústřední archiv, f. NVS Brno PSP-47 Rozsudky, T 1-77.; f. NVS Brno 1953 PSP-47 Rozsudky, T 1-112.; f. NVS Brno 1954 PSP-47 Rozsudky, T 1-71.; f. NVS Brno 1955 PSP-47 Rozsudky, T 2-55.; f. NVS Plzeň 1952 Rozsudky, Vt 1-68.

Národní archiv, f. C-ADV, kt. 5., inv. č. 24.; f. C-ADV, kt. 13, inv.č. 56 a 57.; f. MŠK, kt. 50, sign. Církev 47 IV- CASD – 2. část.; f. SÚC, kt. 204.; f. SÚC, kt. 13.; f. SÚC, kt. 39.; f. MK C - CASD 1, kt. 190.; f. MK C - CASD 3, kt.192.; f. MK C - CASD 2, kt.191.; MSČJA Ostrava, kt. 9, in. č. 12.; f. SUC, kt. 38.; kt. 39.; f. MSČJA, kt. 13, inv. č. 57.

Archiv unie CASD, kt. 9.14.; kt. 7/II.; kt. 18.1.; kt.7/IV.; kt. 12.; kt. 9.; kt. 17/II., 17.3.; kt. 13.; kt. 17/II.; kt. 7/II.; kt. 7/I.; kt. 12.; kt. 11/II.; kt. 11.3.

Rozhovory poskytlí: - seznam lidí

Vladimír Adame, Miloslav Bláha, Radomír Drobný, Bohumil Dymáček, Jan Kovařík, Juraj Krupa, Daniel Pražan, Bohuslav Sabela.

Nahrávky rozhovorů se nachází v archivu autora.

Seznam použité literatury:

ADAME, V. *Ze života*. Ostrava: Jupos, 2006, ISBN 80-85832-79-8.

BIELIK, V. *Za každých okolností....* Martin: Alfa Print s.r.o., 2008, ISBN 978-80-969892-9-4.

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Praha: Zvon, 1991, ISBN 80-7113-009-5.

BÍLEK, J. *Pomocné technické prapory. O jedné zforem zneužití armády k politické perzekuci.* Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, 2002, ISBN 80-902885-7-X.

BLÁHA, M. *Pod křídly Nejvyššího.* Ostrava: Jupos, 2005, ISBN 80-85832-68-2.

BLAŽEK, P. (editor). *A nepozdvihne meč....* Praha: Academia, 2007, ISBN: 978-80-200-1558-7.

CIPÁR, M.; MORAVČÍKOVÁ, M. *Cisárovo cisári: Ekonomické zabezpečenie cirkví a náboženských spoločností.* Bratislava: Ústav pre vzťahy štátu a cirkví, 2001, ISBN 80-968559-0-5.

Církevní řád. 16. aktualiz. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, ISBN 80-7172-852-7.

ČERNÝ, P. *Církve a náboženské společnosti v ČSSR.* 3., doplněné a upravené vyd. Praha: Horizont, nakladatelství Socialistické akademie ČSSR, 1989.

ČERNÝ, P; KRATOCHVÍL, V. *Církve a náboženské společnosti v Severomoravském kraji.* Osrava: Profil, 1986.

DOLINSKÝ, J. *Problematika vyučovania náboženstva na Slovensku v rokoch 1948 – 1973.* Trnava: Dobrá kniha, 2001, ISBN 80-7141-364-X.

DREJNAR, J. *Boží stopy na cestě církve*. Praha: Luxpress, spol. s.r.o., 2008, ISBN 978-80-7130-140-0.

DROBÍLEK a spol. *Hořké vzpomínání*. Praha: Ústřední rada PTP-VTNP, 1996.

FIALA, P.; HANUŠ, J. *Katolická církev a totalitarismus v českých zemích*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001, ISBN 80-85959-98-4.

HEJL, V. *Zpráva o organizovaném násilí*. Praha: Univerzum Praha, 1990, ISBN 80-85207-01-X.

HRDINA, I., A. *Texty ke studiu konfesního práva III. Československo*. Praha: Karolinum, 2006, ISBN 80-246-1289-5.

HUDEC, J. *Pútnici na úzkej ceste*. Ostrava: A-Alef, 1999, ISBN 80-85237-62-8.

HURTA, J. *Byl jsi se mnou*. Ostrava: Jupos, ISBN 80-85832-77-1.

Internacné formy politickej perzekúcie. Košice: Laus, 1992, ISBN 80-901175-03.

KABA, J. *Příběh mého života*. Ostrava: Jupos, 2004, ISBN 80-85832-62-3.

KAPLAN, K.; PALEČEK, P. *Komunistický režim a politické procesy v Československu*. Brno: Barrister & Principal, 2001, ISBN 80-85947-75-7.

KAPLAN, K. *Kronika komunistického Československa*. Brno: Barrister & Principal, 2008, ISBN 978-80-87029-31-2.

KNIGHT, G., R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion s.r.o., 2003, ISBN 80-7172-553-6.

KRAUS, V. *Cesta k životu přes propast zkázy*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-41-0.

KRYNSKÁ, J.; KRYNSKÝ, D. *Když pohlédneme zpátky....* Ostrava: Jupos, 1997, ISBN 80-85832-05-4.

KUBALÍK, J. *České křesťanství*. Praha: Bohuslav Rupp, 1947.

LAKOMÁ, L. *I hněv člověka chválí Boha....* Ostrava: Jupos, 2002, ISBN 80-85832-51-8.

KUBALÍK, J. *Křesťanské církve naší vlasti*. Ústřední církevní nakladatelství: Česká katolická Charita, 1987.

OHÁŇKA, V. *Zpověď*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-37-2.

PIŠKULA, J. *Dějiny adventizmu sedmého dne v Českých zemích*. Praha, 2007. Disertační práce. Univerzita Karlova v Praze. Evangelická teologická fakulta. Katedra církevních dějin. Vedoucí práce P. Morée.

Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1977.

SCHWARZ, R., W. *Light Bearers to the Remnant*. Washington: Pacific Press, 1979, Catalog Card No. 78-70730.

Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1962.

SZYMECZEK, J. (editor) *Stát, církev a národ v československé části Těšínského Slezska (1945-1953)*. Český Těšín: Kongres Poláků v České republice - Dokumentační centrum, 2004, ISBN 80-239-3073-7.

ŠIMEK, J. *Obyčejný život aneb jak mne vedl Pán*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-38-0.

ŠPINKA, J. *Ve službě MISTRA*. Ostrava: Jupos, 2001, ISBN 80-85832-36-6.

ŠEDIVÝ, Z., F. *Uranový gulag*. Druhé doplněné vydání. Brno: Moba, 2005, ISBN 80-243-1822-9.

ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh*. Ostrava: Jupos, 1994, ISBN 80-85832-02-X.

ŠLOSÁREK, A. *Vzpomínky na cestu po níž nás vedl Bůh II*. Ostrava: Jupos, 2003, ISBN 80-85832-57-7.

ŠUSTEK, M. *Světlo a prameny v údolích*. Ostrava: Jupos, 1993, ISBN 80-85832-00-3.

Tábory nucené práce a další projevy perzekuce 1948 – 1954. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 1991. (Sborník konference SÚ ČSAV a KH FF SU)

TRETERA, J., R. *Církevní právo*. Praha: Jan Krigl, 1993.

VANÍČEK, P. *Čepičkovi otroci v paměti národa*. Praha: Primus, 2006, ISBN 80-86207-69-2.

VAŠKO, V. *Neumlčená I – Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Praha: Zvon, 1990, ISBN 80-7113-035-4, ISBN 80-7113-000-1.

VAŠKO, V. *Neumlčená II – Kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*. Praha: Zvon, 1990, ISBN 80-7113-035-4, ISBN 80-7113-001-X.

VESELÝ, J. *Vzpomínky vděčnosti*. Ostrava: Jupos, s.r.o., 2005, ISBN 80-85832-67-4.

VLČEK, V. *Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964*. Olomouc: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2004, ISBN 80-7266-179-5.

Zločiny komunismu. Opava: Matice cyrilometodějská s.r.o., 2006, ISBN 80-7266-235-X.

I. Doplněk k souboru předpisů „Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem“. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1983.

II. Doplněk k souboru předpisů „Právní poměry církví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem“. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1984.

Časopisy

Naše obec, 2005, roč. II, č. 1-2.

Znamení doby, roč. 1968 – 1989.

Advent

Seznam použitých zkratek

ASD – adventisté sedmého dne

CASD – církev adventistů sedmého dne

CT - církevní tajemník

CZV KSČ – celorepublikový výbor komunistické strany Československa

Čro1 – Český rozhlas 1 Radiožurnál

ČSAV – Československá akademie věd

ETF UK – Evangelická teologická fakulta Univerzita Karlova

KCT – krajský církevní tajemník

KH FF SU – katedra historie filozofické fakulty Slezské univerzity

KNV – krajský národní výbor

KSČ – Komunistická strana Československa

MK – ministerstvo kultury

MěNV – Městský národní výbor

MŠK – ministerstvo školství a kultury

NA – národní archiv

NV – národní výbor

NVS – nižší vojenský soud

OKR - ostravsko karvinské doly

ONV – okresní národní výbor

NVS – nižší vojenský soud

PTP – pomocné technické prapory

TP – technické prapory

SPŠ – střední průmyslová škola

SPVS – sekretariát pro věci církevní

SÚ – Slezský ústav

SÚC – Státní úřad pro věci církevní

SZTŠ – střední zemědělská škola

VÚA – vojenský ústřední archiv

ZO KSČ – závodní odbor komunistické strany Československa

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 - stručná životopisná data respondentů

Adame Vladimír

Narozen v roce 1938 v Horné Bzince (okr.Trenčín). Po základní škole v Novém Městě nad Váhom, studoval v Trenčíně dvouletý učební obor malíř – natěrač.³³⁷

Ve vězení byl v letech 1957 - 1959 na Pankráci, za vyhýbání se služební povinnosti na vojně a přestoupení paragrafu 277, ods. 1, písm. c.³³⁸ Poprvé vyfasoval 18 měsíců a zemřel Zápotocký, byla vyhlášena amnestie, při nástupu toho prezidenta, jeho trest hned po rozsudku byl amnestován, vrátil se k rotě a za 14 dní byl zpět a byl odsouzen podruhé na 20 měsíců.

Studoval seminář adventistů v roce 1968, dálkově, zpočátku probíhal v Radvanicích, pak to mělo pokračování ve Vojkovicích.

V roce 1969 nastoupil do biblické práce v Havířově. Tam byl do roku 1971. Pak šel do Brna a tam jsem byl od 1971-1974. Tam odtud musel odejít, protože se příliš angažoval s mládeží.

Pak byl v Ostravě do roku 1980, v Mariánských Horách a ve Svinově, to byly dva ostravské sbory. V roce 1980 jsem nastoupil na sdružení, do konce roku 1989, tam jsem byl hospodářem sdružení. Od listopadu 1989, kdy byla konference, až do roku 1999 jsem byl hospodářem na unii.

Bláha Miloslav

Narodil se 1.června 1927 ve Svitávce.³³⁹ Vystudoval dvouletou Obchodní školu v Blansku.³⁴⁰ Tuto školu ukončil v červnu v roce 1944.³⁴¹ V letech 1947-

---

³³⁷ ADAME, V. *Ze života*, s. 48.

³³⁸ Tamtéž, s. 59.

³³⁹ BLÁHA, M. *Pod křídly Nejvyššího*, s. 8.

³⁴⁰ Tamtéž, s. 26.

³⁴¹ Tamtéž, s. 32.

1950 studoval misijní školu adventistů v Praze. Po studiu působil jako kazatel v Hradci Králové.

24.12.1951 rukoval do Libavé na Moravě, k 53. útvaru PTP.³⁴² Vězněný za vyhýbání se služebním povinnostem, trest ukončen 25.července 1956.³⁴³ Trest odpykal v Jáchymově a v Mírově.

Od 16.zářít roku 1968³⁴⁴ se stal kazatelem v Pardubicích. Od roku 1970 působil jako tajemník církve. Od roku 1983 působil jako kazatel pro sbory Česká Třebová a Choceň, až do svého důchodu, 31.srpna 1987.³⁴⁵

Drobný Radomír

Narozen 5.2.1927 na Českotřebovsku, ve Vřetové. Textilní průmyslovku studoval v letech 1945-1947. V letech 1948-50 studoval na biblickém semináři církve adventistů v Praze – Krči.

Kazatelem od roku 1956 do roku 1961. V roce 1961 ztratil státní souhlas. V roce 1968 dekret vrácen a byl opět kazatelem v Krčském sboru – Podolském. V roce 1969 byl zvolený jako tajemník, hospodář na českém sdružení CASD. Zde pracoval až do roku 1986.

Dymáček Bohumil

Narodil se v roce 11.8.1942, v Blansku.

Od 18.1. 1962 jsem byl vězněný v Bohosudově v Čechách za vyhýbání se vojenské povinnosti. Výše trestu byla 18 měsíců. Trest vykonával ve věznicích Opavě a v Leopoldově.

Po výkonu trestu pracoval na šachtě 10 let, protože mu po propuštění z vězení, přišel povolávací rozkaz a on místo vojny šel na šachtu.

---

³⁴² Tamtéž, s. 72.

³⁴³ Tamtéž, s. 124.

³⁴⁴ Tamtéž, s. 139.

³⁴⁵ Tamtéž, s. 171.

Od roku 1979 pracoval jako kazatel CASD v Jeseníku, kde ztratil státní souhlas, měl problémy s církevním tajemníkem. Byl přeložen z Jeseníku do Frýdlantu, jako exemplární trest.

Potom byl kazatelem v Havířově a také Brně. Z Brna byl po třech letech povolán na adventistický teologický seminář na Sázavě, jako preceptor, kde působil až do svého důchodu.

Kovařík Jan

Narodil se 8.7.1925 v Bily **Montigni, okr. Aras?** (Francie – pozn. autora)

V roce 1948 nastoupil na vojenskou službu (leta si moc Kovařík nepamatuje, tento údaj je proto přibližný). Na vojně strávil celkem tři a půl měsíce. Byl propuštěn s tím, že byl na 52 % náboženský fanatik. Odmítal plnit vojenské rozkazy a proto byl v kasárenském vězení.

V roce 1949 studoval na semináři CASD. Než dostal oficiální státní souhlas pro kazatelskou službu, kázal každou sobotu ve sborech CASD. Od 15. května 1968 působil jako kazatel CASD v těchto sborech: Luže, Česká Třebová. Od roku 1975 do roku 1986 působil jako kazatel v těchto sborech: Kladno, Slaný, Rakovník.

Krupa Juraj

Narozen 16.3.1936 ve Východné, okr. Liptovský Mikuláš. Studoval gymnázium v letech 1951 - 1954 v Liptovském Hrádku.

V roce 1956 narukoval na vojnu, její konec však byl až v roce 1961, poněvadž byl perzekuován a prošel vojenským, ale i civilním vězením.

Po absolvování vojenské služby, vykonával manuální práci.

V letech 1969 – 1973 studoval dálkově seminář církve adventistů sedmého dne ve Frýdku – Místku, jenž se v průběhu studia přemístil do Prahy.

Od roku 1970 až do roku 1996 působil jako kazatel církve adventistů sedmého dne na Kladensku, Poličsku, Chrudimsku, Pardubicku, Českolipsku a Náchodsku.

Pražan Daniel

Narozen 30. 3. 1932 v Plzni.

Na podzim roku 1954 nastoupil základní vojenskou službu. Za neplnění si vojenských povinností byl postupně vězněn v těchto vězeních: Chrudim, Hradec Králové, Zámorsk a na Pankráci. Dokonce byl za neposlušnost přeřazen do tábora nápravně nucených prací.

V roce 1968 dostal dekret do Českého Těšína a přitom dělal Vojkovický seminář CASD, čtyři roky. Mezitím také studoval ve Friedensau, misijní škola adventistů sedmého dne a také teologický seminář.

V roce 1971 mu byl odejmut státní souhlas ke kazatelské činnosti na půl roku za aktivní práci s mládeží a následně byl přeřazen do sboru Prostějov, kde nebylo ani jedno dítě ve sboru, kromě jeho synů.

Následně působil jako kazatel v těchto sborech: Ostravu - Zábřeh, Bohumín, Dětmárovice, Orlová - Lazy, Břeclav, Brno, Tišnov a Brno – Lesná.

Sabela Bohuslav

Narodil se 2.7.1929 v Gutech, okr. Těšín.

Na vojnu nastoupil v roce 1951 k PTP, v té době, kdy byl již ženatý.

Studoval teologický seminář adventistů sedmého dne v letech 1968-1974.

V letech 1968-1975 byl kazatelem v Praze Podolí. V Trutnově působil od roku 1975 do roku 1983 a v Horní Cerekvi byl od roku 1983-1986.

Příloha 2 – výnos k povolení činnosti CASD v roce 1956

SÚC vydal 13.8. 1956 vydal nařízení, které obsahovalo podmínky pro povolení činnosti CASD:

„Č. j. 10 886/56 z 13. srpna 1956 – SÚC.

Věc: Povolení činnosti „Církev adventistů sedmého dne“

K povolení činnosti církve adventistů sedmého dne dojde za těchto podmínek:

1. Sobotní absence dospělých adventistů na pracovištích nebudou ze strany vedení podniků považované za neomluvené, když zaměstnanec – adventista sobotní pracovní dobu nahradí prací v neděli (případně prací přes čas) a vykáže-li tak týdně nejméně 48 pracovních hodin (za předpokladu, že to nebude narušovat organizaci práce v podniku);
2. sobotní absence dětí ve školách: děti adventistů (protože nejsou podle vlastního učení církve řádnými členy, kterými se mohou státi jen dospělé osoby po pokřtění – § 4 odst. 1 církevní ústavy) musí v sobotu školu navštěvovat. Jinak se rodiče vystavují nebezpečí důsledků z toho plynoucích. Duchovní je povinen před povolením činnosti církve prohlásiti, že při své duchovenské činnosti si bude počínati tak, aby časem všichni adventisté posílali děti v sobotu do školy, a zaváže se, že nebude vyvíjet agitaci, aby děti rodičů – adventistů v sobotu do školy nechodily. (V první řadě budou duchovní posílati do školy své vlastní děti);
3. s majetkem církve adventistů s.d., jejíž činnost byla dne 1. X. 1952 zastavena, byla učiněna opatření vyplývající z ustanovení § 119 občanského zákona tak, jak to tato právní norma nařizuje a jak to vyžadoval i uplynulý chod hospodářského života. Ministerstvo financí rozhodlo, že tento majetek, jako majetek bez pána připadl státu a příslušný státní orgán ho přiděluje do užívání veřejným organizacím a institucím;

4. platy duchovních (kazatelů): plat ze státních prostředků bude poskytován jen předsedovi Ústřední rady a tajemníkovi. Ostatní kazatelé platy od státu pobírat nebudou;
5. sbory a kazatelské stanice v krajích budou ustanovovány po souhlase krajských národních výborů, stejně i pokud jde o schvalování krajských (sborových) kazatelů a laických v kazatelských stanicích.³⁴⁶

---

³⁴⁶ *Právní poměry církví a náboženských společností a jejich hospodářské zabezpečení v Československé socialistické republice*, s.156 – 157.; *Soubor právních předpisů upravujících poměr k církvím v Československé socialistické republice*, s. 44 - 45.

Příloha 3 – Abstrakt diplomové práce v českém jazyce

ABSTRAKT

JADLOVSKÝ, P. *Perzekuování adventisté sedmého dne v komunistickém Československu*. České Budějovice 2009. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J. Vokoun.

Klíčová slova: formy perzekuce vůči členům i církvi ASD, perzekuování adventisté sedmého dne, odnětí státního souhlasu k duchovenské činnosti kazatelům církve CASD, věznění adventisté sedmého dne, zastavení činnosti církve CASD.

Práce se zabývá formami perzekuce vůči členům i církvi ASD v komunistickém Československu. Teoretická část popisuje možné formy perzekuce komunistické strany ke zmíněné církvi, ale i k jejím členům.

Praktická část obsahuje výpovědi z rozhovorů oslovených respondentů s autorem práce, kde popisují vlastní zkušenosti s perzekucí v daném období. Převážná část respondentů byla vězněna během své vojenské služby, část z nich později přišla o dekret ke kazatelské činnosti pro dané území, kde vykonávali duchovenskou činnost. Dva z respondentů prožili perzekuci v PTP.

Příloha 4 – Abstrakt diplomové práce v anglickém jazyce

Abstract

The work is concerning forms of persecution to members of Seventh-Day Adventist Church in communist Czechoslovakia. Theoretical part describes possible forms of persecution from communist party to this Church and its members.

Research part contains testimonies of interviews with addressed respondents with the author, including their experiences of such a persecution in that time. Most respondents were imprisoned during their military service, part of them lost the decree for chaplain work at certain region. Two respondents also experienced persecution in special military units.

Key words: forms of persecution to members of Seventh-Day Adventist Church, persecuted Seventh Day Adventists, withdrawal of state agreement for chaplain work of Seventh Day Adventist priests, imprisoned Seventh Day Adventists, stopping of Seventh-Day Adventist Church